

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας
Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών
Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε.

Πτυχιακή Εργασία

Ανάπλαση Πλατείας Κοτζιά

Σπουδαστές: Λακαρδής Ευστράτιος
Φραγκιαδάκης Ζαχαρίας

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Ρουμπιέν

Πάτρα 2017

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα μελέτη με τίτλο “Ανάπλαση της Πλατείας Κοτζιά” και των κτιρίων περιμετρικά” πραγματοποιείται στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας, στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε. (Πρώην Ανακαίνισης & Αποκατάστασης Κτιρίων) του Α.Τ.Ε.Ι Δυτικής Ελλάδας. Στη μελέτη που ακολουθεί, θα γίνει αποτύπωση, καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων που συλλέξαμε, ενώ στη συνέχεια θα δοθεί μια πρόταση ανάπλασης με σκοπό τη καλύτερη διαμόρφωση, λειτουργικότητα και εικόνα.

Οι πηγές της έρευνας μας ήταν, η αποτύπωση και επιτόπια καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των στοιχείων της περιοχής, η αναζήτηση σχεδίων και στοιχείων από τις αρμόδιες αρχές, βιβλιογραφική έρευνα σε τοπικές, και όχι μόνο, βιβλιοθήκες για ιστορικά στοιχεία, ενώ και ιστογραφική έρευνα για επιπλέον πληροφορίες της περιοχής μελέτης.

Τα εργαλεία, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην πτυχιακή εργασία, είναι ποικίλα. Επιγραμματικά, αναφέρεται ότι σύγχρονες και παραδοσιακές μέθοδοι αποτύπωσης χρειάστηκαν, για να υλοποιηθούν οι μετρήσεις, αρχιτεκτονικά προγράμματα (AutoCad, SketchUp) για την μεταφορά των σχεδίων στον υπολογιστή, σχεδιαστικά προγράμματα (Photoshop, PowerPoint κ.λπ.) για το γραπτό κομμάτι της πτυχιακής, αλλά και για την παρουσίαση, χρησιμοποιήθηκαν, παλαιότερες αρχιτεκτονικές εργασίες, καθώς και το διαδίκτυο για την ευρύτερη μελέτη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης, αποτελεί η αναδιαμόρφωση της πλατείας Κοτζιά και των κτιρίων περιμετρικά της πλατείας η οποία εντάσσεται στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας. Η επιλογή του συγκεκριμένου τμήματος έγινε λόγω της ανάγκης για ανάπτυξη της αστικής βιωσιμότητας που αυτό το κομμάτι του ιστορικού κέντρου χρήζει, κατά την άποψη μας.

Στα πλαίσια της έρευνας που πραγματοποιήθηκε, παρατηρήθηκαν σημαντικά προβλήματα που αφορούν το αδόμητο κομμάτι της περιοχής, όπως η κακή χρήση των κοινόχρηστων χώρων καθώς και η άσχημη εικόνα που βγάζει το σύνολο των κτιρίων που περιβάλλουν την πλατεία.

Όλα τα παραπάνω συνέβαλαν στην επιλογή του συγκεκριμένου τμήματος της περιοχής για αναδιαμόρφωση, καθώς και για την δημιουργία μίας εικόνας που θα θυμίζει περισσότερο το ιστορικό κέντρο της Αθήνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	σελ.06
Αντικείμενο Μελέτης	σελ.06
Κεφάλαιο 1 ^ο : Η Αθήνα	σελ.07
1.1 Τοποθεσία της Αθήνας	σελ.07
1.2 Γενικά	σελ.07
1.3 Ονομαστική Προέλευση της Αθήνας	σελ.07
1.4 Ιστορικά	σελ.08
1.5 Πολεοδομικό Σχέδιο Αθήνας	σελ.14
1.6 Αρχιτεκτονική Μορφή της Αθήνας	σελ.16
1.7 Ιστορικό Κέντρο Αθήνας	σελ.17
1.7.1 Οριοθέτηση του Ιστορικού Κέντρου και θέση στην ευρύτερη πόλη	σελ.17
1.7.2 Ιστορικό της Πολεοδομικής εξέλιξης του Ιστορικού Κέντρου Αθήνας	σελ.18
1.7.3 Ιδιαιτερότητες επιμέρους Περιοχών του Ιστορικού Κέντρου	σελ.18
1.8 Η πλατεία Κοτζιά	σελ.21
1.9 Σημαντικά Ιστορικά Μνημεία επί της Πλατείας και Περιμετρικά	σελ.22
1.9.1 Κτίριο Εθνικής Τραπέζης (Μέγαρο Σταύρου)	σελ.22
1.9.2 Μέγαρο Μελά	σελ.23
1.9.3 Το Δημοτικό Θέατρο των Αθηνών	σελ.24
1.9.4 Η Βαρβάκειος Αγορά	σελ.26
1.9.5 Αρχαιολογικός Χώρος Πλατείας Κοτζιά	σελ.26
1.9.6 Δημαρχείο Αθηνών	σελ.28
Κεφάλαιο 2 ^ο : Ανάλυση Περιοχής Μελέτης	σελ.29
2.1 Περιοχή Μελέτης	σελ.29
2.2 Κτιριακός Ιστός	σελ.29
2.3 Υπαίθριοι Χώροι	σελ.30
2.4 Κίνηση Οχημάτων – Πεζών	σελ.30
Φωτογραφική Τεκμηρίωση	σελ.32
Εθνική Τράπεζα	σελ.33
Μέγαρο Μελά	σελ.35
Κρατίνου 03 & Στρέϊτ	σελ.37
Κρατίνου 05	σελ.39
Κρατίνου 07 & Αθηνάς	σελ.41
Δημαρχείο Αθηνών	σελ.43
Ευπόλιδος 10 & Αθηνάς 52	σελ.45
Ευπόλιδος 08	σελ.47
Ευπόλιδος 06 & Απελλού 03	σελ.49
Ευπόλιδος 04 & Απελλού 02	σελ.51
Ευπόλιδος 02 & Αιόλου 95	σελ.53
Οικία Σίμου	σελ.55

Οδός Κρατίνου	σελ.57
Οδός Αθηνάς	σελ.58
Οδός Ευπόλιδος	σελ.59
Οδός Αιόλου	σελ.60
2.5 Αξιολόγηση Περιοχής	σελ.61
Κεφάλαιο 3 ^ο : Πρόταση Ανάπλασης	σελ.68
3.1 Φιλοσοφία Ανάπλασης	σελ.68
3.2 Ανάλυση Επέμβασης	σελ.68
Σχέδια	σελ.77
Βιβλιογραφία	σελ.95

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δημόσιοι χώροι είναι οι δημόσιοι κοινόχρηστοι χώροι όπως κάθε είδους δρόμοι, πλατείες άλση και γενικά οι προοριζόμενοι για κοινή χρήση ελεύθεροι χώροι, που καθορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού ή έχουν τεθεί σε κοινή χρήση με οποιονδήποτε άλλο νόμιμο τρόπο. Μέρος των δημόσιων χώρων είναι και τα πεζοδρόμια, οι χώροι πρασίνου και το οδικό δίκτυο.

Ανάπλαση ορίζεται ως το σύνολο των επεμβάσεων που εφαρμόζονται σε ένα ήδη διαμορφωμένο περιβάλλον. Στη δική μας περίπτωση ανάπλαση είναι το σύνολο των επεμβάσεων με σκοπό την βελτίωση του δομημένου και αδόμητου ιστού αναδεικνύοντας τα πολιτιστικά, ιστορικά, μορφολογικά και αισθητικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η ανάπλαση της πλατείας Κοτζιά με στόχο ένα πιο ανθρώπινο και πιο προσιτό , για τους πεζούς (πολίτες, τουρίστες), περιβάλλον.

Η μελέτη αποτελείται από τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η πόλη της Αθήνας από ιστορική, πολεοδομική και αρχιτεκτονική άποψη. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται καταγραφή και ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης της περιοχής προς μελέτη. Τέλος στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η πρόταση ανάπλασης η οποία αποσκοπεί στην βελτίωση του ιστορικού κέντρου της Αθήνας, σε λογικά πλαίσια με υλοποιήσιμες ιδέες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Η ΑΘΗΝΑ

1.1 Τοποθεσία της Αθήνας

Η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα και μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας. Είναι από τις παλαιότερες πόλεις του κόσμου, με την καταγεγραμμένη ιστορία της να φθάνει ως το 3.200 π.Χ. Βρίσκεται στη κεντρική Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα στο νότιο μέρος της Στερεάς Ελλάδας. Το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας απλώνεται στο Λεκανοπέδιο Αττικής, το οποίο περικλείεται από πέντε βουνά: το Όρος Αιγάλεω και το Ποικίλο Όρος στα δυτικά, την Πάρνηθα στα βορειοδυτικά, την Πεντέλη στα βορειοανατολικά και τον Υμηττό στα ανατολικά.

1.2 Γενικά

Το πολεοδομικό συγκρότημα των Αθηνών, δηλαδή η περιοχή της Αθήνας και των προαστίων της, έχει πληθυσμό $\approx 3.900.000$ κατοίκων σύμφωνα με την απογραφή του 2011 και έκταση 462 τετραγωνικών χιλιομέτρων, η οποία περιλαμβάνει συνολικά 35 Δήμους κατανεμημένους σε τέσσερις περιφερειακές ενότητες (Κεντρικού, Βορείου, Νοτίου, Δυτικού Τομέα Αθηνών. Ο Δήμος Αθηναίων που καταλαμβάνει το κέντρο της, έχει πληθυσμό 664.046 κατοίκους (απογραφή 2011) και έκταση 39 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

Η Αρχαία Αθήνα, μια περιτοιχισμένη πόλη, ήταν μία πανίσχυρη πόλη-κράτος, που αναπτύχθηκε παράλληλα με το λιμάνι της, το οποίο αρχικά ήταν το Φάληρο και αργότερα ο Πειραιάς. Κέντρο των τεχνών, της γνώσης και της φιλοσοφίας, έδρα της Ακαδημίας του Πλάτωνα και το Λυκείου του Αριστοτέλη, αναφέρεται ευρέως ως λίκνο του Δυτικού πολιτισμού και γενέτειρα της δημοκρατίας, κυρίως λόγω της επίδρασης των πολιτιστικών και πολιτικών επιτευγμάτων της κατά τους 5ο και 4ο αιώνες π.Χ. στο υπόλοιπο της τότε γνωστής Ευρωπαϊκής ηπείρου.

Μια κοσμοπολίτικη μητρόπολη σήμερα, η σύγχρονη Αθήνα είναι το κέντρο της οικονομικής, χρηματοπιστωτικής, βιομηχανικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής της Ελλάδας.

1.3 Ονομαστική Προέλευση της Αθήνας

Το όνομα της πόλης της Αθήνας, προέρχεται από την προστάτιδα θεά Αθηνά. Αυτό είναι και ένα ακόμη στοιχείο της αρχαιότητας της πόλης μιας και παραπέμπει ευθέως σε μητριαρχικές κοινωνίες. Σε παλαιότερα ελληνικά, όπως μαρτυρείται και στα Ομηρικά Έπη, το όνομα της πόλης ήταν στον ενικό ως *Ἀθήνη* και αργότερα μετατράπηκε στον πληθυντικό ως *Ἀθῆναι* όμοια με άλλες πόλεις όπως τις Θήβες (*Θῆβαι*) και τις Μυκῆνες (*Μυκῆναι*). Κατά τον Μεσαίωνα το όνομα αποδόθηκε στην καθομιλουμένη στον ενικό αν και λόγω του συντηρητισμού του γραπτού λόγου και του γλωσσικού ζητήματος η επίσημη ονομασία παρέμεινε ως *Ἀθῆναι* μέχρι την κατάργηση της καθαρεύουσας.

Παλαιότερα, είχαν προταθεί άλλες ετυμολογήσεις από λόγιους του 19ου αιώνα. Ο Κρίστιαν Λόμπек πρότεινε ως ρίζα του ονόματος την λέξη *ἄθος* ή *ἄνθος* για να δηλώσει την Αθήνα ως πόλη ανθούσα. Μετέφρασε ακόμη την πόλη στα λατινικά ως *Florentia*. Ο Λούντβιχ

Ντεντερλάιν πρότεινε ως ρίζα το επικό ρήμα *θάω* (θέμα *θη-*), δηλαδή *θηλάζω*, που δηλώνει ότι η Αθήνα έχει εύφορη γη.

Κατά τη μυθολογία λέγεται ότι η πόλη έχει το όνομα της θεάς Αθηνάς, μετά από τον αγώνα της με τον θεό της θάλασσας Ποσειδώνα για να αναδειχθεί το καλύτερο δώρο, που είχε καθένας για την πόλη. Συγκεκριμένα ο πρώτος βασιλιάς της Αθήνας Κέκροπας, ο οποίος ήταν μισός άνθρωπος και μισός φίδι, έπρεπε να αποφασίσει ποιος θα ήταν ο προστάτης της πόλης. Οι δύο θεοί Ποσειδώνας και Αθηνά θα έκαναν από ένα δώρο στον Κέκροπα και όποιος έκανε το καλύτερο, αυτός θα γινόταν προστάτης. Εμφανίστηκαν και οι δύο μπροστά στον Κέκροπα και πρώτος ο Ποσειδώνας χτύπησε την τρίαίνα του στο έδαφος και εμφανίστηκε ένα ρυάκι με γάργαρο νερό. Μετά η Αθηνά χτύπησε το δόρυ της στο έδαφος και εμφανίστηκε μια μικρή ελιά. Ο Κέκροπας παραξενεύτηκε αλλά και εντυπωσιάστηκε από το δώρο της Αθηνάς και αποφάσισε να διαλέξει το δώρο της και αυτήν ως προστάτιδα της πόλης. Έτσι πήρε η Αθήνα το όνομά της. Όμως, ο Ποσειδώνας, θυμωμένος με τον Κέκροπα, καταράστηκε την Αθήνα να μην έχει ποτέ αρκετό νερό. Έτσι από τότε ξεκίνησε το πρόβλημα της λειψυδρίας που ταλαιπωρούσε την Αθήνα.

1.4 Ιστορικά

Η Αθήνα είναι η πόλη με τη μεγαλύτερη ιστορία της Ευρώπης, και μια από τις μεγαλύτερες του κόσμου, αφού κατοικείται συνεχώς για πάνω από 3.000 χρόνια. Η πόλη κατάφερε να γίνει η ηγετική πόλη της Αρχαίας Ελλάδας στην πρώτη χιλιετία π.Χ., ενώ τα πολιτιστικά της επιτεύγματα κατά τη διάρκεια του 5ου αιώνα π.Χ. έθεσαν τα θεμέλια του δυτικού πολιτισμού.

Τα Πρώτα Χρόνια

Η ιστορία της αρχαίας Αθήνας ξεκινά τη Νεολιθική εποχή ως ένας οικισμός στο λόφο-φρούριο της Ακρόπολης στα μισά περίπου μεταξύ της 4ης και της 3ης χιλιετίας π.χ. Η Ακρόπολη διέθετε φυσική αμυντική θέση και ο οικισμός από εκεί εξουσίαζε τις γύρω πεδιάδες. Ο οικισμός ήταν περίπου 20 χιλιόμετρα μακριά από τον Σαρωνικό κόλπο, στο κέντρο της λεκανοπεδίου, που περιβαλλόταν από ποταμούς. Στα ανατολικά βρισκόταν το βουνό του Υμηττού, ενώ στα βόρεια το όρος Πεντελικό (η σημερινή Πεντέλη). Ο ποταμός Κηφισός, διέσχισε από τα αρχαία χρόνια την πόλη.

Πρώιμη Εποχή

Η αρχαία Αθήνα κάλυπτε μια πολύ μικρή περιοχή σε σχέση με τη σύγχρονη Αθήνα ενώ τα τείχη της προστάτευαν μια έκταση περίπου 2 τετραγωνικών χιλιομέτρων, με την Ακρόπολη να βρίσκεται λίγο νοτιότερα από το κέντρο της πόλης. Η Αρχαία Αγορά, που αποτελούσε το εμπορικό και κοινωνικό κέντρο της πόλης, βρισκόταν περίπου 400μ βόρεια της Ακρόπολης, εκεί που βρίσκεται σήμερα το Μοναστηράκι. Ο λόφος της Πνύκας, όπου συνεδρίαζε η

συνέλευση της αθηναϊκής δημοκρατίας μερικούς αιώνες αργότερα, βρισκόταν στο δυτικό άκρο της πόλης.

Η Ακρόπολη της Αθήνας κατοικήθηκε από τη Νεολιθική εποχή. Μέχρι το 1400 π.Χ. η Αθήνα είχε γίνει ένα ισχυρό κέντρο του Μυκηναϊκού πολιτισμού. Σε αντίθεση με άλλες μυκηναϊκές πόλεις, όπως οι Μυκήνες και η Πύλος, η Αθήνα δεν κατακτήθηκε από τους Δωριείς εισβολείς που κατέβηκαν στην Ελλάδα το 1200 π.Χ., και οι Αθηναίοι πάντα υποστήριζαν ότι ήταν αγνοί Ίωνες, χωρίς κανένα δωρικό στοιχείο. Ωστόσο, η Αθήνα έχασε ένα μεγάλο μέρος της δύναμής της και συρρικνώθηκε σε ένα μικρό οικισμό γύρω από την Ακρόπολη.

Τον 8ο π.Χ. αιώνα η Αθήνα αρχίζει αναπτύσσεται εκ νέου, λόγω της κεντρικής θέσης στον ελλαδικό χώρο, της ασφαλούς θέσης που τις εξασφάλιζαν τα τείχη της Ακρόπολης και της πρόσβασης στη θάλασσα, που της έδωσε ένα φυσικό πλεονέκτημα έναντι των αντιπάλων της, της Θήβας και της Σπάρτης. Έτσι γίνεται μια κυρίαρχη στην Ελλάδα πόλη-κράτος και εξουσιάζεται από βασιλείς. Οι βασιλείς της Αθήνας ήταν οι επικεφαλής μιας αριστοκρατίας που είχε στα χέρια της την ιδιοκτησία της γης και ήταν γνωστοί ως "Ευπατρίδες". Οι ευπατρίδες συγκροτούσαν ένα όργανο εξουσίας που ονομαζόταν "Συμβούλιο" και συνεδρίαζε στο λόφο του Άρη που ονομαζόταν "Άρειος Πάγος". Το όργανο αυτό καθόριζε τον δήμαρχο της πόλης, τους άρχοντες και τον στρατηγό - αρχηγό του στρατεύματος, ενώ αποτελούσε και το ανώτατο δικαστήριο.

Την περίοδο αυτή η Αθήνα κατόρθωσε να συμμαχήσει με πολλές άλλες ελληνικές πόλεις-κράτη δημιουργώντας μια μεγάλη συμμαχία, της οποίας είχε και την αρχηγία. Με το τρόπο αυτό κατάφερε να προσελκύσει πολίτες από άλλες περιοχές που έρχονταν να κατοικήσουν στην πόλη δημιουργώντας έτσι τη μεγαλύτερη και πλουσιότερη πόλη-κράτος στην ηπειρωτική Ελλάδα. Οι κάτοικοι αυτοί που ασχολούνταν κυρίως με τη ναυτιλία και το εμπόριο απέκτησαν σιγά σιγά οικονομική άνεση, αλλά ήταν αποκλεισμένοι από κάθε πολιτική δραστηριότητα που αποτελούσε μόνο προνόμιο της αριστοκρατίας.

Έτσι, τον 7ο αιώνα π.Χ. πραγματοποιείται μεγάλη κοινωνική αναταραχή, και ο Άρειος Πάγος διορίζει το Δράκοντα να συντάξει την πρώτη νομοθεσία, αφού μέχρι τότε ίσχυαν οι άγραφοι νόμοι του Άρειου Πάγου. Οι "νόμοι του Δράκοντα" ήταν πολύ αυστηροί, με αποτέλεσμα ο Άρειος Πάγος υπό την πίεση των πολιτών να καλέσει στη συνέχεια το Σόλωνα με σκοπό να δημιουργήσει το πρώτο σύνταγμα της Αθήνας (το 594 π.Χ.).

Η Κλασική Εποχή

Πριν την άνοδο της Αθήνας, η άλλη μεγάλη πόλη της Ελλάδας η Σπάρτη θεωρούσε εαυτόν την ηγέτιδα πόλη των Ελλήνων. Το 499 π.Χ. η Αθήνα έστειλε στρατεύματα για να ενισχύσει τις ελληνικές πόλεις Ιώνων της Μικράς Ασίας, που δέχονταν επίθεση από την Περσική αυτοκρατορία. Αυτό οδήγησε σε δυο περσικές επιδρομές εναντίον της ηπειρωτικής Ελλάδας, από τις οποίες οι περσικές δυνάμεις ηττήθηκαν από τον αθηναϊκό στρατό και τους συμμάχους τους.

Πιο συγκεκριμένα, το 490 π.Χ. οι Αθηναίοι, με επικεφαλής το στρατηγό Μιλτιάδη, κατάφεραν να αποκρούσουν την πρώτη εισβολή των Περσών, που καθοδηγούνταν από το βασιλιά Δαρείο στη μάχη του Μαραθώνα. Δέκα χρόνια αργότερα, το 480 π.Χ. οι Πέρσες επέστρεψαν κάτω από τις διαταγές ενός νέου ηγεμόνα, του Ξέρξη. Οι Πέρσες έπρεπε να περάσουν από το στενό των Θερμοπυλών για να εισβάλουν στην Αθήνα. Μπροστά στην στρατιωτική υπεροχή του περσικού στρατού, η Αθήνα ζήτησε στρατιωτική βοήθεια από τη Σπάρτη. Οι Σπαρτιάτες δεν ήταν διατεθειμένοι να βοηθήσουν ουσιαστικά την αντίπαλό τους Αθήνα και έτσι δεν έστειλαν βοήθεια παρά 300 μόνο άνδρες. Οι 300 Σπαρτιάτες και οι σύμμαχοι τους με αρχηγό το βασιλιά της Σπάρτης Λεωνίδα, εμπόδισαν στη στενή δίοδο των

Θερμοπυλών τους 200.000 άνδρες του Ξέρξη να περάσουν προς την Αθήνα για αρκετές ημέρες. Τελικά όλοι οι Σπαρτιάτες πλην ενός σκοτώθηκαν στη μάχη των Θερμοπυλών, με αποτέλεσμα οι Αθηναίοι να εγκαταλείψουν την πόλη τους για να προστατεύσουν το στόλο τους, η οποία και κατελήφθη από τους Πέρσες. Στη συνέχεια, ακολούθησε η μεγάλη νίκη των Αθηναίων στη θάλασσα, στην ναυμαχία της Σαλαμίνας με επικεφαλής το στρατηγό Θεμιστοκλή και η καταστροφή του περσικού στόλου, που οδήγησε τον Ξέρξη σε οριστική υποχώρηση. Οι νίκες της Αθήνας κατά των Περσών, είχαν ως αποτέλεσμα να περάσει η ηγεμονία της Ελλάδας από τη Σπάρτη στην Αθήνα, η οποία δημιούργησε τη "Συμμαχία της Δήλου" με όλα τα νησιά του Αιγαίου και τις περισσότερες πόλεις-κράτη της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Η περίοδος που ακολούθησε το τέλος των περσικών πολέμων και μέχρι την κατάκτηση της Ελλάδας από τους Μακεδόνες σηματοδότησε τη μεγάλη ακμή της Αθήνας και την καθιέρωσε ως μεγάλο πνευματικό κέντρο της λογοτεχνίας, της φιλοσοφίας, του θεάτρου, της ποίησης και των τεχνών. Η πολιτική σάτιρα μάλιστα μέσω του θεάτρου, είχε πολύ μεγάλη επίδραση στην κοινή γνώμη την περίοδο εκείνη και έπαιξε σημαντικό ρόλο στα πολιτικά δρώμενα της πόλης. Κατά την περίοδο αυτή στην Αθήνα έζησαν μερικές από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της πολιτισμικής και πνευματικής ιστορίας του ελληνικού αλλά και ευρωπαϊκού πολιτισμού: οι θεατρικοί συγγραφείς Αισχύλος, Αριστοφάνης, Ευριπίδης και Σοφοκλής, οι φιλόσοφοι Αριστοτέλης, Πλάτωνας και Σωκράτης, οι ιστορικοί Ηρόδοτος, Θουκυδίδης και Ξενοφών, ο ποιητής Σιμωνίδης, ο γλύπτης Φειδίας κ.α. Η ηγετική φυσιογνωμία της περιόδου αυτής ήταν ο πολιτικός Περικλής, αρχηγός της Αθηναϊκής Συμμαχίας που χρησιμοποίησε τα χρήματα που καταβάλλονταν από τα μέλη από της "Συμμαχίας της Δήλου" για την κατασκευή μεγάλων μνημείων της εποχής εκείνης μεταξύ των οποίων και ο Παρθενώνας.

Η δυσαρέσκεια των άλλων πόλεων της Ελλάδας από την ηγεμονία της Αθήνας οδήγησαν στον Πελοποννησιακό Πόλεμο το 431 π.Χ., ο οποίος βρήκε την Αθήνα και τους συμμάχους της από τα νησιά του Αιγαίου, εναντίον ενός συνασπισμού πόλεων-κρατών της ηπειρωτικής Ελλάδας, με επικεφαλής τη Σπάρτη. Ο πόλεμος μεταξύ των δύο συμμαχιών βρήκε νικήτρια τη συμμαχία της Σπάρτης και σήμανε το τέλος της αθηναϊκής ηγεμονίας στην Ελλάδα.

Η δημοκρατία στη Αθήνα ανατράπηκε από ένα πραξικόπημα το 411 π.Χ. κατά τη διάρκεια του πολέμου λόγω των λάθος χειρισμών στον πόλεμο, αλλά γρήγορα αποκαταστάθηκε. Ο πόλεμος τελείωσε με την πλήρη ήττα της Αθήνας στα 404 π.Χ.. Η ήττα στον πόλεμο αποδόθηκε στους δημοκρατικούς πολιτικούς, όπως ο Κλέων και ο Κλεοφών, με αποτέλεσμα να υπάρξει έντονη αντίδραση κατά των δημοκρατικών. Πολλοί δημοκρατικοί πολιτικοί και στρατιωτικοί φυλακίστηκαν ή εξορίστηκαν και οι συντηρητικοί με τη βοήθεια των Σπαρτιατών επέβαλαν την εξουσία των "30 Τύραννων". Το 403 π.Χ., η δημοκρατία αποκαταστάθηκε από τον Θρασύβουλο, και δόθηκε αμνηστία σε όσους εκδιώχθηκαν.

Λόγω της ιμπεριαλιστικής πολιτικής της Σπάρτης, οι πρώην σύμμαχοι της στους Πελοποννησιακούς πολέμους στράφηκαν εναντίον της, και συμάχησαν με την Αθήνα όπως η Θήβα, το Άργος και η Κόρινθος, με αποτέλεσμα τους Κορινθιακούς Πολέμους (395 - 387 π.Χ.). Οι πόλεμοι αυτοί βοήθησαν στη δημιουργία μιας νέας Αθηναϊκής Συμμαχίας. Τελικά, η Θήβα νίκησε τη Σπάρτη στη μάχη των Λεύκτρων και απέκτησε την ηγεμονία στην Ελλάδα. Η ηγεμονία της Θήβας τελείωσε το 362 π.Χ. με τη νίκη των Σπαρτιατών και των Αθηναίων εναντίον του Θηβαίων στη μάχη της Μαντινείας και το θάνατο του στρατιωτικού ηγέτη της Θήβας, Επαμεινώνδα.

Ωστόσο, γύρω στα μέσα του αιώνα, το βασίλειο των Μακεδόνων που άνθιζε στη βόρεια Ελλάδα, άρχισε να παίζει σημαντικό ρόλο στην Αθηναϊκή πολιτική παρά της προειδοποιήσεις του τελευταίου μεγάλου αθηναίου πολιτικού Δημοσθένη. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το 338 π.Χ. οι στρατιές του Φιλίππου ΙΙ, βασιλιά της Μακεδονίας να νικήσουν το στρατό των άλλων

ελληνικών πόλεων στη μάχη της Χαιρώνειας, και οι Μακεδόνες να κατακτήσουν την Αθήνα. Την ίδια τύχη είχε λίγο αργότερα και η Σπάρτη, η οποία ηττήθηκε από τους Μακεδόνες στη μάχη της Σελλασίας. Στα χρόνια που ακολούθησαν ο γιός του Φιλίππου Αλέξανδρος ο Μέγας, με τις κατακτήσεις του διεύρυνε τα όρια της ελληνικής επιρροής στα βάθη της Ασίας, με αποτέλεσμα να περάσουν σε δευτερεύοντα ρόλο οι πόλεις της Ελλάδας. Τα χρόνια αυτά, η Αθήνα παρέμεινε μια πλούσια πόλη με λαμπρή πολιτιστική ζωή, αλλά έπαψε να είναι ανεξάρτητη. Τελικά, τον 2ο αιώνα π.Χ., και ύστερα από 200 χρόνια μακεδονικής κυριαρχίας η Ελλάδα κατακτήθηκε από τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

Η Αθήνα τα Βυζαντινά Χρόνια

Από το 529 μ.Χ., η Αθήνα περνά κάτω από την εξουσία των Βυζαντινών και αρχίζει να χάνει την αίγλη της. Σημαντικά κτήρια όπως ο Παρθενώνας και το Ερέχθειο μετατράπηκαν σε εκκλησίες. Την περίοδο αυτή η Αθήνα μετατράπηκε σε μια μικρή επαρχιακή πόλη, και πολλά από τα έργα τέχνης της μεταφέρθηκαν από τους βυζαντινούς αυτοκράτορες στην Κωνσταντινούπολη.

Επιπλέον, αν και οι Βυζαντινοί διατηρούσαν τον έλεγχο του Αιγαίου και των νησιών, κατά τη διάρκεια του 7ου-8ου αιώνα ο έλεγχος αυτός δεν εκτεινόταν πολύ πέρα από τις ακτές. Από το 600 μ.Χ. η πόλη συρρικνώθηκε προς το εσωτερικό λόγω των επιδρομών που δεχόταν από τους Άραβες και τους Σλάβους, και έγινε μια σκιά του παλιού ένδοξου παρελθόντος της.

Τον 7ο αιώνα, σχεδόν ολόκληρη η Ελλάδα δεχόταν επιθέσεις από σλαβικές φυλές που έρχονταν από το βορρά, με αποτέλεσμα να αρχίσει μια περίοδος ανασφάλειας και αβεβαιότητας για την Αθήνα. Η περίοδος αυτή κράτησε μέχρι τα μέσα του 9ου αιώνα, όπου επανακτήθηκε ο έλεγχος της Ελλάδας από τη βυζαντινή αυτοκρατορία, με αποτέλεσμα η Αθήνα να αρχίσει να επεκτείνεται και να αναπτύσσεται ξανά.

Οι εισβολές των Τούρκων, μετά την μάχη των Μάνζικερτ το 1071 με τους Βυζαντινούς και τα επακόλουθα των εμφυλίων πολέμων δεν επηρέασαν σημαντικά την Αθήνα. Μάλιστα κατά την περίοδο που ανέλαβε την εξουσία η δυναστεία των Κομνηνών, (Αλέξιος, Ιωάννης και Εμμανουήλ) η Αθήνα αλλά και η υπόλοιπη Ελλάδα γνώρισαν μεγάλη ευημερία.

Οι ιστορικές μελέτες αναφέρουν ότι η μεσαιωνική πόλη της Αθήνας γνώρισε μια περίοδο ταχείας ανάπτυξης, από τον 11ο μέχρι και το τέλος του 12^{ου} αιώνα. Η Αγορά της Αθήνας αρχίζει να χτίζεται ξανά και σύντομα η πόλη έγινε ένα σημαντικό εμπορικό κέντρο ικανό να προσελκύσει τους Ενετούς και διάφορους άλλους επιχειρηματίες που σύχναζαν στα λιμάνια του Αιγαίου. Η αύξηση του εμπορίου επηρέασε σημαντικά την οικονομική ευημερία της πόλης.

Οι δύο αυτοί αιώνες ήταν και **οι χρυσοί αιώνες της βυζαντινής τέχνης** για την Αθήνα. Σχεδόν όλες οι σημαντικές βυζαντινές εκκλησίες γύρω από την Αθήνα χτίστηκαν εκείνη την περίοδο, κάτι που αποδεικνύει και την ανάπτυξη της πόλης. Όμως, η ευημερία της πόλης κράτησε μέχρι το 1204 μ.Χ. όπου κατά την 4η σταυροφορία η Αθήνα κατακτήθηκε από τους Ενετούς. Η πόλη έμεινε κάτω από ξένη κατοχή μέχρι και το 19ο αιώνα με την απελευθέρωση από την τουρκική κατοχή..

Η Αθήνα κατά την Τουρκοκρατία

Το 1458 η Αθήνα έπεσε στα χέρια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Όπως και στην Κωνσταντινούπολη, η κατοχή των Οθωμανών προκάλεσε αρκετές καταστροφές και λεηλασίες στα αρχαία μνημεία της πόλης, ενώ ο Παρθενώνας είχε μετατραπεί σε τζαμί. Τελικά ο σουλτάνος Μεχμέτ ο 2ος έβγαλε φερμάνι βάσει του οποίου θα τιμωρούνταν με την ποινή του θανάτου όσοι έκαναν καταστροφές στα μνημεία της πόλης.

Παρά τις προσπάθειες των οθωμανικών αρχών να μετατρέψουν την Αθήνα σε μια επαρχιακή πρωτεύουσα, ο πληθυσμός της πόλης μειωνόταν συνεχώς και τον 17ο αιώνα είχε μετατραπεί σε ένα απλό χωριό. Τον αιώνα αυτό προκλήθηκαν και μεγάλες καταστροφές στην πόλη. Οι Τούρκοι χρησιμοποίησαν τον Παρθενώνα και τα Προπύλαια της Ακρόπολης ως πυριτιδαποθήκη. Έτσι, το 1640 μ.Χ. μια μεγάλη έκρηξη πυρομαχικών, κατέστρεψε το μεγαλύτερο μέρος των Προπυλαίων.

Το 1687 μ.Χ., η Αθήνα δέχτηκε πολιορκία από τους Ενετούς, και οι Τούρκοι διέλυσαν το ναό της Αθηνάς-Νίκης για να οχυρώσουν καλύτερα την Ακρόπολη. Οι κανονιοβολισμοί που δέχτηκε η Ακρόπολη προκάλεσε σοβαρές καταστροφές στον Παρθενώνα, με αποτέλεσμα να έχει την εμφάνιση που βλέπουμε έως σήμερα. Η πολιορκία της Ακρόπολης συνεχιζόταν για έξι μήνες, και μαζί με αυτή και η λεηλασία του Παρθενώνα. Ένα από τα δυτικά αετώματα του Παρθενώνα θα απομακρυνθεί προκαλώντας ακόμα περισσότερες ζημιές στη δομή. Το επόμενο έτος οι τουρκικές δυνάμεις πυρπόλησαν την πόλη. Αρχαία μνημεία καταστράφηκαν για να χρησιμοποιηθεί το υλικό τους για τη δημιουργία νέου τείχους με το οποίο οι Τούρκοι οχύρωσαν την πόλη το 1778 μ.Χ..

Μεταξύ του 1801 και 1805 μ.Χ. ο Λόρδος Έλγιν, ένας Βρετανός κάτοικος της Αθήνας αφαίρεσε ένα μεγάλο αριθμό μαρμάρων και γλυπτών από τον Παρθενώνα μεταξύ των οποίων μία από τις έξι Καρυάτιδες, την επιγραφή των Παναθηναίων κ.α. Συνολικά, πενήντα γλυπτά αφαιρέθηκαν από τον Παρθενώνα και μεταφέρθηκαν στην Αγγλία, ενώ τρία εκ των οποίων αγοράστηκαν από τη Γαλλία.

Το 1822 μ.χ. οι Έλληνες κυριεύσαν την πόλη κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 21, η οποία όμως έπεσε ξανά στα χέρια των Οθωμανών το 1826. Και πάλι τα αρχαία μνημεία υπέστησαν μεγάλες ζημιές. Οι οθωμανικές δυνάμεις παρέμειναν στην πόλη μέχρι το 1833 μ.Χ., όπου αποσύρθηκαν και η Αθήνα επελέγη ως η πρωτεύουσα του νεοσύστατου βασιλείου της Ελλάδας. Την εποχή εκείνη η πόλη ήταν σχεδόν ακατοίκητη, και αποτελείτο από έναν μικρό οικισμό στους πρόποδες της Ακρόπολης, την Πλάκα.

Η Σύγχρονη Αθήνα

Το 1832, βασιλιάς της Ελλάδας ανακηρύσσεται ο πρίγκιπας της Βαυαρίας Όθων. Ο Όθωνας, υιοθέτησε την ελληνική ονομασία του ονόματός του και την ελληνική ενδυμασία, μεταφέρει την πρωτεύουσα της Ελλάδας από το Ναύπλιο στην Αθήνα. Το πρώτο σημαντικό έργο που εκτέλεσε ως βασιλιάς ήταν να κάνει λεπτομερή αρχαιολογική έρευνα και τοπογραφικό χάρτη της Αθήνας. Την εποχή εκείνη η Αθήνα είχε πληθυσμό που έφτανε τους 5.000 κατοίκους.

Η Αθήνα επελέγη ως πρωτεύουσα της Ελλάδας για ιστορικούς και συναισθηματικούς λόγους, μιας και δεν ήταν μεγάλη πόλη. Υπήρχαν μόνο μερικά σημαντικά κτίρια από την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και του 18ου αιώνα. Μόλις η πρωτεύουσα εγκαταστάθηκε εκεί, ξεκίνησε η σχεδίαση μιας σύγχρονης πόλης, με την ανέγερση νέων δημόσιων κτηρίων. Η

μεγαλύτερη κληρονομία της περιόδου αυτής, είναι η δημιουργία του Πανεπιστημίου Αθηνών (1837), το Παλαιό Βασιλικό Παλάτι (σήμερα το Ελληνικό Κοινοβούλιο Κτίριο) (1843), ο Εθνικός Κήπος (1840), η Βιβλιοθήκη (1842), η Ακαδημία (1885), το Ζάππειο Μέγαρο (1878), το Κτίριο της Παλαιάς Βουλής (1858), το Νέο Βασιλικό Παλάτι (τόρα το Προεδρικό Μέγαρο) (1897) και το Δημαρχείο Αθηνών (1874).

Το 1921 μ.Χ. η Αθήνα θα βιώσει μία μεγάλη πληθυσμιακή έκρηξη καθώς θα φιλοξενήσει τους πρόσφυγες από τον πόλεμο της Μικράς Ασίας με τους Τούρκους. Νέες γειτονιές όπως η Νέα Σμύρνη, η Νέα Ιωνία κ.λπ. θα δημιουργηθούν για να υποδεχτούν τους νέους κατοίκους της πόλης.

Κατά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο η Αθήνα καταλήφθηκε από τους Γερμανούς, και τα τελευταία χρόνια του πολέμου έζησε μια περίοδο τρομερής πείνας και λοιμών. Το 1944 υπήρξε το πεδίο μαχών μεταξύ των ελληνικών κομμουνιστικών δυνάμεων που είχαν πάρει μέρος στην αντίσταση κατά των Γερμανών και των βασιλοφρόνων που υποστηρίζονταν από τους Βρετανούς.

Μετά από αυτό, η πόλη της Αθήνας και η Ελληνική κυβέρνηση, με τη βοήθεια των κεφαλαίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανέπτυξε ένα σχέδιο δημιουργίας μεγάλων έργων υποδομής στα πλαίσια του οποίου κατασκευάστηκε το νέο διεθνές αεροδρόμιο "Ελ. Βενιζέλος" και το νέο Μετρό. Η πόλη επίσης εφάρμοσε πολιτικές περιορισμού της χρήσης των οχημάτων στο κέντρο της Αθήνας και η κυβέρνηση εφάρμοσε νομοθεσία κινήτρων για την αντικατάσταση παλαιών οχημάτων με σκοπό να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Ως αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών, η Αθήνα διεκδίκησε ξανά και κέρδισε τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Παρά τον σκεπτικισμό από πολλούς παρατηρητές, οι ολυμπιακοί αγώνες γνώρισαν μεγάλη επιτυχία και αύξησαν το διεθνές κύρος της πόλης.

1.5 Πολεοδομικό Σχέδιο Αθήνας

Συχνά αναφερόμαστε στην κακή πολεοδομική ανάπτυξη της Αθήνας, στους στενούς δρόμους, τα συνεχή μποτιλιαρίσματα, τις καθυστερήσεις στις μετακινήσεις και εν γένει στις κακές συνθήκες που καθημερινά αντιμετωπίζει ο Αθηναίος. Αν θελήσουμε να δούμε την εξέλιξη της Αθήνας, θα πρέπει να ανατρέξουμε στο πρώτο πολεοδομικό σχέδιο που εκπόνησαν οι αρχιτέκτονες Κλεάνθης και Σάουμπερτ το 1832, προτού ακόμη αυτή ανακηρυχθεί πρωτεύουσα του Ελληνικού Κράτους το 1834.

Μελετώντας το τοπογραφικό σχέδιο των δύο αρχιτεκτόνων διαπιστώνουμε ότι διέθετε όλα αυτά που αργότερα στερήθηκε η Αθήνα, δηλαδή οδούς μεγάλου πλάτους, κήπους, πλατείες και χώρους για τα δημόσια κτίρια. Σημείο αναφοράς ήταν τα τέσσερα βουλεβάρτα γύρω από το κέντρο, που έδιναν σημαντική ανάσα και διέξοδο στη μελλοντική ανάπτυξή της. Κύριες γραμμές του σχεδίου, η Σταδίου και η Πειραιώς εκεί που είναι και σήμερα, με τη διαφορά ότι η Σταδίου έφθανε μέχρι το Παναθηναϊκό Στάδιο. Στη δε συνάντηση των δύο δρόμων τοποθετούνταν τα ανάκτορα. Τρίτος βασικός δρόμος η Ερμού, δημιουργώντας με τους δύο προηγούμενους ένα ισοσκελές τρίγωνο και με έκταση που 2.200 στρέμματα. Η εφαρμογή του σχεδίου θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των ιδιοκτησιών και το ξεσπίτωμα πολλών οικογενειών, κάτι που δεν άρεσε στους Αθηναίους, οι οποίοι ξεσηκώθηκαν κατά των δύο αρχιτεκτόνων, δημιουργώντας μεγάλη αναστάτωση στην πόλη. Έτσι, αναγκάστηκε ο αντιβασιλέας Μάουρερ να επισκεφθεί την Αθήνα από το Ναύπλιο και να ακούσει τις τερατολογίες που διαδίδονταν.

Σύμφωνα με τους κατοίκους, οι δρόμοι θα είχαν πλάτος 140 πόδια, το Δημαρχείο θα είχε 400 πόδια μήκος και μια εκκλησία θα ξεπερνούσε κατά 80 πόδια τον Άγιο Πέτρο της Ρώμης. Αμέσως λοιπόν ο Μάουρερ έδωσε εντολή να σταματήσουν οι εργασίες εφαρμογής του σχεδίου των δύο αρχιτεκτόνων και ζήτησε από τον Λουδοβίκο να στείλει τον προσωπικό του αρχιτέκτονα, τον Βαναρό Κλέντσε, για να μελετήσει και να μεταρρυθμίσει το αρχικό σχέδιο. Αυτός έφτασε στο Ναύπλιο το 1830, σε ηλικία προχωρημένη, και έπιασε αμέσως δουλειά, για να φτιάξει την Οθωνούπολη. Το πρώτο μέλημά του ήταν η Ακρόπολη, η οποία βρισκόταν σε άθλια κατάσταση και χωρίς καμία προστασία από τις κλοπές μαρμάρων, μιας και ο πρώτος φύλακας, ο Πιττακής, δεν μπορούσε να φυλάξει το χώρο αυτό. Οι τροποποιήσεις του Κλέντσε ήταν δυστυχώς ατυχείς για την πολεοδομική εξέλιξη της Αθήνας και υποκινούμενες από πολιτική σκοπιμότητα. Σε αντίθεση με τους δύο αρχιτέκτονες που είχαν απαγορεύσει το κτίσιμο γύρω από την Ακρόπολη, με σκοπό να προστατευθούν τα μνημεία και να γίνουν οι απαραίτητες ανασκαφές, αυτός επέτρεψε την ανοικοδόμηση στην περιοχή αυτή, όπου έκτισαν πρώτοι τα σπίτια τους οι δύο τεχνίτες από την Ανάφη, ο Γιώργος Δαμίγος και ο Μάρκος Σιγάλας, ακολουθούμενοι από άλλους Αναφιώτες. Όταν ξεφύτρωσαν εκεί πολλά σπίτια και ο συνοικισμός μεγάλωσε, έπρεπε να του δοθεί μια ονομασία. Πολλοί πρότειναν να ονομασθεί η περιοχή Νυχτοχώρι μιας και όλα τα σπίτια κατασκευάζονταν τη νύχτα. Τελικά για να τιμηθούν οι πρώτοι οικιστές, η περιοχή ονομάστηκε Αναφιώτικα, όπως είναι και σήμερα γνωστή.

Το σχέδιο του Κλέντσε δεν σεβάστηκε, όπως των προηγούμενων, τα βυζαντινά μνημεία, με αποκορύφωμα τη χάραξη της Ερμού έτσι ώστε να απαιτείται το γκρέμισμα της Καπνικαρέα, που ευτυχώς αργότερα σώθηκε. Μικραίνει

πλάτος δρόμων, καταργεί πλατείες, μεταφέρει τα ανάκτορα από την Ομόνοια στον Κεραμεικό (αν και τελικά ούτε εκεί κτίστηκαν), καταργεί τα τέσσερα βουλεβάρτα που είχαν σχεδιάσει οι προηγούμενοι και που έδιναν σημαντική ανάσα στην πόλη, την δε οδό Σταδίου που έφθανε μέχρι το Στάδιο την κάνει αδιέξοδο, εκτρέποντάς την προς την Πλάκα, και περιορίζει την έκταση του σχεδίου κατά 754 στρέμματα. Εγκατέστησε οικοδομικό τετράγωνο στην πλατεία Συντάγματος, διέκοψε την Πατησίων δημιουργώντας το τετράγωνο από την οδό Θεμιστοκλέους μέχρι την πλατεία Ομονοίας, μείωσε την Ευριπίδου από 30 σε 10 μέτρα, πιστεύοντας ότι η πρωτεύουσα δεν χρειαζόταν να επεκταθεί πέραν του Φιλοπάππου και του λόφου των Νυμφών.

Στις 18 Σεπτεμβρίου 1834 εγκρίθηκε το σχέδιο του Κλέντσε αφού υπέστη και αυτό πολλές τροποποιήσεις μέχρι την εφαρμογή του και αφού έγινε το τρομακτικό λάθος να μην εγκριθεί το αρχικό σχέδιο των δύο αρχιτεκτόνων, Κλεάνθη και Σάουμπερτ, που θα έδινε οπωσδήποτε μια διαφορετική εικόνα στη σημερινή Αθήνα με τα τόσα συγκοινωνιακά και κυκλοφοριακά της προβλήματα. Μετά την εκπόνηση και έγκριση του σχεδίου του Κλέντσε, είχαμε συνεχείς τροποποιήσεις (1837, 1843, 1847, 1856, 1860, 1862, 1864, 1919), που συνέχιζαν να δημιουργούν προβλήματα στην πολεοδομική εξέλιξη της Αθήνας. Ευτυχώς, που κατά την εφαρμογή του σχεδίου του Κλέντσε, ο Κλεάνθης είχε λάβει υπεύθυνη θέση σε νεοσυσταθείσα οικοδομική επιτροπή και δημιούργησε τη λεωφόρο Πανεπιστημίου πλάτους 32 μέτρων αντί των 12 που όριζε το σχέδιο, και έκανε και ορισμένες άλλες σωτήριες τροποποιήσεις. Ενώ δε ο Κλεάνθης είχε δουλέψει αφιλοκερδώς, από την αγάπη του προς την πατρίδα και τα αρχαία μνημεία της, ο Κλέντσε έλαβε τη μυθική για τότε αμοιβή των 24.000 δρχ. Με την εφαρμογή του σχεδίου αυτού αποφασίζεται και η διάνοιξη των κυρίων οδών Αιόλου, Αθηνάς και Ερμού μετατρέποντας σε άστεγους όσους είχαν καταφέρει με χίλιες στερήσεις και όπως όπως να επισκευάσουν τις κατεστραμμένες καλύβες τους. Όλα αυτά τα προβλήματα στην εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδίου της Αθήνας ήταν φυσικό να δημιουργήσουν την οικοδομική αναρχία που επικράτησε, με αποτέλεσμα οι Αθηναίοι να κτίζουν όπου και όπως ήθελαν και με τον τρόπο που τους βόλευε. Αποτέλεσμα ήταν να υπάρχουν καταπατήσεις μεταξύ γειτονικών οικοπέδων, συνηθισμένοι δε ήταν και οι συνεχείς καυγάδες μεταξύ των ιδιοκτητών. Γι' αυτό στις 9 Απριλίου 1836 δημοσιεύθηκε στη εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο πρώτος οικοδομικός κανονισμός με 12 άρθρα, που προσπαθούσε να βάλει μια τάξη στην υπάρχουσα οικοδομική αναρχία και αυθαιρεσία που επικρατούσε και που όριζε τους κανόνες και τις προϋποθέσεις για το κτίσιμο των οικοπέδων. Έτσι, όποιος έχτιζε θα έπρεπε να «φυλλάτη την ευθυγραμμίαν και ισωπέδωσιν» ότι το ελάχιστο εμβαδόν οικοδομήσιμου οικοπέδου ορίζεται σε 200 πήχεις. Τα δε σπίτια επί των οδών Αθηνάς, Αιόλου, Ερμού, Πειραιώς, Μακράς Στοάς και Σταδίου καθώς και στις πλατείες Όθωνος και Λουδοβίκου θα έχουν «εν ισόγειον και εν ανώγειον πάτωμα», σχηματίζοντας «σειράν συνεχή και

αδιάκοπον». Την ίδια εποχή εκδίδεται και το διάταγμα για το φόρο των οικοδομών, ο οποίος ορίζεται σε 7% επί του συμφωνηθέντος ενοικίου.

Πολύ απέχουν όλα τα παραπάνω από τη σημερινή Αθήνα, όπου το τυπικό κτίριο των σύγχρονων σπιτιών της είναι η πολυκατοικία μέσου ύψους. Πολυκατοικίες που κτίστηκαν στις περιοχές του κέντρου και της περιφέρειας πήραν τις θέσεις νεοκλασικών σπιτιών μεγάλης αρχιτεκτονικής αξίας που αποτελούσαν κομμάτι της ιστορίας μας. Έτσι από τη μια αυτά τα κτίρια της δεκαετίας '50 και '60 κτισμένα από επιχειρηματίες κατασκευαστές, με τη μέθοδο της αντιπαροχής, πολλές φορές χωρίς τη μελέτη αρχιτέκτονα, και από την άλλη η αυθαίρετη δόμηση που ολοένα και αυξανόταν, μετέτρεψαν την Αθήνα σε μια απρόσωπη ευρωπαϊκή πρωτεύουσα, που όμως παραμένει «διαμαντόπετρα στη γη το δαχτυλίδι», όπως διαβάζουμε στους στίχους του Παλαμά.

1.6 Αρχιτεκτονική Μορφή της Αθήνας

Η πόλη της Αθήνας ενσωματώνει αρχιτεκτονικούς ρυθμούς από το Νεοκλασικό μέχρι το μοντέρνο. Βρίσκονται συχνά στις ίδιες περιοχές, γιατί η Αθήνα δεν χαρακτηρίζεται από ομοιογένεια των αρχιτεκτονικών ρυθμών.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος του 19ου αιώνα στην Αθήνα κυριάρχησε ο Νεοκλασικισμός, καθώς και ορισμένες παρεκκλίσεις του, όπως ο Εκλεκτικισμός, ιδιαίτερα στις αρχές του 20ού αιώνα. Έτσι τα Παλαιά Ανάκτορα (σήμερα Βουλή των Ελλήνων) ήταν το πρώτο σημαντικό δημόσιο κτίριο που ανεγέρθηκε, μεταξύ 1836 και 1843. Αργότερα, στα μέσα και τα τέλη του 19ου αιώνα, ο Θεόφιλος Χάνσεν και ο Ερνστ Τσίλλερ συμμετείχαν στην κατασκευή πολλών νεοκλασικών κτιρίων, όπως η Ακαδημία και το Ζάππειο. Ο Τσίλλερ σχεδίασε επίσης πολλά ιδιωτικά αρχοντικά στο κέντρο της Αθήνας, που σταδιακά έγιναν δημόσια, συνήθως μέσω δωρεών, όπως το Ιλίου Μέλαθρον του Σλήμαν.

Αρχίζοντας τη δεκαετία του 1920, η Μοντέρνα αρχιτεκτονική, περιλαμβανομένου του Μπάουχαους και της Αρ Ντεκό, άρχισε να επηρεάζει σχεδόν όλους τους Έλληνες αρχιτέκτονες και κτίρια, τόσο δημόσια, όσο και ιδιωτικά, κατασκευάστηκαν σύμφωνα με αυτούς τους ρυθμούς. Μεταξύ των περιοχών με μεγάλο αριθμό τέτοιων κτιρίων είναι το Κολωνάκι και μερικές του κέντρου της πόλης, ενώ μεταξύ των συνοικιών που αναπτύχθηκαν αυτή την περίοδο είναι η Κυψέλη.

Τις δεκαετίες του 1950 και 1960, κατά την επέκταση και ανάπτυξη της Αθήνας, έπαιξαν σημαντικό ρόλο άλλα μοντέρνα κινήματα, όπως το Διεθνές στυλ. Το κέντρο της Αθήνας ανοικοδομήθηκε σε μεγάλο βαθμό, δυστυχώς με αποτέλεσμα την κατεδάφιση πολλών νεοκλασικών κτιρίων.

Οι αρχιτέκτονες αυτής της περιόδου χρησιμοποίησαν υλικά όπως γυαλί, μάρμαρο και αλουμίνιο, και πολλοί συνδύασαν μοντέρνα και κλασικά στοιχεία. Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μεταξύ των διεθνώς γνωστών αρχιτεκτόνων που σχεδίασαν και έχτισαν στην πόλη ήταν ο Βάλτερ Γκρόπιους, με το σχεδιασμό της Αμερικάνικης Πρεσβείας και

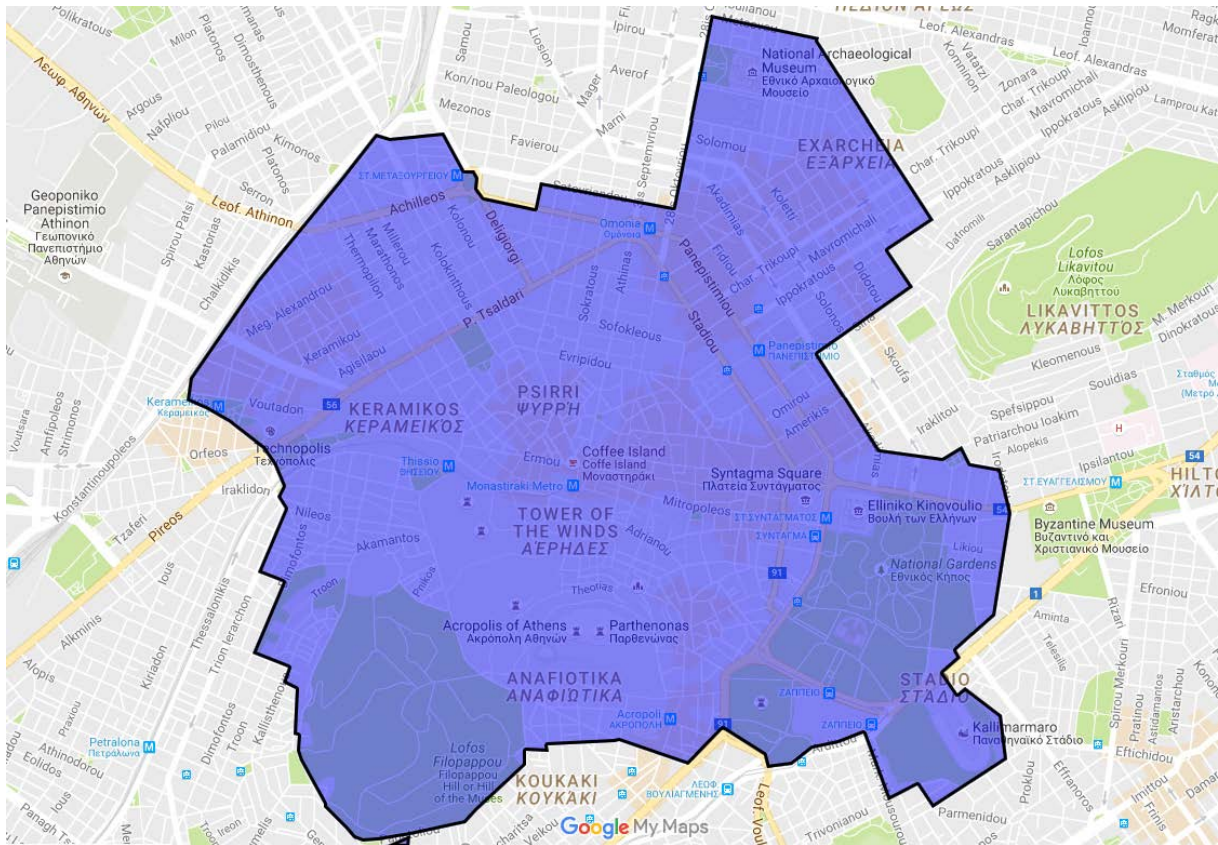
ο Έερο Σάαρινεν με το σχεδιασμό του ανατολικού πύργου ελέγχου του Αεροδρομίου του Ελληνικού.

Από τους σημαντικούς Έλληνες αρχιτέκτονες της περιόδου 1930 - 1970 ήταν οι Κωνσταντίνος Δοξιάδης, Δημήτρης Πικιώνης, Περικλής Α. Σακελλάριος, Άρης Κωνσταντινίδης και άλλοι.

1.7 Ιστορικό Κέντρο Αθήνας

1.7.1 Οριοθέτηση του Ιστορικού Κέντρου και θέση στην ευρύτερη πόλη.

Ο Δήμος Αθηναίων χωρίζεται σε επτά διοικητικά διαμερίσματα. Το επονομαζόμενο και «Ιστορικό Κέντρο» των Αθηνών αποτελεί ουσιαστικά το πρώτο διαμέρισμα του Δήμου και τον «πυρήνα» της πρωτεύουσας. Περιλαμβάνει την **Πλάκα** και το λεγόμενο «**Εμπορικό Τρίγωνο**», τα οποία εφάπτονται σε τεράστιας σημασίας αρχαιολογικούς χώρους, όπως **Ακρόπολη** και **Θησείο**, σε κεντρικές περιοχές κατοικίας, αναψυχής και εμπορίου όπως **Κολωνάκι** και **Ψυρρή**, σε περιοχές κατοικίας και εκπαίδευσης με έντονη φοιτητική και καλλιτεχνική ζωή όπως τα Εξάρχεια, καθώς και σε άλλες ιστορικές περιοχές κατοικίας με έντονα λαϊκό χαρακτήρα και ανάγκη αναβάθμισης, όπως το Μεταξουργείο και ο Κεραμεικός. Σύμφωνα με το ΦΕΚ 567Δ/79 τα όρια του Ιστορικού Κέντρου (ΙΚ) ορίζονται στο χάρτη που ακολουθεί, συμπεριλαμβανόμενης και της περιοχής των Εξαρχείων.

1.7.2 Ιστορικό της Πολεοδομικής εξέλιξης του Ιστορικού Κέντρου Αθήνας.

Ο πολεοδομικός ιστός του Ιστορικού Κέντρου χαρακτηρίζεται από μια ιστορική συνέχεια τριών χιλιετιών. Η Αθήνα των αρχών του 20ου αιώνα ήταν σαφώς περιορισμένη σε έκταση και μόλις άρχισε να επεκτείνεται προς τις περιοχές του Κολωνακίου, της Νεάπολης και του Μεταξουργείου. Δομημένη βάσει του σχεδίου Κλεάνθη -Σάουμπερτ, όπως τροποποιήθηκε από τον Leo Von Klenze, ήταν μια πόλη που ακολουθούσε τα δυτικά πολεοδομικά πρότυπα η οποία όμως διατηρούσε τον ελληνικό της χαρακτήρα. Στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας δόθηκε ο χαρακτήρας του «κυρίαρχου κέντρου», που συνεπάγεται τη συγκέντρωση σε αυτό κυρίαρχων και έντονων δραστηριοτήτων. Τα αρχιτεκτονικά μνημεία που σώζονται προέρχονται από διάφορες ιστορικές περιόδους, αλλά το μεγαλύτερο δομημένο σύνολο διαμορφώθηκε κατά τον 19ο αιώνα, με την ανέγερση κτιρίων «νεοκλασικού» ρυθμού. Ιστορικά η Αθήνα δέχθηκε ισχυρές οικιστικές πιέσεις σε δύο περιόδους: αμέσως μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, και τις δεκαετίες του '50 και του '60 με την έκρηξη της εσωτερικής μετανάστευσης. Στην πρώτη περίπτωση υπήρξε συγκροτημένη αντίδραση, στη δεύτερη όχι. Η οργάνωση των προσφυγικών οικισμών εξαντλείται συνήθως σε πολεοδομικές χαράξεις με ταπεινά σπίτια στοιχειωδών ανέσεων αλλά όσο προχωράμε στη δεκαετία του '30, η ανέγερση κτιρίων συμπίπτει με την άνθηση της πολυκατοικίας και του Μοντέρνου Κινήματος, η οποία συνεχίζεται και μεταπολεμικά, προσδίδοντας σταδιακά στο κέντρο της Αθήνας την εικόνα που παρουσίαζε περί τα τέλη της δεκαετίας του '70. (Αραβαντινός, Α., 1997)

1.7.3 Ιδιαιτερότητες επιμέρους Περιοχών του Ιστορικού Κέντρου.

➤ Η Πλάκα

Η Πλάκα χωρίζεται σε τρεις ενότητες: την Κάτω Πλάκα με εμβαδό 18,5 εκτάρια, την Άνω Πλάκα με 14 εκτάρια, με ενδιάμεσο όριο την οδό Αδριανού, καθώς και τα Αναφιώτικα. Η έκταση που συνολικά αναπλάστηκε είναι 32,5 εκτάρια και περιλαμβάνει 106 οικοδομικά τετράγωνα. Ξεκινώντας από τη βορειοανατολική πλευρά του βράχου της Ακρόπολης αναπτύσσεται ημικυκλικά γύρω από αυτόν. Εκείνο που είχε να παρουσιάσει η Πλάκα πριν την ανάπλαση ήταν υποβαθμισμένα παραδοσιακά κτίρια, τόσο από άποψη παροχής ανέσεων στους κατοίκους τους, όσο και από άποψη αλλοιώσεων που είχαν υποστεί από τις νέες χρήσεις, όπως κέντρα διασκέδασης αποθήκες, βιοτεχνίες. Τα κτίρια αυτά καταστρέφονταν ημέρα με την ημέρα, αφού πρακτικά δεν μπορούσαν ν' αντικατασταθούν από νέα εξαιτίας των χαμηλών υψών -ο μόνος έλεγχος στο δομημένο περιβάλλον - που προβλέπονταν, αλλά και των απαλλοτριώσεων της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Από την άλλη πλευρά, η εισβολή των πολυκατοικιών στις παρυφές της περιοχής είχε δημιουργήσει έναν κλοιό γύρω από το βράχο της Ακρόπολης εμποδίζοντας τη θέα του και η τυχόν συνέχιση του φαινομένου θα είχε σαν άμεσο αποτέλεσμα να χαθεί η πολεοδομική συγκρότηση, η κλίμακα και ο χαρακτήρας της περιοχής. Η υποβάθμιση, όμως, αυτή συνδυαζόταν και με τις νέες χρήσεις που είχαν κυριολεκτικά εισβάλλει στην περιοχή φτάνοντας στο σημείο να έχουν παραμορφώσει την παραδοσιακή αυτή συνοικία της Αθήνας. Η κυκλοφορία και η στάθμευση των οχημάτων στους στενούς της δρόμους επιδεινώναν ακόμα περισσότερο την άσχημη κατάσταση. Παρ' όλα, όμως, τα προβλήματα η Πλάκα εξακολουθούσε να είναι αρκετά συμπαγής και να διατηρεί τον παραδοσιακό της χαρακτήρα (57% των κτιρίων της ήταν λαϊκά και νεοκλασικά και 31% ήταν αξιόλογα). (Μπετούρα, Δ. et al., 1997).

➤ Το Εμπορικό Τρίγωνο

Το Εμπορικό Τρίγωνο, συνολικής έκτασης 39.7 εκταρίων, αποτελεί την «καρδιά» του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας. Καθορίζεται από τρεις άξονες (Αθηνάς – Μητροπόλεως – Σταδίου), και εντάσσεται στο μεγάλο τρίγωνο του κέντρου (Ερμού – Σταδίου – Πειραιώς). Τις τρεις κορυφές του αποτελούν οι πλατείες Μοναστηρακίου, Συντάγματος και Ομόνοιας. Περιτριγυρισμένο από την Ακρόπολη, το Θησείο, τον Κεραμεικό, την αρχαία Ρωμαϊκή Αγορά με ένα μεγάλο αριθμό βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων και νεοκλασικών κτιρίων, έχει έναν ιδιαίτερο πολιτιστικό και ιστορικό ρόλο και μια ξεχωριστή αρχιτεκτονική φυσιογνωμία. Το Εμπορικό Τρίγωνο (Ε.Τ.) αποτελεί μια επιφάνεια με ιστορική αξία για την Αθήνα, καθώς κατέχει μια ενδιάμεση θέση μεταξύ των αρχαιολογικών χώρων και του σύγχρονου κέντρου της πόλης. Στο εσωτερικό και στην περίμετρό του συναντώνται βυζαντινές εκκλησίες μεγάλης αρχιτεκτονικής αξίας και νεότερα κτίρια νεοκλασικού χαρακτήρα που αποτελούν σημεία αναφοράς για την περιοχή. Οι ανοιχτοί χώροι του Ε.Τ. σχηματίζουν δίκτυα κίνησης πολύ γραφικά και χώρους στάσης – πλατείες μορφής και κλίμακας ιδιαίτερα ελκυστικής για τον επισκέπτη.

Μορφολογικά, το Εμπορικό Τρίγωνο περιλαμβάνει δύο διακριτές επιφάνειες:

1. Τη νεοκλασική του 19ου αιώνα

Στο βόρειο τμήμα με όριο την Ευριπίδου, είναι εμφανής ο νεοκλασικός χαρακτήρας, καθώς όλοι οι δρόμοι ακολουθούν ευθύγραμμες χαράξεις. Στο ανατολικό και βορειοανατολικό τμήμα του Ε.Τ. η εικόνα του χώρου είναι πιο κοσμοπολίτικη – μνημειακή.

2. Την παλαιότερη – παραδοσιακή του 18ου αιώνα

Το νότιο τμήμα, με όριο την Ευριπίδου, αντιστοιχεί στον παραδοσιακό ιστό, στο δίκτυο προ του 1834. Στο νοτιοδυτικό τμήμα του Ε.Τ. η εικόνα εμφανίζεται πιο απλοϊκή – λαϊκή.

Η παραδοσιακή μορφολογία του δικτύου συνεχίζεται και πέρα από την Ερμού (στο νότιο τμήμα του Ε.Τ.), στο Μοναστηράκι και στην Πλάκα, αποτελώντας μια σημαντικού μεγέθους επιφάνεια ενιαίου παραδοσιακού χαρακτήρα και έχοντας ως νότιο όριο την Ακρόπολη. Το δίδυμο Ερμού – Μητροπόλεως αποτελεί τη διαχωριστική γραμμή μεταξύ κατοικίας και αναψυχής. Το νότιο τμήμα συνορεύει και με το πλέγμα των ενοποιημένων αρχαιολογικών χώρων.

Ανατολικά του Εμπορικού Τριγώνου βρίσκεται το ευρύτερο κέντρο με χρήσεις εμπορίου, γραφείων και εξυπηρετήσεων. Δυτικά συναντάται η περιοχή του Ψυρρή, η οποία συνδυάζει χρήσεις αναψυχής και έντονες βιοτεχνικές χρήσεις. Η οδός Αθηνάς αποτελεί τη διχοτόμο του τριγώνου Πειραιώς – Σταδίου – Ερμού και της επιφάνειας του Ε.Τ. με την περιοχή Ψυρρή.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του Εμπορικού Τριγώνου είναι η έντονη ανάμειξη των χρήσεων και των λειτουργιών (εμπόριο, βιοτεχνία, γραφεία, αναψυχή κ.α.), με κορύφωση την κεντρική αγορά τροφίμων στην Αθηνάς.

Στο κομμάτι της οδού Αθηνάς, Ευρυπίδου, Πραξιτέλους, Λέκκα, Ερμού, Μητροπόλεως δεν υπάρχουν καθόλου κοινωνικοπολιτικές δραστηριότητες που θα έδιναν ζωντάνια στην περιοχή καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Έτσι, ενώ κατά τις εργάσιμες ώρες εμφανίζεται μεγάλη εισροή κόσμου, κατά τις νυχτερινές ώρες ενισχύεται η εικόνα της ερήμωσης, καθιστώντας την περιοχή τόπο συγκέντρωσης περιθωριακών στοιχείων, και κατά συνέπεια μη ασφαλή. (Αραβαντινός, Α., 1997).

1.8 Η πλατεία Κοτζιά

Η **Πλατεία Κοτζιά** ή επίσημα **Πλατεία Εθνικής Αντιστάσεως** είναι κεντρική πλατεία της Αθήνας. Βρίσκεται στην πρώτη δημοτική ενότητα της πόλης, επί της οδού Αθηνάς, έναντι του Δημαρχιακού Μεγάρου και σε κοντινή απόσταση από τη Βαρβάκειο αγορά. Οφείλει την ονομασία της στον δήμαρχο Αθηναίων Κωνσταντίνο Κοτζιά.

Η περιοχή άρχισε να διαμορφώνεται σε πλατεία μετά το 1850, με αρχικό όνομα Πλατεία Λουδοβίκου, από το όνομα του πατέρα του Όθωνα. Στη δεκαετία του 1870 άρχισε να κατασκευάζεται εκεί το Δημοτικό Θέατρο και έκτοτε η πλατεία πήρε και το όνομά του. Το θέατρο κατεδαφίστηκε το 1939 επί δημαρχίας Κοτζιά, παρά τις έντονες διαμαρτυρίες. Μεταπολεμικά, πήρε το όνομα του Κοτζιά, με το οποίο είναι και σήμερα γνωστή, ενώ το 1977 ονομάστηκε Εθνικής Αντιστάσεως.^[1]

Γύρω από την πλατεία βρίσκονται κτίρια υπηρεσιών και γραφείων, όπως τα νέα κεντρικά γραφεία της Εθνικής Τράπεζας, καθώς και ιστορικά κτήρια όπως το μέγαρο Μελά, το μέγαρο Σταύρου (το παλαιό κτίριο όπου και στεγάζεται η Εθνική Τράπεζα), κ.α. Σε κοντινή απόσταση βρίσκονται οι οδοί Αιόλου και Σοφοκλέους όπου βρίσκεται το παλαιό κτίριο του Χρηματιστηρίου των Αθηνών.

Στην πλατεία έχει κατασκευαστεί υπόγειος σταθμός αυτοκινήτων. Κατά την κατασκευή του εντοπίστηκε τμήμα του αρχαίου δρόμου από την Αθήνα προς τις Αχαρνές, νεκροταφείο και εργαστήρια. Από όλα αυτά διατηρούνται ορατά σε μέρος της πλατείας ένα τμήμα του δρόμου και υπολείμματα από τάφους και εργαστήρια.

1.9 Σημαντικά Ιστορικά Μνημεία επί της Πλατείας και Περιμετρικά

1.9.1 Κτίριο Εθνικής Τραπέζης (Μέγαρο Σταύρου)

Στη θέση του κεντρικού κτιρίου της Εθνικής Τράπεζας, υπήρχαν κατά το 19ο αιώνα δύο ξεχωριστά διώροφα κτίρια, οικοδομημένα κατά τη δεκαετία του 1840. Το αριστερό αγοράστηκε το 1845 από το Γεώργιο Σταύρου, όπου και στεγάστηκε το πρώτο “τραπεζικό κατάστημα” της ελευθερωμένης Ελλάδας. Το δεξιό, που ήταν το ξενοδοχείο “Η Αγγλία”, αποκτήθηκε μία δεκαετία αργότερα, με την επέκταση των εργασιών της Τράπεζας.

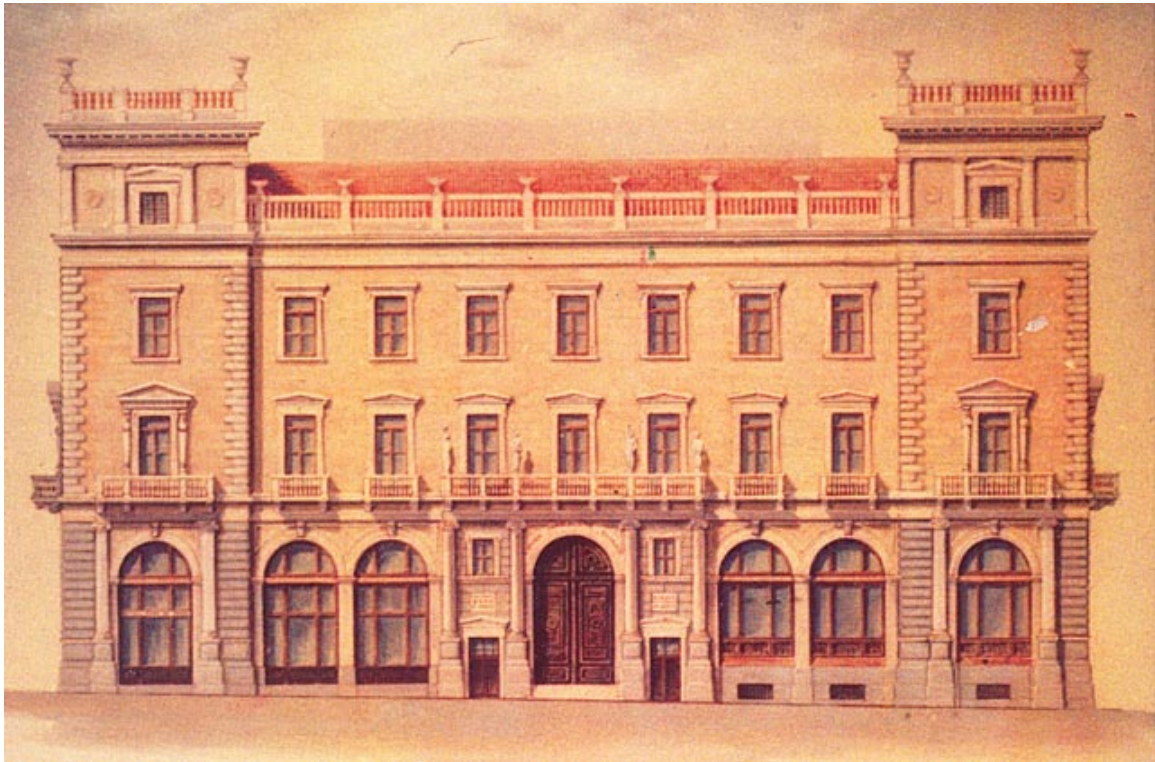
Τα δύο κτίρια είχαν και τον ίδιο αριθμό ορόφων και το ίδιο ύψος, ώστε στα 1899 ενοποιήθηκαν με σχετική ευκολία, προκειμένου να αποτελέσουν το πλήρως ανακαινισμένο και με νέα εξωτερική μορφή σε νεοκλασικό ύφος, ενιαίο σημερινό μέγαρο. Αρχιτέκτονας της ενοποίησης ήταν ο γάλλος Ευγένιος Τρούμπ. Είναι χαρακτηριστική η περιγραφή σε δημοσίευμα εφημερίδας του 1919 «...εις την πλατείαν του Λουδοβίκου της πρωτεύουσας ευρίσκεται το μέγαρον της Εθνικής Τραπέζης, το “Κεντρικόν Κατάστημα”. Στιβαρόν, συμπαγές και σοβαρόν οικοδόμημα, με αρχαΐζουσαν αρχιτεκτονικήν, διανοίγει την κυρίαν αυτής είσοδον επί της οδού Αιόλου.».

1.9.2 Μέγαρο Μελά

Το Μέγαρο Μελά βρίσκεται στην Πλατεία Κοτζιά (νυν *Εθνικής Αντίστασης*), στο κέντρο της Αθήνας, και περικλείεται από το τετράγωνο των οδών Αιόλου, Σοφοκλέους, Στρέιτ και Κρατίνου, με πρόσοψη και κύρια είσοδό του επί της πλατείας, με θέα στο νεοκλασικό κτίριο του Δημαρχείου της Αθήνας. Το μέγαρο ανήκε στον Έλληνα μεγαλέμπορο Βασίλειο Μελά, ο οποίος το 1873 αγόρασε το οικοδομικό αυτό τετράγωνο στη νοτιοανατολική γωνία της τότε πλατείας Λουδοβίκου (σημερινής πλατείας Κοτζιά) και ανέθεσε τη μελέτη ανέγερσης διάφορου μεγάρου στο διάσημο Γερμανό αρχιτέκτονα Ερνστ Τσίλλερ. Κτίστηκε το 1874 και επρόκειτο για το μεγαλύτερο ιδιωτικό κτίριο της εποχής. Το Μέγαρο Μελά λειτούργησε αρχικά ως ξενοδοχείο, το "*Grand Hotel d' Athènes*", με σκοπό να φιλοξενεί Έλληνες από το εξωτερικό που επισκέπτονταν την Αθήνα. Το 1881 αποτέλεσε, για μικρό χρονικό διάστημα, στέγη του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών. Μετά το θάνατο του Βασιλείου Μελά

στο Παρίσι το 1884, το μέγαρο κληροδοτήθηκε με τη διαθήκη του στο ίδρυμα "Νηπιακό Επιμελητήριο Μελά", που λειτουργεί μέχρι σήμερα, με σκοπό την ίδρυση και συντήρηση νηπιαγωγείων. Μεταξύ των ετών 1900 - 1973, το Μέγαρο Μελά αποτέλεσε έδρα του Κεντρικού Ταχυδρομείου των Αθηνών. Το 1974, το Μέγαρο Μελά κηρύχθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού διατηρητέο μνημείο των νεότερων χρόνων και από το 1979 μισθώθηκε και στεγάζει υπηρεσίες της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

1.9.3 Το Δημοτικό Θέατρο των Αθηνών

Στην σημερινή Πλατεία Κοτζιά ή Λουδοβίκου όπως λεγόταν η Πλατεία το 1856 όταν αποφασίστηκε από τον Δήμο Αθηνών ότι η Αθήνα μια ευρωπαϊκή πρωτεύουσα πια, επιβάλλεται να κοσμηθεί μ' ένα Δημοτικό Θέατρο. Έτσι το 1856 ο Γ. Καμπούρογλου αναλαμβάνει τα έξοδα της ανέγερσης, μετά το πέρας δυο ετών με αρχιτέκτων τον Φραγκίσκο Μπουλανζέ ξεκινάει η κατασκευή του έργου, αλλά εγκαταλείφτηκε επειδή ήταν ασύμφορο. Έπειτα το 1872, έχουμε νέα απόπειρα να ξεκινήσουν τα έργα, σε σχέδια Τσίλλερ αυτή τη φορά, προχωράνε κανονικά, και μετά από 2 χρόνια και τα έργα ξαναπαύονται, λόγω έλλειψης πόρων. Έως το 1882, όπου στεκόταν ημιτελές το έργο δεν είχε καμιά ενέργεια, ώσπου το 1886 λοιπόν, ο Ανδρέας Συγγρός προσφέρεται να ανεγείρει πλήρως το θέατρο. Οριοθετώντας το πώς θα κινηθεί ο Τσίλλερ με τους εξής όρους: το ισόγειο να στεγάζει

καταστήματα και στον πρώτο όροφο να στεγαστεί τράπεζα. Ο Τσίλλερ δέχεται τους όρους, που αποβαίνουν σε βάρος των τεχνικών προδιαγραφών του θεάτρου: η σκηνή έχει μόλις 12.5 μέτρα βάθος, ενώ οι βοηθητικοί χώροι σχεδόν ανύπαρκτοι. Όμως το θέατρο είχε καλή ακουστική και οι καλές συνθήκες θέας, και χωρητικότητα 1500 θέσεις. Σαν χωροθεσία το κτίριο είχε την κεντρική είσοδο στην Αιόλου μ' ένα μικρό παρτέρι μπροστά, κοίταζε προς την Εθνική Τράπεζα, και έπεφτε βοριά η πίσω όψη του στην Αθηνάς.

Έχοντας οικονομικό-πολιτικά προβλήματα το Ελληνικό κράτος, λόγω του μικρασιατικού πολέμου, αποφασίζεται το 1922 να λειτουργήσει σαν χώρος φιλοξενίας 1.500 Μικρασιατών προσφύγων. Το 1929 απογυμνωμένο πια, κι αποτελώντας κάτι σαν ερείπιο στην καρδιά της πόλης, αποφασίζεται να ανακαινιστεί εκ βάθρων, απ' τον φιλόδοξο Σπυρ. Μερκούρη ωστόσο το ταμείο του Δήμου αδυνατούσε να ανταπεξέλθει. Επειδή κατά τις εφημερίδες της εποχής ήταν ένα αντιαισθητικό θέαμα αποφασίστηκε τον Απρίλη του 1939, επί δικτατορίας του Μεταξά, ο τότε Δήμαρχος της Αθήνας, Κώστας Κοτζιάς, να κατεδαφιστεί.

1.9.4 Η Βαρβάκειος Αγορά

Το συγκρότημα της Δημοτικής Αγοράς άρχισε να οικοδομείται από τον Δήμο Αθηναίων με βραδείς ρυθμούς το έτος 1878, στον χώρο ανατολικά του Βαρβακείου. Μεσολάβησε ωστόσο η πυρκαγιά της 8-9 Αυγούστου 1884 που κατέκαυσε τις παράγκες της παλαιότερης Αγοράς (της περιόδου της Τουρκοκρατίας) που λειτουργούσε ακόμη τότε στα ανατολικά της Βιβλιοθήκης του Αδριανού και, κατόπιν αυτού, επιταχύνθηκαν οι εργασίες στην οδό Αθηνάς και η Νέα Αγορά αποπερατώθηκε το έτος 1886. Έκτοτε λειτουργεί αδιάκοπα, στεγάζοντας

μεγάλο αριθμό καταστημάτων τροφίμων, ενώ ανακαινίστηκε σταδιακά μεταξύ των ετών 1979-1996, από τον Δήμο, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού.

1.9.5 Αρχαιολογικός Χώρος Πλατείας Κοτζιά

Ο αρχαιολογικός χώρος της Πλατείας Κοτζιά βρίσκεται έναντι του Δημαρχείου της πόλης των Αθηνών. Τα ευρήματα στην περιοχή ήταν πυκνά και σημαντικά, καθώς ο χώρος αυτός βρίσκεται αμέσως έξω από την οχύρωση της κλασικής Αθήνας, τμήμα της οποίας έχει αποκαλυφτεί και διατηρηθεί στο κτήριο της Εθνικής Τράπεζας και στον πεζόδρομο της οδού Αιόλου. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως τρεις αρχαίους δρόμους, πυκνό νεκροταφείο που καλύπτει ευρύ χρονολογικό φάσμα από τους πρωτογεωμετρικούς (9ος αιώνας π.Χ.) έως και τους υστερορωμαϊκούς χρόνους (3ος αιώνας μ.Χ.), μεγάλο συγκρότημα εργαστηρίων κεραμικής των ύστερων Ρωμαϊκών χρόνων (τέλη 3ου - 4ος αιώνας μ.Χ.) και πολλά οικιστικά κατάλοιπα. Το κεντρικό τμήμα του αρχαιολογικού χώρου διασχίζει τμήμα μιας βασικής οδικής αρτηρίας που ξεκινούσε από τις πύλες του αρχαίου τείχους (Εθνική Τράπεζα) και οδηγούσε προς τους βόρειους δήμους της Αττικής. Πρόκειται για τη γνωστή Αχαρνική οδό. Ο δρόμος αυτός, όπως προκύπτει από τη στρωματογραφική έρευνα των οδοστρωμάτων, χαρακτήριζε μετά το 480 π.Χ. με έντονη χρήση κατά τον 5ο αιώνα π.Χ. Στις δύο πλευρές της παραπάνω οδού εκτεινόταν το νεκροταφείο όπου βρέθηκε πλήθος και ζώων, γυάλινα και πήλινα μυροδοχεία, χάλκινα κάτοπτρα, χρυσά κτερισμάτων που συνόδευε τις ταφές ή τις πυρές του σε όλες τις περιόδους χρήσης του. Πρόκειται για πήλινα αγγεία όλων των τύπων που σε ορισμένες περιπτώσεις ταυτίστηκαν με γνωστά εργαστήρια της αρχαιότητας, ειδώλια ανθρωπίνων μορφών κοσμήματα, νομίσματα και άλλα αντικείμενα. Σε όλη την έκταση της ανασκαφής βρέθηκαν πολυάριθμα επιτύμβια μέλη (κιονίσκοι, στήλες, μαρμάρινα αγγεία), τα οποία στήνονταν πάνω από τους τάφους. Αρκετά από αυτά έφεραν επιγραφές που μαρτυρούν τα ονόματα και την καταγωγή των ενταφιασθέντων. Στο δεύτερο μισό του 3ου αιώνα μ.Χ.,

μετά την καταστροφική εισβολή των Ερούλων στην Αθήνα, ο χώρος παύει να χρησιμοποιείται συστηματικά ως νεκροταφείο και το μεγαλύτερο τμήμα του καταλαμβάνεται από συγκρότημα εργαστηρίων κεραμικής. Τα εργαστήρια αυτά φαίνεται πως λειτουργούν και κατά τον 4ο αιώνα μ.Χ., εποχή ακμής για την Αθήνα. Από το υλικό που βρέθηκε μέσα και γύρω από τους κλιβάνους, συμπεραίνουμε πως η παραγωγή των εργαστηρίων περιελάμβανε αγγεία, οικιακά σκεύη, λυχνάρια, κεραμίδες και ακροκέραμα. Με αφορμή την κατασκευή υπόγειου σταθμού αυτοκινήτων πραγματοποιήθηκε από το 1985 έως το 1988 μεγάλη ανασκαφική έρευνα στην πλατεία Δημαρχείου σε έκταση 7000 τ.μ., ενώ συμπληρωματική έρευνα διεξήχθη στους χώρους εισόδων - εξόδων του Σταθμού τα έτη 1998-1999. Μετά την ολοκλήρωση της ανασκαφικής έρευνας αποφασίστηκε η διατήρηση του πιο αντιπροσωπευτικού τμήματος της ανασκαφής και έτσι δημιουργήθηκε ένας αρχαιολογικός χώρος που περιφράχτηκε, συντηρήθηκε, αναδείχτηκε και αποδόθηκε στο κοινό. Τα έτη 2003 και 2004 έγιναν έργα συντηρήσεως, διαμορφώσεως αποκαταστάσεως των παρειών και αναδείξεως του χώρου ως σύνολο.

1.9.6 Δημαρχείο Αθηνών

Η ανέγερση δημοτικού μεγάρου στην πρωτεύουσα αποφασίστηκε το 1871, επί δημαρχίας Π. Κυριακού. Η μελέτη και τα σχέδια εκπονήθηκαν το 1872 από τον αρχιτέκτονα Παναγιώτη Κάλκο (1810-1878) και η οικοδομή είχε ολοκληρωθεί το 1874. Επρόκειτο για ένα διώροφο (αρχικά) κεραμοσκεπές κτίριο, με συμμετρική μορφολογική οργάνωση και δωρικό πρότυλο, αυστηρού νεοκλασικού ρυθμού, έντονα επηρεασμένο από την αρχιτεκτονική των Ανακτόρων της πλατείας Συντάγματος (σημερινής Βουλής) και σε συνάφεια με το γειτονικό Βαρβάκειο

(επίσης έργο του Κάλκου, που δεν υπάρχει πλέον). Οι πρώτες μεταρρυθμίσεις πραγματοποιήθηκαν ήδη το 1901 (επί δημαρχίας Σπ. Μερκούρη), ενώ το 1935-1937 (επί δημαρχίας Κ. Κοτζιά και Α. Πλυτά), προστέθηκε ο τρίτος όροφος, αφαιρέθηκαν μια σειρά από διακοσμητικά στοιχεία των όψεων και επενδύθηκε η βάση του κτιρίου με μαρμάρινες πλάκες. Το κτίριο κηρύχθηκε διατηρητέο από το Υπουργείο Πολιτισμού το 1989 και το 1994-1995 πραγματοποιήθηκε η αποκατάστασή του, συμπεριλαμβανομένης της επαναφοράς ορισμένων μορφοπλαστικών στοιχείων του 19ου αιώνα (γείσων, πλαισίων, κορνιζών και παραστάδων) στον πρώτο όροφο και της διατήρησης του δευτέρου, που κρίθηκε ότι εκφράζει μια φάση της ιστορίας του Δημαρχείου Αθηνών (βάσει μελέτης του αρχιτέκτονα Μ. Δανιήλ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2º: ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

2.1 Περιοχή Μελέτης

Το αντικείμενο ανάλυσης που θα ασχοληθούμε αφορά την περιοχή της πλατείας Κοτζία. Πιο συγκεκριμένα η μελέτη αφορά κυρίως την πλατεία σαν δημόσιο χώρο, συμπεριλαμβανομένου του αρχαιολογικού χώρου, καθώς και τα κτίρια που εκτίνονται των οδών Κρατίνου, Ευπολίδος, Αιόλου και Αθηνάς. Τα κτίρια επί των παραπάνω οδών κυμαίνονται υψομετρικά από δύο έως εννιά ορόφους και οι αρχιτεκτονικοί τύποι των κτιρίων ποικίλουν όπως θα δούμε παρακάτω.

2.2 Κτιριακός Ιστός

Ο κτιριακός ίστος της περιοχής που θα μελετήσουμε, απαρτίζεται από τέσσερις αρχιτεκτονικούς τύπους κτιρίων, εκ'των οποίων οι δύο δανείζονται στοιχεία από τους άλλους. Η ανάλυση που θα πραγματοποιήθει, αποδίδεται σχεδιαστικά και με τη χρήση αντίστοιχων τοπογραφικών.

Ο πρώτος αρχιτεκτονικός τύπος, χρονολογικά είναι ο *Νεοκλασικισμός*, που τοποθετείται από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Τα κτίρια που εκπροσωπούν τον Νεοκλασικισμό είναι διώροφα (οικία Σίμου, Εθνική Τράπεζα), τριώροφα (Μέγαρο Μελά, Κτίριο οδός Κρατίνου 3 & Στρέϊτ) και τετραώροφα (Κτίρια οδός Ευπόλιδος 2&4). Η μορφολογία τους θα λέγαμε ότι είναι αντιπροσωπευτικά δείγματα Νεοκλασικισμού, ιδίως τα κτίρια της Εθνικής Τραπέζης και το Μέγαρο Μελά, όπου με τον πλούσιο διάκοσμο τους καλλωπίζουν την πλατεία Κοτζία. Εκτός αυτού, έχουν στεγάσει ξενοδοχεία, τράπεζες, το Εθνικό Ταχυδρομείο, το Χρηματιστήριο Αξιών και το Νηπιακό ίδρυμα Μελά, όπου διαδραμάτισαν σπουδαίο ρόλο τόσο στην οικονομική ανάπτυξη, όσο και πολιτική της Αθήνας τον 19^ο αιώνα. Τα κύρια χαρακτηριστικά που συναντάμε είναι οι μεγάλοι καθαροί όγκοι, οι κατακόρυφες και οριζόντιες γραμμές, η συμμετρική διάταξη των ανοιγμάτων και των όγκων, τα πλουμιστά πλαίσια και γείσα που περιβάλλουν τα ανοίγματα, τα αετώματα και ο πλούσιος θριγκός με τα φατνώματα, οι λυτές καρνάτιδες του πλαισιώνουν τα παράθυρα και οι περίτεχνοι πεσσοί και κίονες με όμορφα πεσσόκρανα και κιονόκρανα αντιστοίχως.

Ο δεύτερος χρονολογικά αρχιτεκτονικός τύπος είναι ένα παρακλάδι του Νεοκλασικισμού, ο *Εκλεκτικισμός*, ο οποίος εκπροσωπείται από ένα και μόνο κτίριο, που βρίσκεται στην οδό Κρατίνου 5. Είναι ένα πενταώροφο κτίριο κατά ένα με δύο ορόφους ψηλότερο από τα Νεοκλασικά, όμως εμφανέστατα δανείζεται αρχιτεκτονικά στοιχεία από τον Νεοκλασικισμό, καθώς καθαρές κάθετες και οριζόντιες γραμμές χαράζονται στο κτίριο, πεσσοί ορθώνονται κατά ύψος, διάκοσμοι και φατνώματα. Ωστόσο υστερεί στην αρχιτεκτονική του εμφάνιση έναντι των νεοκλασικών κτιρίων ως προς την καλαισθησία, παρόλα αυτά θα λέγαμε ότι είναι ένα καλό δείγμα αρχιτεκτονικής Εκλεκτικισμού.

Ο τρίτος ηλικιακά αρχιτεκτονικός ρυθμός περιλαμβάνει τα κτίρια από την δεκαετία του '50 μέχρι το 1967, όπου εντάσσονται στο αρχιτεκτονικό κίνημα του Μοντερνισμού, ο οποίος αφορά τα κτίρια της δεκαετίας του '30 και από 1950 έως το 1967. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα βλέπουμε σε ένα κτίριο στην συμβολή των οδών Αθηνάς και Κρατίνου, όπου είναι μια πολυκατοικία δέκα ορόφων, με εμφανή τα κάθετα και οριζόντια φέροντα στοιχεία, την στοά του ισογείου, και την απλότητα των όγκων όπως προστάζουν οι αρχές

αρχιτεκτονικού σχεδιασμού του Μοντερνισμού. Ωστόσο δεν θα λέγαμε ότι είναι δείγμα καλού Μοντερνισμού, διότι φέρει μηδαμινά αρχιτεκτονικά στοιχεία, όσο αφορά τις όψεις και γενικά την εμφάνιση του κτιρίου.

Ο τελευταίος αρχιτεκτονικός τύπος είναι ο Μεταμοντερνισμός, που ασχολείται με τα κτίρια της δεκαετίας '80 κι έπειτα. Αφορά τα κτίρια της οδού Ευπόλιδος, μεταξύ των οδών Αθηνάς και Απελλού, με ύψος οχτώ και εννιά ορόφων, στα οποία τα μορφολογικά χαρακτηριστικά είναι απλά, εμφανίζοντας στοιχεία αρχιτεκτονικής κτιρίων γραφείων του Μοντερνισμού, όπως την στοά, την αφθονία γυαλιού και μετάλλου στις όψεις, τον κύριο όγκο, την απότμηση της γωνίας και το ρετιρέ. Είναι κτίρια χαμηλής αρχιτεκτονικής αξίας. Επίσης το κτίριο στην γωνία Αθηνάς & Ευπόλιδος, διατηρεί το ρετιρέ και το πλήθος των ορόφων, ωστόσο έχει κάποια αρχιτεκτονική συνοχή σε σχέση με τα άλλα κτίρια, καθώς υπάρχει κενό μεταξύ των ανοιγμάτων, με κενό στα μέτρα ενός νεοκλασικού, συμμετρία στα ανοίγματα και απλές διπλές ταινίες περιμετρικά. Η αρχιτεκτονική του αξία είναι μέτρια, βάση την όψη και τα χαρακτηριστικά του. Τα κτίρια φιλοξενούν στα ισόγεια καταστήματα και στους ορόφους γραφεία και υπηρεσίες.

2.3 Υπαίθριοι Χώροι

Το μεγαλύτερο μέρος της παρούσας μελέτης έχει να κάνει με τον υπαίθριο χώρο όπου είναι η πλατεία η οποία καταλαμβάνει σχεδόν 9.000 τ.μ.. Μέσα στα πλαίσια της πλατείας υπάρχει ο αρχαιολογικός χώρος ο οποίος δεν είναι στεγασμένος και υπολογίζεται γύρω στα 1800 τ.μ.. Το αποτέλεσμα των ανασκαφικών έργων που πραγματοποιούνται στην πλατεία Κοτζιά την προηγούμενη περίοδο, είναι η διατήρηση των αρχαιολογικών ευρημάτων που βρίσκονται στο ανατολικό τμήμα της πλατείας, και συγκεκριμένα στη γωνία Ευπόλιδος και Αιόλου. Το κομμάτι αυτό αποτελεί πλέον και το μόνο πράσινο σημείο στην πλατεία Κοτζιά, καθώς όλη της η έκταση στρώνεται με γρανίτη και τα μόνα δέντρα που υπάρχουν, φυτεύονται στις πεζοδρομημένες πλέον οδούς Ευπόλιδος και Κρατίνου. Από το άνω μέρος της πλατείας (Αιόλου) έως το κάτω (Αθηνάς) υπάρχει μια κλίση εδάφους της τάξεως του 2-3 %.

2.4 Κίνηση Οχημάτων – Πεζών

Η κίνηση των οχημάτων στη συγκεκριμένη περιοχή μελέτης πραγματοποιείται μόνο στην οδό Αθηνάς και είναι σχετικά έντονη τις πρωινές και μεσημβρινές ώρες καθώς ενώνει το Μοναστηράκι με την Ομόνοια. Οι υπόλοιπες οδοί της μελέτης (Κρατίνου, Αιόλου, Ευπόλιδος) είναι πεζόδρομοι.

Πανοραμική Φωτογραφία Πλατείας

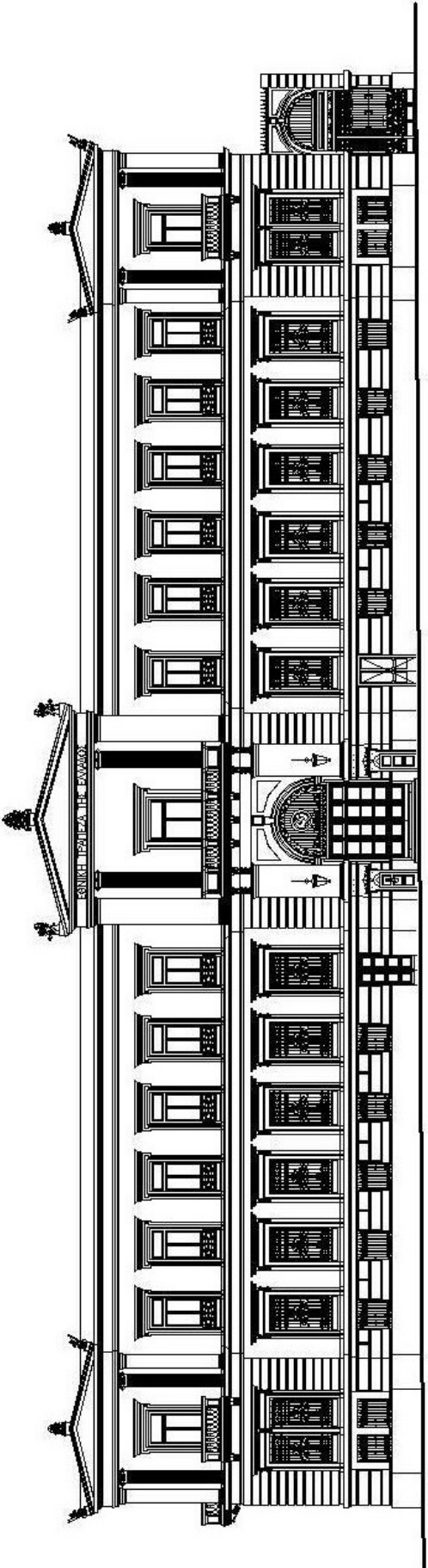
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ – ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εθνική Τράπεζα

Το κτίριο της Εθνικής Τραπέζης χτίσθηκε την δεκαετία του 1840 ,και απορτιζόταν από δύο κτίρια. Από το 1899 μετά την ενοποίηση τους είναι ένα ενιαίο διώροφο νεοκλασικό κτίριο με πολύ αξιόλογα διακοσμητικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία. Παρουσιάζει συμμετρική μορφολογική διάταξη, το αρχικό τμήμα (ήδη χαρακτηρισμένο από το ΥΠΠΟ σαν διατηρητέο) και η μεταγενέστερη προσθήκη επί της Γ. Σταύρου, κτισμένη με το ίδιο πνεύμα εντάσσεται πλήρως στο αρχικό. Χαρακτηριστικό είναι το τοξωτό άνοιγμα πάνω από την κύρια είσοδο στο κέντρο του ισόγειου με περίτεχνα διακοσμητικά κλειδιά ,οι επιβλητικές σιδεριές, αλλά και οι ημίπεσσοι δεξιά και αριστερά. Σε άλλο τμήμα του ισόγειου (υπερυψωμένου) τα ορθογώνια ανοίγματα έχουν ημίπεσσους με επίκρανα, γείσο και μικρούς γεισίποδες. Ισόδομη αρμολόγηση σε ορισμένα τμήματα του ισόγειου, που διαχωρίζεται από τον πρώτο με επιστύλιο που έχει τραβηχτά επιχρίσματα. Τα ανοίγματα του ορόφου είναι ορθογώνια έχουν πεσσούς, επίκρανα και ένα μικρό γείσο. Ενώ οι προεξοχές που ξεκινούν από το ισόγειο , από τα δεξιά ,τα αριστερά και στην μέση προεκτείνονται στον επάνω όροφο, όπου τις άκρες υπάρχουν ημίπεσσοι , έπειτα κίονες με ελικοειδή κιονόκρανα , και στην απόληξη του ορόφου σχηματίζεται αέτωμα με οριζόντιο και καταέτιο γείσο με απόληξη σίμα ,ενώ στις άκρες ακρωτήρια μορφώματος γρύπα .Περιμετρικά του κτι- ρίου βρίσκεται γείσο στο ενδιάμεσο των ορόφων ,καθώς και στην κορυφή σε συνέχεια με το αέτωμα. Χρωματικά ο κύριος όγκος είναι κίτρινη όχρα , άσπρο το σύνολο των γύψινων και η κορνίζα των ανοιγμάτων , ανοιχτό γκρι η πέτρα στο ημιυπόγειο και στον ισόγειο .Επίσης ψευδομαρμαρό υπάρχει στο μέσο των αετωμάτων και περιμετρικά κάτω από το γείσο χρώματος πράσινο με γαλάζιο. Τέλος η κύρια είσοδο , τα επιστύλια ,οι ημίπεσσοι, το μακλόνη και τα φουρούσια στον πρώτο όροφο είναι μαρμαρίνοι , πιθανόν μάρμαρο Μαρμαρά ή Καβάλας.

0 5 10

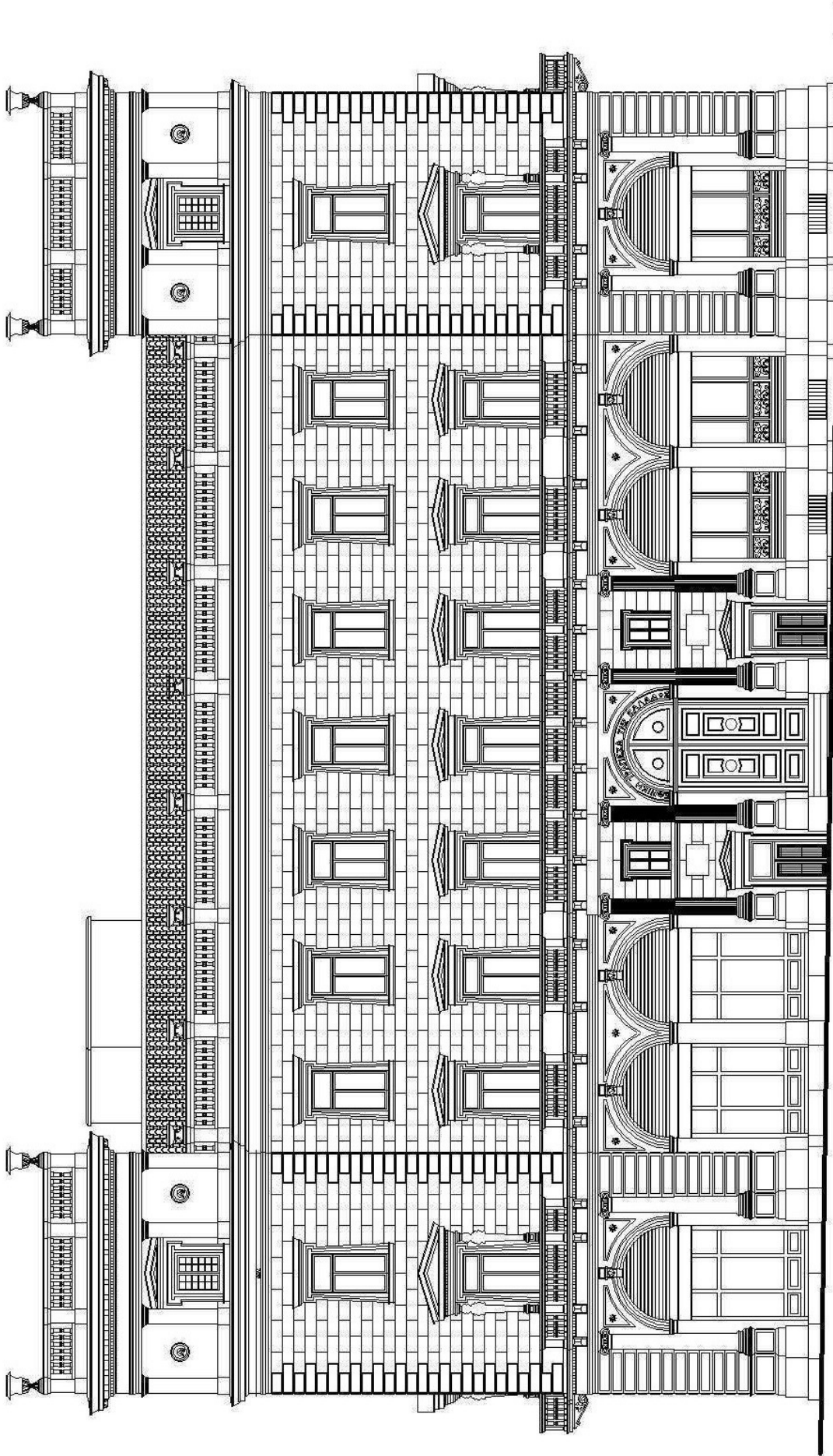
Μέγαρο Μελά

Το Μέγαρο Μελά βρίσκεται επί της πλατείας Κοτζιά, χτίστηκε το 1874 ,και είναι ένα τριώροφο νεοκλασικό με πλούσιο αρχιτεκτονικό διάκοσμο. Το κτίριο αποτελείται από τέσσερις πύργους στις ακμές του, και έχει

τετράγωνη κάτοψη. Στο ισόγειο υπάρχουν μεγάλα τοξωτά ανοίγματα που κοσμούνται από περίτεχνες λωρίδες και ανάγλυφα κλειδιά , επίσης παράπλευρα των ανοιγμάτων υπάρχουν μαρμάρινοι ημίπεσσοι με ελικοειδή πεσόκρانا , αλ- λά και μαρμάρινοι κίονες με ελικοειδή κιονόκρانا .Μαρμάρινα επιστύλια τέμνουν τους ημίπεσσους και τους κίονες , καθώς και καλολαξευμένη πέτρινη τοιχοποιία συμπληρώνει τα κενά μεταξύ των ανοιγμάτων , που όμως συνεχίζεται στις άκρες των πύργων με καλολαξευμένα αγκωνάρια. Επίσης εκατέρωθεν της τοξωτής κεντρικής πύλης υπάρχουν ορθογώνια ανοίγματα με μαρμάρινα πλαίσια επιστύλια και αετώματα, όπου στο ενδιάμεσο τους υπάρχει τραβηχτή τοιχοποιία σχήματος ορθογώνιο .Στον δεύτερο όροφο βλέπουμε περίτεχνα μαρμάρινα νεοκλασικού τύπου μπαλκόνια ,μαρμάρινα φουρούσια και κιγκλιδώματα , ορθογώνια ανοίγματα με πλαίσια και αετώματα ,καθώς και μικρού μεγέθους καρνατίδες δίπλα από τα ανοίγματα που τέμνονται με επιστήλια και οδοντωτή ταινία. Στον τρίτο όροφο έχουμε ορθογώνια ανοίγματα με πλαίσια και γείσα , επίσης στον δεύτερο και τρίτο όροφο τραβηχτό επίχρισμα με σχήμα ορθογώνιο δημιουργεί ψευδή αρμολογημένη τοιχοποιία. Τέλος στον τελευταίο κομμάτι των πυργίσκων εδράζουν ορθογώνια ανοίγματα που κοσμούνται από πλαίσια ,στεγάζονται με αετώματα και παράπλευρα των ανοιγμάτων υπάρχουν ημίπεσσοι με επίκρανα, άνωθεν τους είναι πολυεπίπεδη ταινία , μετά γείσο με οδοντωτή ταινία , και στην απόληξη του ορόφου πέτρινα

και γύψινα κιγκλιδώματα με περίτεχνες γλάστρες. Ανάμεσος των πύργων στον τέταρτο όροφο βρίσκονται πέτρινα και γύψινα κιγκλιδώματα και γλάστρες. Τα χρώματα που χρησιμοποιούνται είναι κίτρινη όχρα στους επάνω ορόφους , η εμφανής τοιχοποιία(πέτρα) γκρι , τα μάρμαρα λευκό με γκρι νερά ,και τα κουφώματα είναι ξύλινα και αλουμιμένα χρώματος σκούρο καφέ.

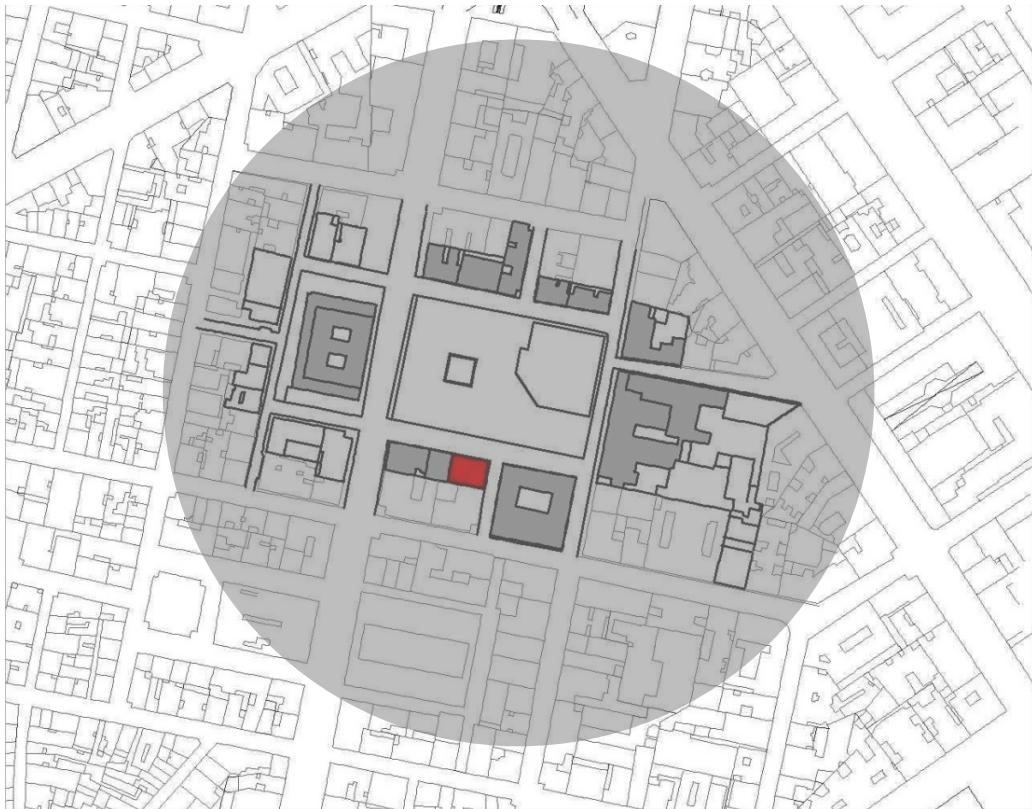
0 5 10

Κρατίνου 3 & Στρέϊτ

Βρίσκεται στην πλατεία Κοτζιά απέναντι από το επιβλητικό μέγαρο Μελά. Κτίσθηκε προ του 1900 και είναι τριώροφο, έχει πρόσφατα επισκευαστεί και αντικατασταθεί το εσωτερικό του κτιρίου με σύγχρονη κατασκευή μπετόν αρμέ για να καλύψει τις ανάγκες του πολυκαταστήματος που στεγάζει σήμερα. Το

ισόγειο με τις βιτρίνες και τις επενδύσεις δεν έχει καμία σχέση με την αρχική του κατασκευή. Οι όροφοι έχουν μικρά καμπύλα μαρμάρινα μπαλκόνια με φουρούσια περίτεχνα μαρμάρινα και μεταλλικά κάγκελα λιτής μορφής. Διαχωρίζονται μεταξύ τους με τραβηχτό επίχρισμα, σαν μικρή προεξοχή, καταλήγει σε ξύλινο γείσο (γερμανικού τύπου) με διακοσμητικά στηρίγματα. Δύο μικρές συμμετρικές εξάρσεις τονίζουν την ύπαρξη των δύο μεγαλύτερων μπαλκονιών που βρίσκονται από κάτω. Το κτίριο έχει βαφεί με ανοιχτή κίτρινη όχρα, τα κάγκελα με σκούρο γκρι, με άσπρο τα τραβηχτά και τα πλαίσια των ανοιγμάτων, τέλος τα κουφώματα είναι αλουμινένια, καφέ χρώματος.

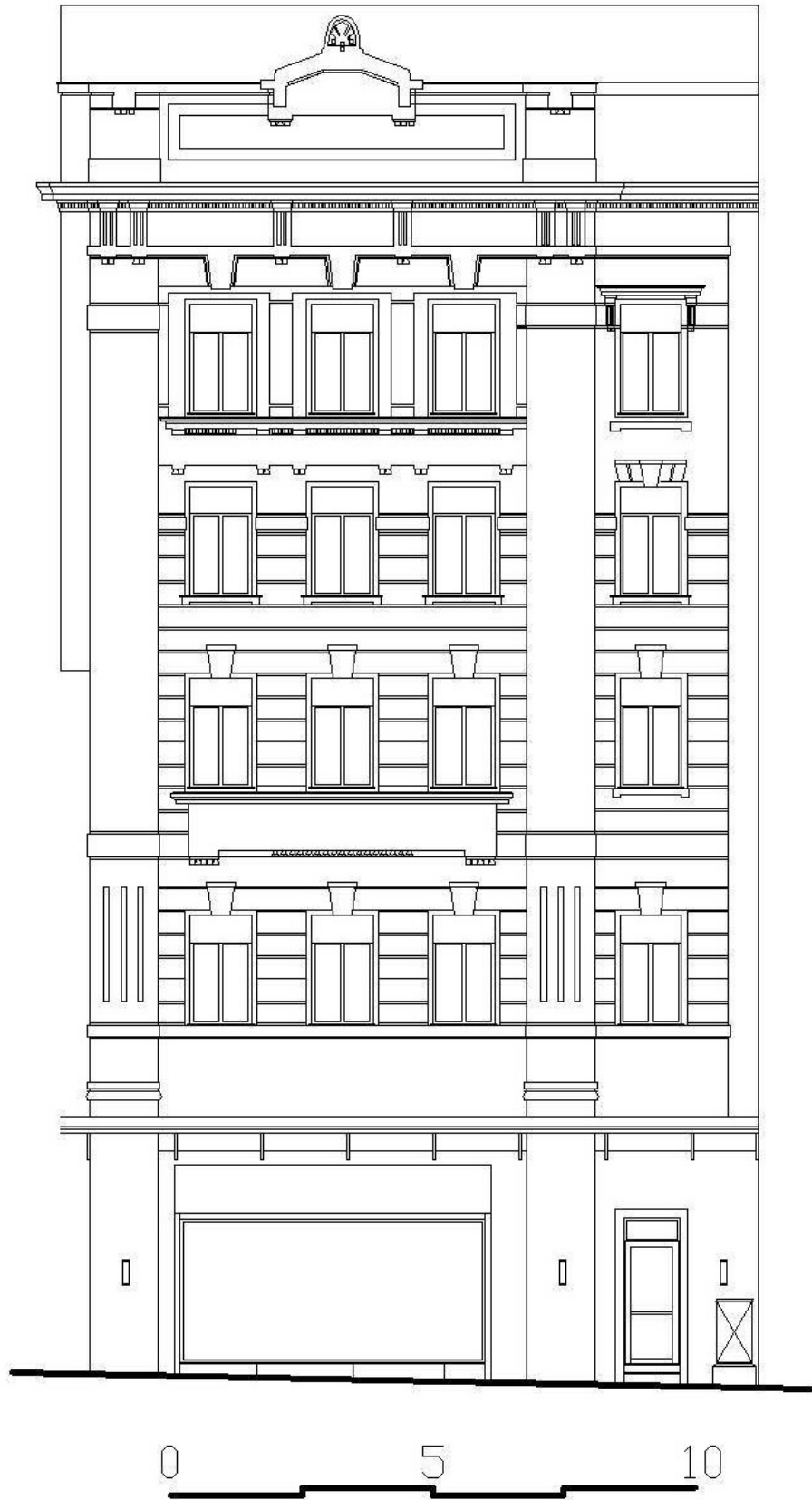

Κρατίνου 5

Το κτίριο είναι χτισμένο το 1911 , είναι ένα πενταόροφο κτίριο. Το κτίριο είναι αλλοιωμένο στο ισόγειο και εσωτερικά. Η όψη του χωρίζεται σε δύο τμήματα από πεσσούς με επίκρανα και βάση με ραβδώσεις. Η τοιχοποιία είναι ισόδομη με αρμούς. Τα ορθογώνια ανοίγματα του πρώτου και δεύτερου ορόφου έχουν ανάγλυφα κλειδιά, του τρίτου γείσο με γεισίποδες, του τετάρτου πεσσούς με επίκρανα και κλειδιά που τονίζουν τους άξονες. Υπάρχει γείσο με γεισίποδες και στηθαίο με φατνώματα, ανάγλυφα στοιχεία, πεσσούς. Τα ανοίγματα στο πλαϊνό τμήμα έχουν κλειδιά εκτός του τετάρτου ορόφου που έχει γείσο. Το ισόγειο έχει αλλοιωθεί , υπάρχει γυάλινη βιτρίνα με πλαίσιο σκούρο πράσινο .Το χρώμα του κτιρίου είναι ανοιχτή κίτρινη όχρα , τα πλαίσια των ανοιγμάτων , οι πεσσοί , τα γείσα, το φάτνωμα και ο διάκοσμος είναι άσπρο , ενώ τα αλουμιένια κουφώματα είναι καφέ.

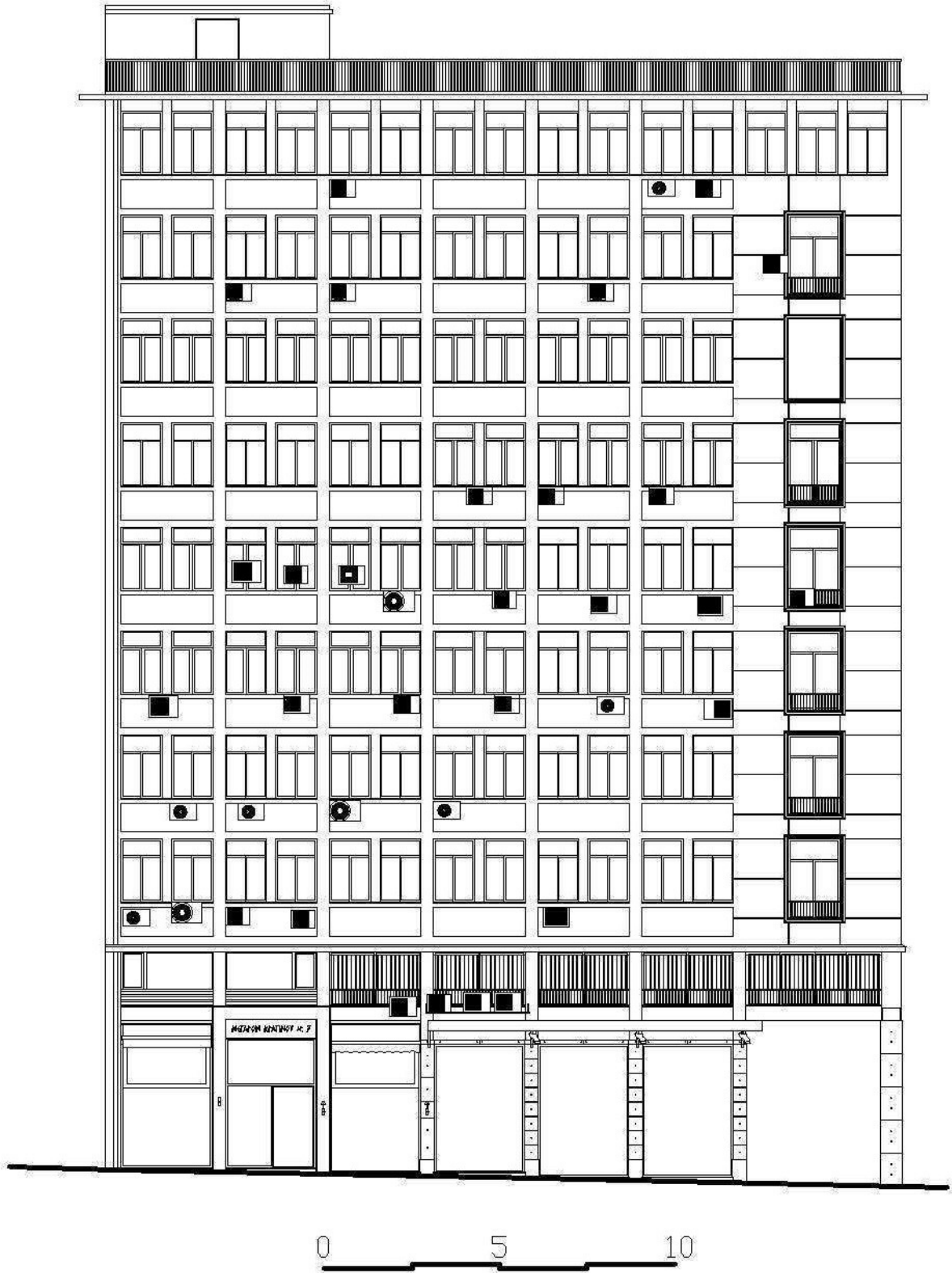

Κρατίνου 7 & Αθηνάς 50

Η πολυκατοικία αυτή είναι χτισμένη στα τέλη της δεκαετία του '60, και είναι μια δεκαώροφη πολυκατοικία από οπλισμένο σκυρόδεμα, η οποία δεν παρουσιάζει κανένα αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον. Είναι ορατά σε όλους τους ορόφους τα οριζόντια και κάθετα στοιχεία του φέροντα οργανισμού και τα τοιχία πληρώσεως ανάμεσα από την ποδιά των ανοιγμάτων και του δαπέδου. Τα ανοίγματα είναι ορθογώνια σε παράθεση μεταξύ τους, εκτός από τα ανοίγματα που βρίσκονται στην δεξιά πλευρά της όψεως από την οδό Κρατίνου, που είναι μεγαλύτερα και στον δέκατο όροφο, όπου καλύπτουν όλο το μήκος του κτιρίου. Τα κουφώματα είναι δύο ειδών, γκρι αλουμίνιο και ασπρο

επικαλυμενό αλουμίνιο, τα φέροντα στοιχεία είναι βαμμένα άσπρα και το υπόλοιπο κίτρινη ώχρα. Φαίνονται επίσης ως αντιαισθητικά στοιχεία οι πύργοι κλιματισμού και κάποιες ταμπέλες διάσπαρτα. Το ισόγειο χρησιμοποιείται ως καταστήματα και καφετέριες, ενώ οι λοιποί ορόφοι ως γραφεία.

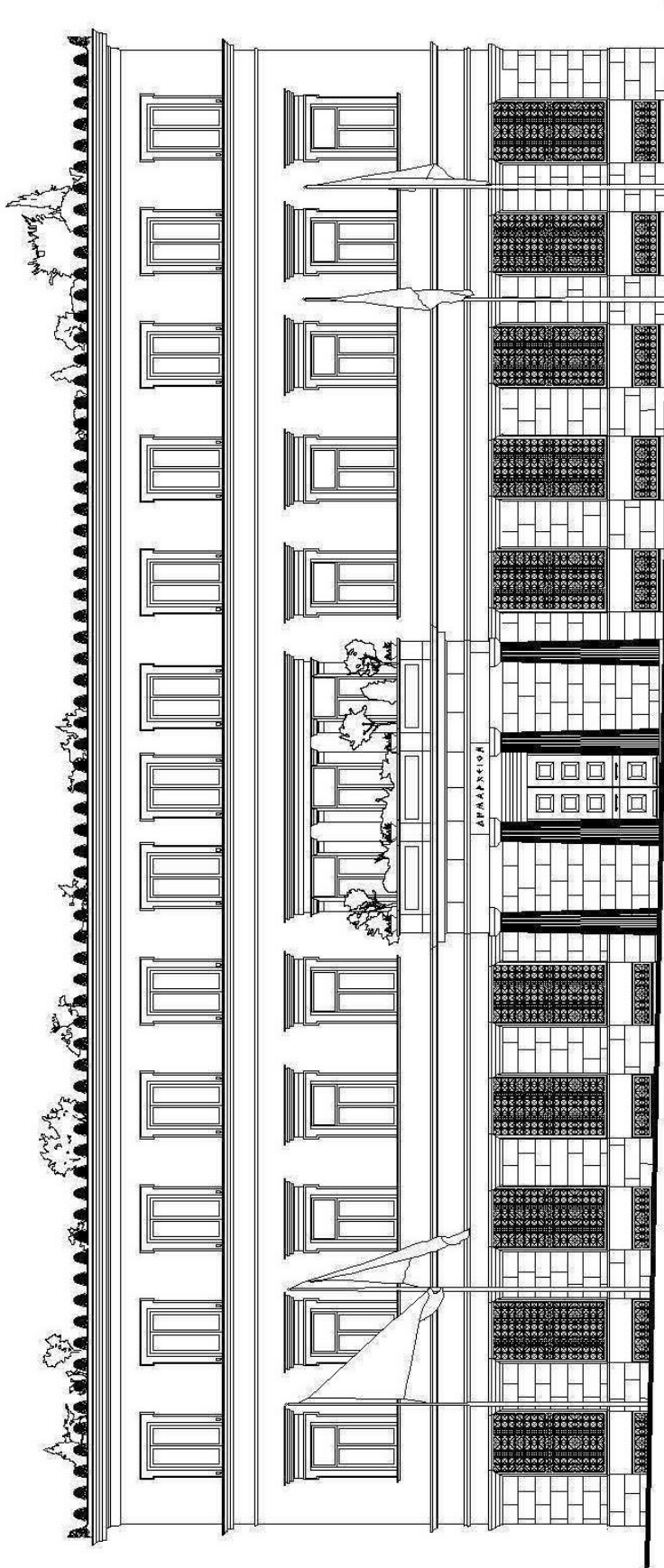

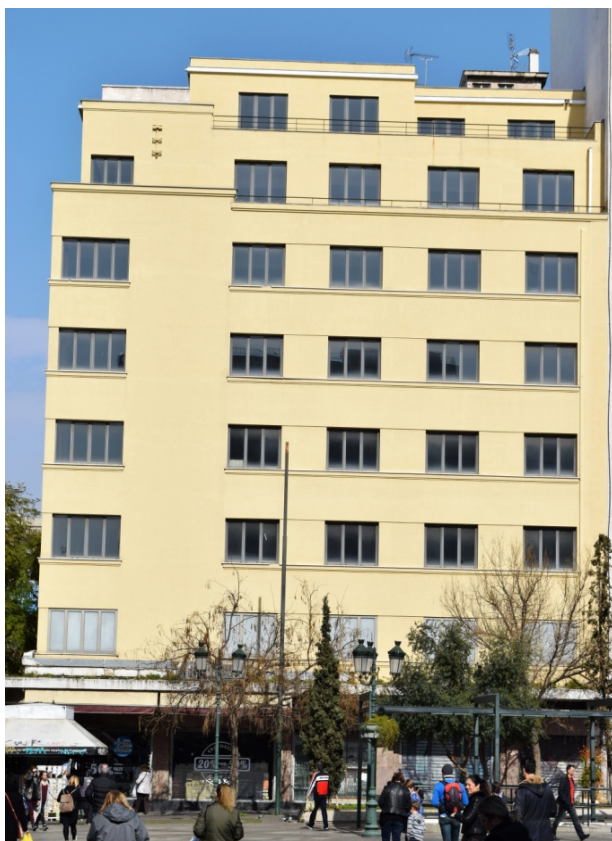
Δημαρχείο Αθηνών

Διώροφο (αρχικά) κεραμοσκεπές κτίριο, με συμμετρική μορφολογική οργάνωση και δωρικό πρόπυλο, αυστηρού νεοκλασικού ρυθμού, έντονα επηρεασμένο από την αρχιτεκτονική των Ανακτόρων της πλατείας Συντάγματος (σημερινής Βουλής) και σε συνάφεια με το γειτονικό Βαρβάκειο (επίσης έργο του Κάλκου, που δεν υπάρχει πλέον). Το 1935-1937 προστέθηκε ο τρίτος όροφος, αφαιρέθηκαν μια σειρά από διακοσμητικά στοιχεία των όψεων και επενδύθηκε η βάση του κτιρίου με μαρμάρινες πλάκες. Το 1994-1995 πραγματοποιήθηκε η αποκατάστασή του, συμπεριλαμβανομένης της επαναφοράς ορισμένων μορφοπλαστικών στοιχείων του 19ου αιώνα (γείσων, πλαισίων, κορνιζών και παραστάδων) στον πρώτο όροφο και της διατήρησης του δευτέρου, που κρίθηκε ότι εκφράζει μια φάση της ιστορίας του Δημαρχείου Αθηνών.

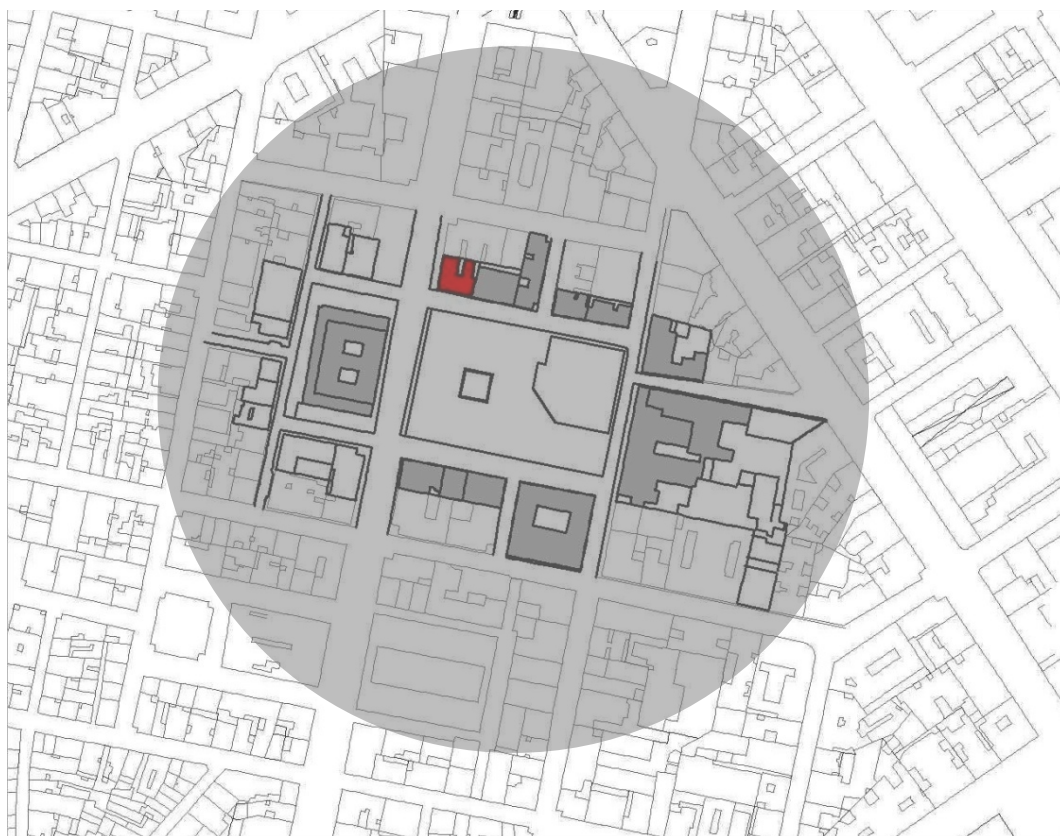

Ευπόλιδος 10 & Αθηνάς 52

Η πολυκατοικία χτίστηκε το 1980, έχει οκτώ ορόφους και είναι κατασκευασμένη από οπλισμένο σκυρόδεμα. Ο έβδομος και όγδοος όροφος είναι μικρότερου εμβαδού, και τραβιούνται προς τα μέσα. Τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του δεν πληθώρα, βλέπουμε κάτω από τα ανοίγματα υπάρχει γείσο σε όλα τα παράθυρα αλλά και στην απόληξη των μπαλκονιών, επίσης το επίχρισμα είναι ανάγλυφο (σκαπιτσαριστό). Η δομή των ανοιγμάτων είναι σχετικά συμμετρική, εκτός από ανοίγματα που βρίσκονται αριστερά στην όψη επί της οδού Ευπόλιδος. Τα κιγκλιδώματα τους τελευταίους είναι απλά, σιδερένια μαύρου χρώματος, τα κουφώματα είναι σκούρο πράσινο κυπαρισσί, ενώ το κτίριο κίτρινη ώχρα. Στο ισόγειο στεγάζονται καταστήματα και τους λοιπούς ορόφους γραφεία και υπηρεσίες.

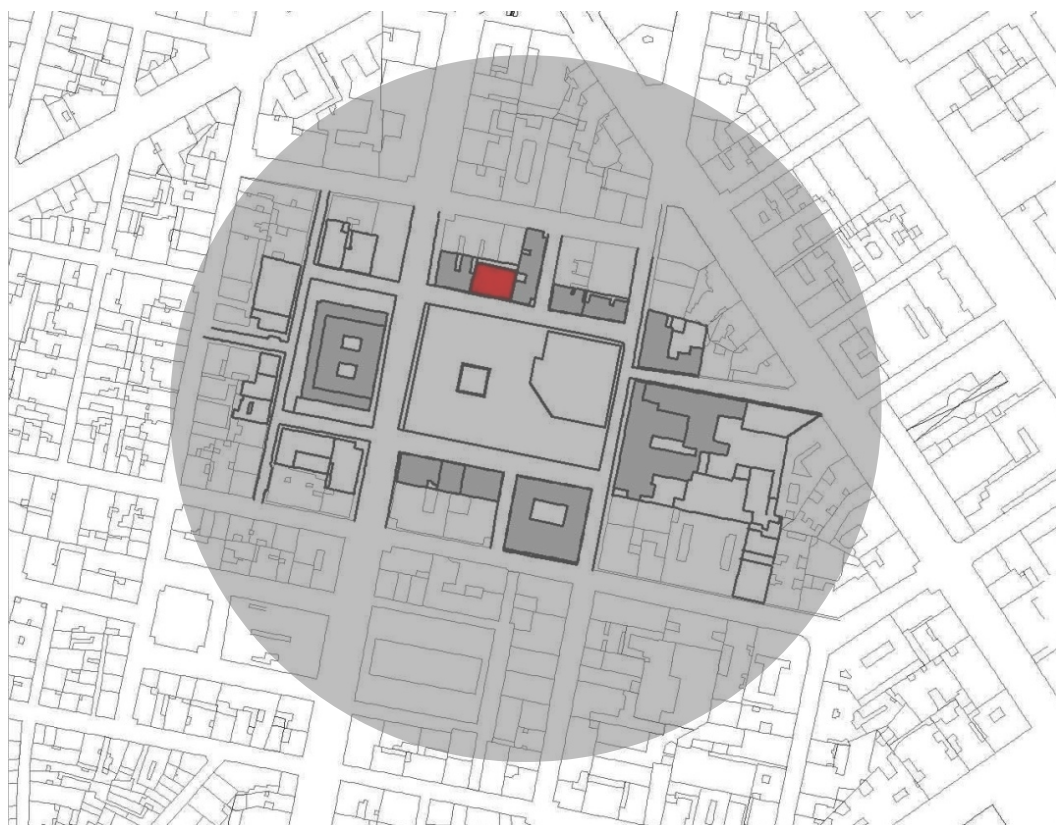

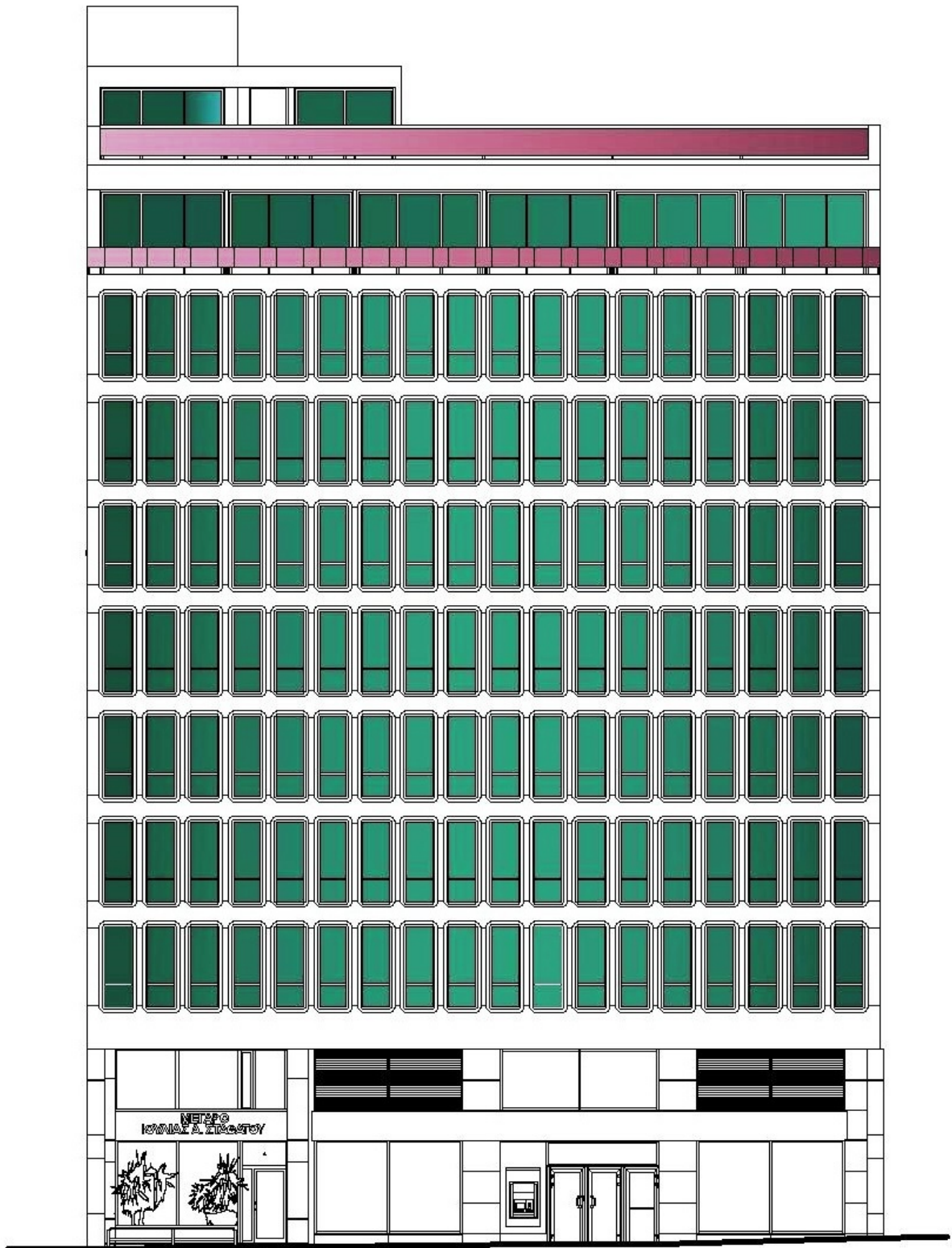

Ευπόλιδος 8

Το Μέγαρο Σταθάτου είναι μια πολυκατοικία δέκα ορόφων χτισμένη το 1976 ,κατασκευασμένη από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η πρόσοψη είναι επενδυμένη με φύλλα πέτρας χρώματος γκριζου μπλε. Τα ανοίγματα είναι σε παράθεση το ένα δίπλα στο άλλο κατά μήκος του κτιρίου , και καλύπτονται από ορθογώνια αλουμιένια κουφώματα χρώματος σκούρου καφέ. Στον ένατο όροφο υπάρχουν κιγκλιδώματα απλά από αλουμίνιο και γυαλί. Στο ισόγειο είναι κατάστημα τραπεζής , ενώ τους άλλους ορόφους στεγάζονται γραφεία.

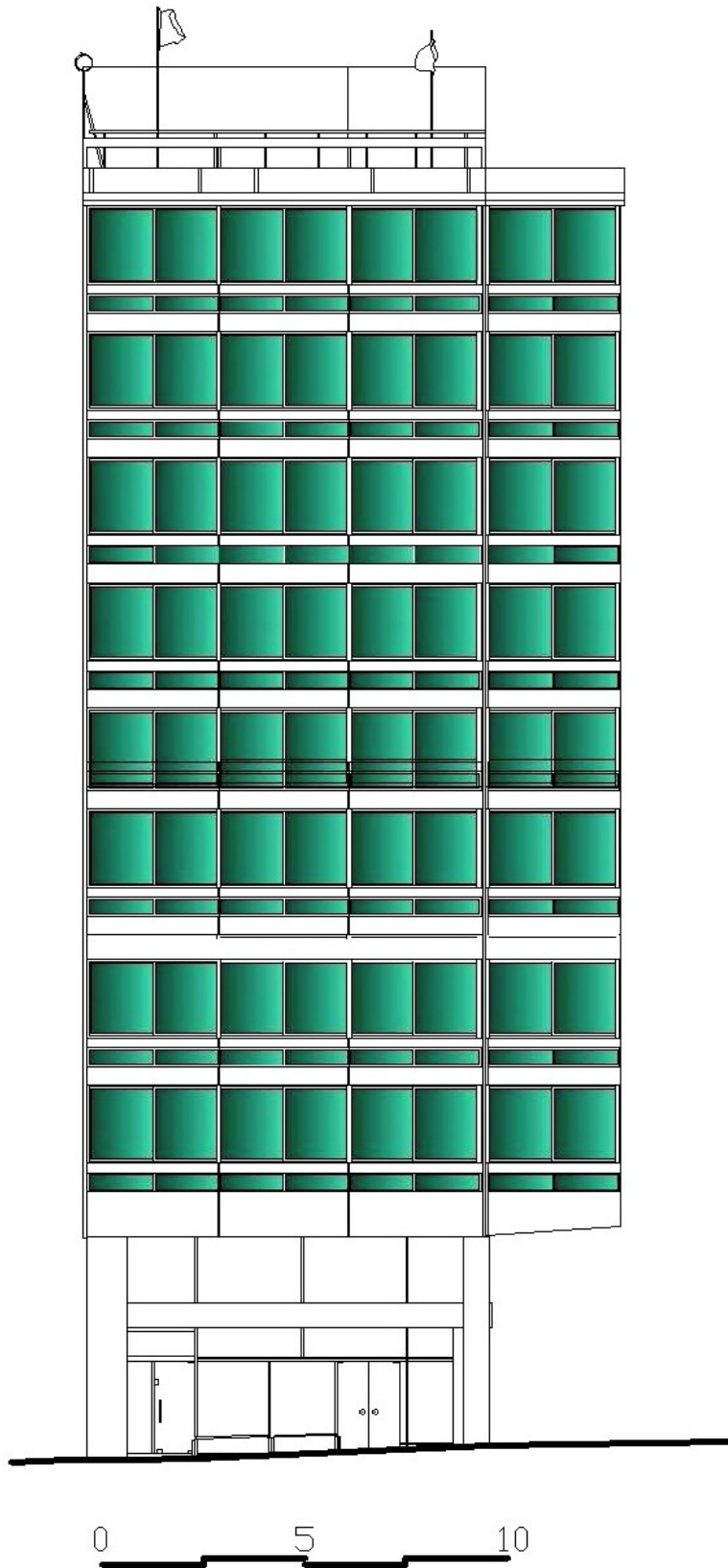

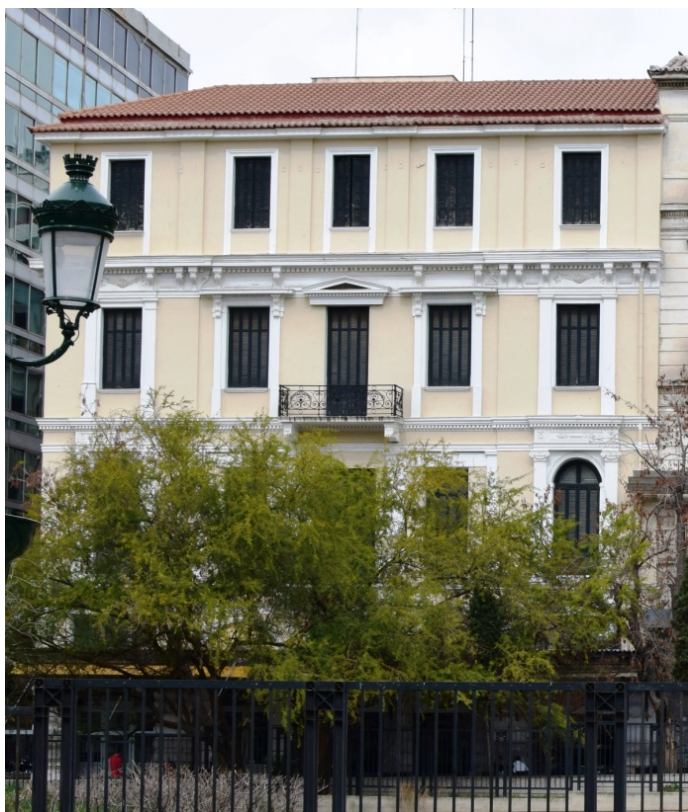

Ευπόλιδος 6 & Απέλλου 3

Το παρόν κτίριο είναι χτισμένο την δεκαετία του '80 και είναι μια πολυκατοικία εννιά ορόφων από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η πρόσοψη του κτιρίου δεν παρουσιάζει κανένα αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, καθότι και το σύνολο του οικοδομήματος. Βλέπουμε ότι η πρόσοψη δεν φέρει τοιχία πληρώσεως, καθώς τα κενά καλύπτονται από υαλοπίνακες και αλουμινένια κουφώματα, εκτός από τα σημεία όπου υπάρχει μικρή προέκταση των πλακών που είναι καλυμμένη από αλουμίνιο. Στο ισόγειο εδράζει κατάστημα των ΕΛΤΑ, και στους υπόλοιπους ορόφους γραφεία.

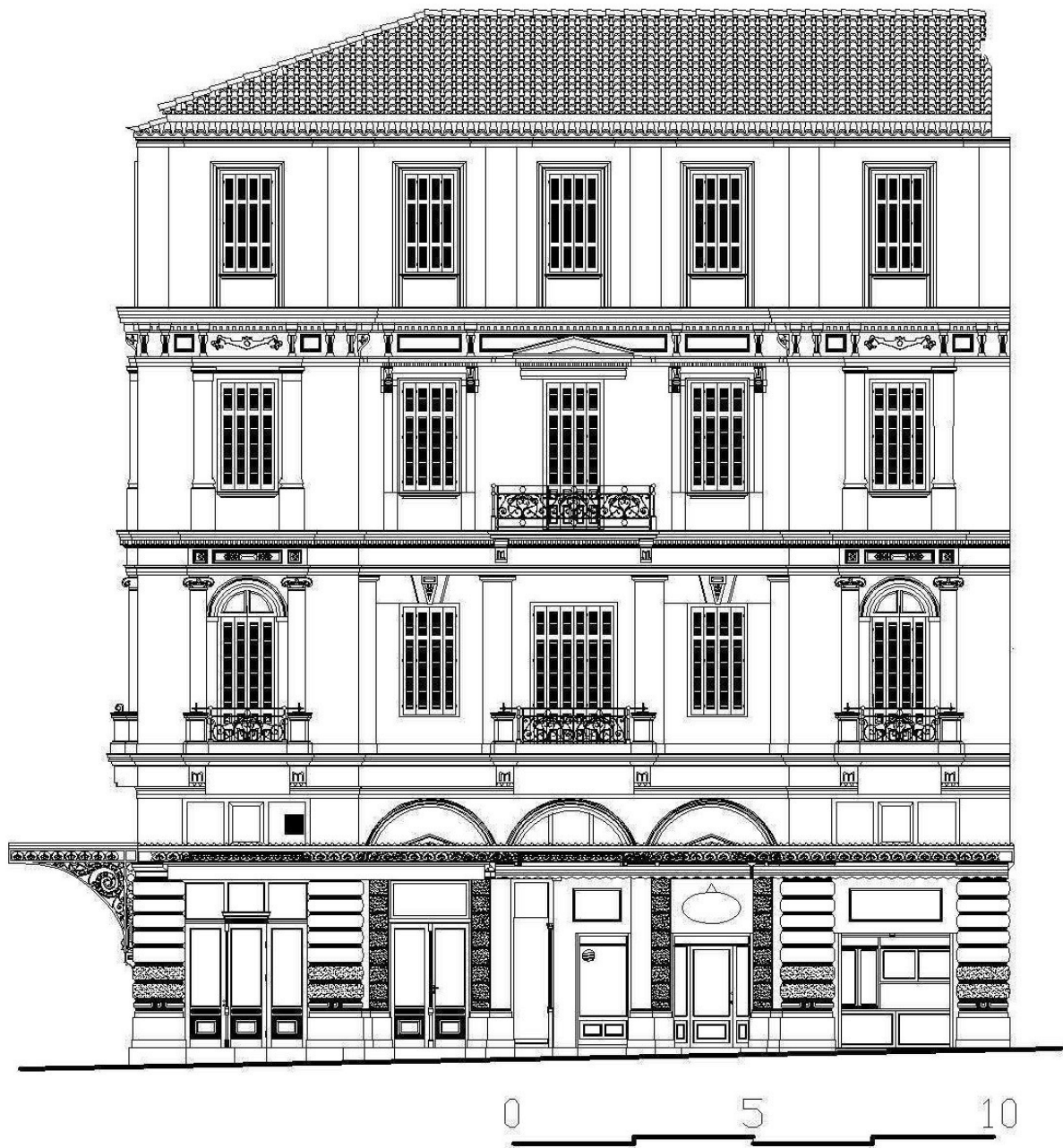

Ευπόλιδος 4 & Απέλλου 2

Κατοικία προ του 1900 ,τετραώροφο γωνιακό νεοκλασικό κτίριο με πολύ αξιόλογα αρχιτεκτονικά και διακοσμητικά στοιχεία, όπως διαχωριστικές ταινίες ορόφων με κυμάτια και οδοντωτές ταινίες, ανάγλυφοι γεισίποδες. Στον τρίτο όροφο υπάρχουν ορθογώνια ανοίγματα με πλαίσια ,πεσσοί με επίκρανα , ανάγλυφες γιρλάντες, αέτωμα, επιστύλια και ανάγλυφοι γεισίποδες. Τα μπαλκόνια είναι νεοκλασικού σχεδίου με ανάγλυφα φουρούσια και κάγκελα. Στον δεύτερο όροφο βλέπουμε τοξωτά ανοίγματα με ημίπεσσους και ανάγλυφα επίκρανα, επιστύλια με σχέδια, ενώ στο ισόγειο ισόδομη τοιχοποιία με λοξότμητους αρμούς ,

ορθογώνια και τοξωτά ανοίγματα. Η ρυθμολογία παρουσιάζει συμμετρίες με έμφαση στον κεντρικό άξονα (μπαλκόνια, αέτωμα). Ο τελευταίος όροφος είναι απλής μορφής ,με ορθογώνια ανοίγματα. Το κτίριο είναι χρωματισμένο στον κύριο όγκο του με ανοιχτή κίτρινη ώχρα ,ενώ τα πλαίσια των ανοιγμάτων , ο διάκοσμος , οι ταινίες , τα γείσα και τα μπαλκόνια είναι άσπρο, και τέλος τα κουφώματα είναι σκούρο πράσινο , και τα κάγκελα μαύρα.

Ευπόλιδος 2 & Αιόλου 95

Τετραώροφο γωνιακό νεοκλασικό κτίριο προ του 1900. Η ρυθμολογία του χαρακτηρίζεται από συμμετρίες και την επανάληψη ομοίων αξόνων - ανοιγμάτων. Η τοιχοποιία είναι ισόδομη με αρμούς. Υπάρχουν διαχωριστικές ταινίες ορόφων. Τα μπαλκόνια τονίζουν τις συμμετρίες και είναι νεοκλασικού σχεδίου με ανάγλυφα μαρμάρινα φουρούσια και κάγκελα. Τα ανοίγματα είναι όμοια σε όλους τους ορόφους, στον πρώτο και δεύτερο υπάρχει γείσο ενώ στον τελευταίο

ανάγλυφο κλειδί. Περιμετρικά κοσμούν γείσα με οδοντωτές ταινίες, στην αρχή των ορόφων, ενώ αρχαιοελληνικού τύπου ακροκέραμα την στέγη. Χρωματική απόδοση δεν υπάρχει διότι έχουν αλλοιωθεί, καθώς και μέρος των γύψινων έχει αποκολληθεί στον τρίτο και τέταρτο όροφο. Το ισόγειο είναι αλλοιωμένο από βιτρίνες, στέγαστρα και επιγραφές.

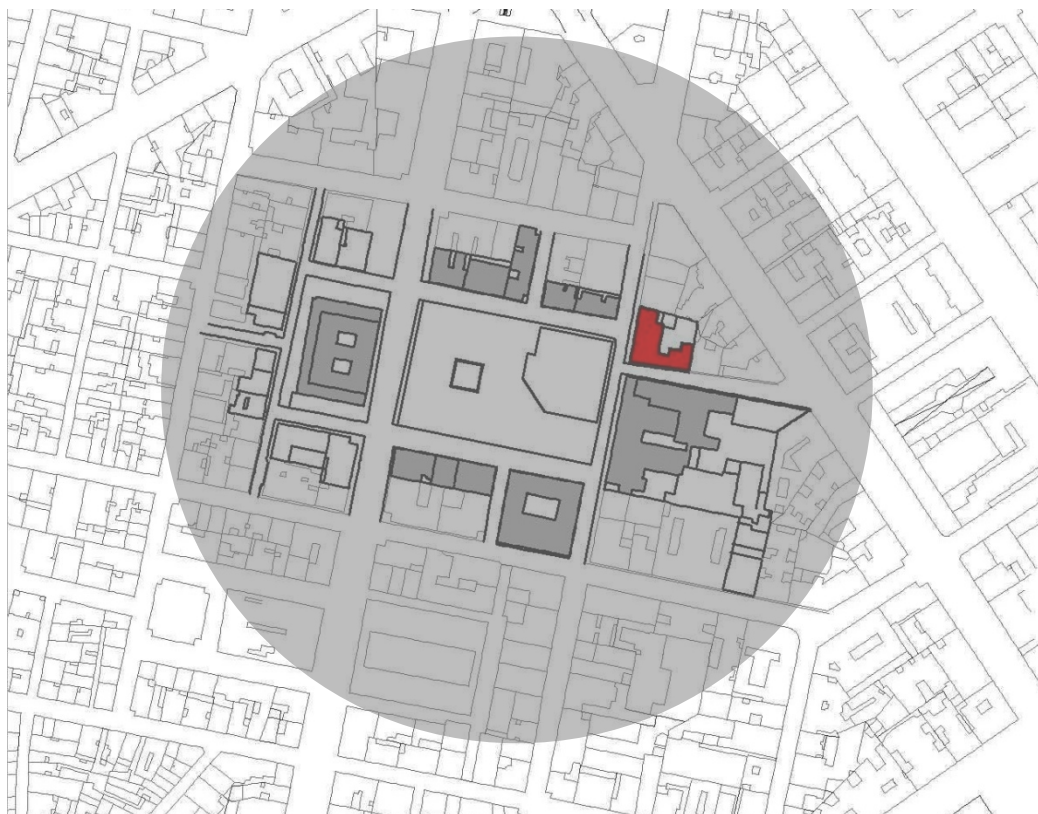

Οικία Σίμου

Η οικία Σίμου, το κτίριο επί των οδών Αιόλου 88 & Γεωργίου Σταύρου 2-4, είναι χτισμένο το 1850 και έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

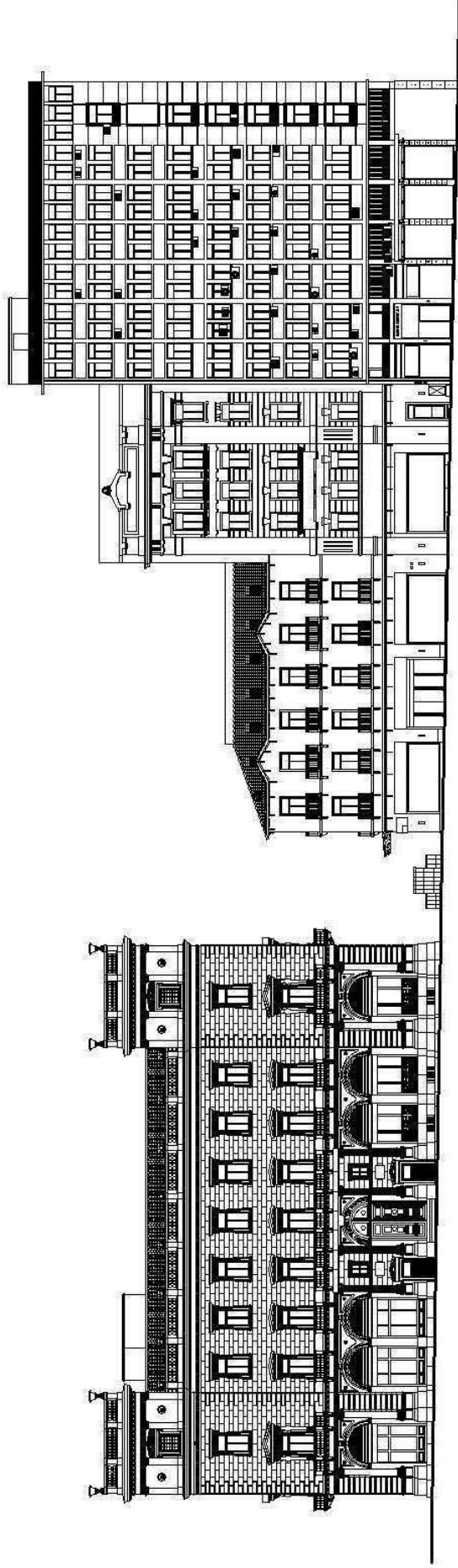
Διώροφο νεοκλασικό κτίριο με δώμα, το οποίο έχει πεσσούς με ανάγλυφα πεσσόκρανα, επιστύλιο και αέτωμα. Το αέτωμα έχει οριζόντιο και καταέτιο γείσο με

απόληξη σίμα, με κυκλικό διάκοσμο στο κέντρο του αετώματος. Τα ανοίγματα του ορόφου έχουν πλαίσια απλής μορφής, επιστύλιο και γείσο. Το μπαλκόνι είναι νεοκλασικού σχεδίου με μαρμάρινα ανάγλυφα φουρούσια και κάγκελα. Γείσο βλέπουμε ενδιάμεσα των ορόφων και στο τελείωμα του ορόφου ,με οδοντωτή ταινία κάτω από το γείσο, καθώς και στη κατάληξη της στέγης αρχαιοελληνικού τύπου ακροκέραμα (ηγεμόνες). Το μπαλκόνι τονίζει το κεντρικό τμήμα συμμετρίας της όψης. Ο δεύτερος όροφος είναι χρωματισμένος στο σύνολο του κίτρινη ώχρα, εκτός από τα γείσα μεταξύ του ισόγειου και του ορόφου ,και ορόφου και στέγης, ενώ τα κάγκελα των μπαλκονιών είναι μαύρα. Το ισόγειο είναι αλλοιωμένο από βιτρίνες, επιγραφές και στέγαστρα διαφόρων τύπων.

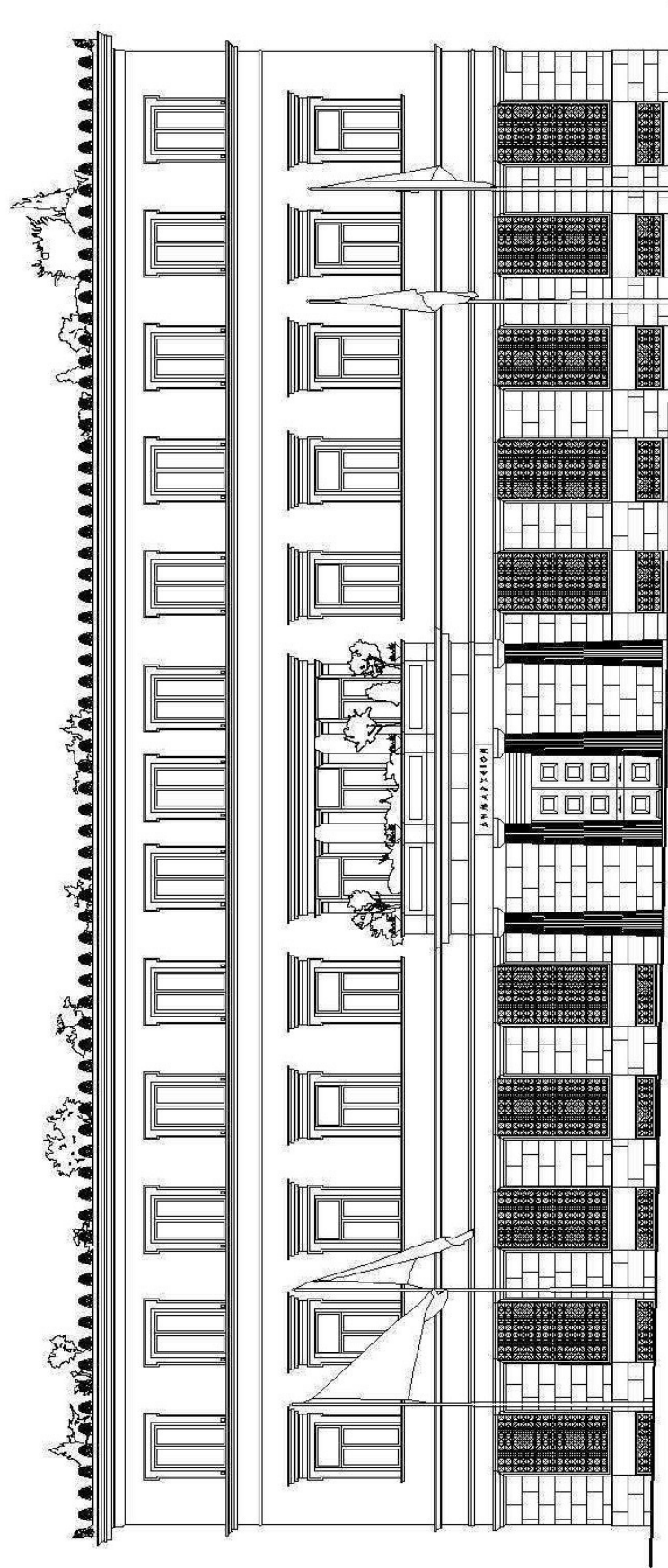

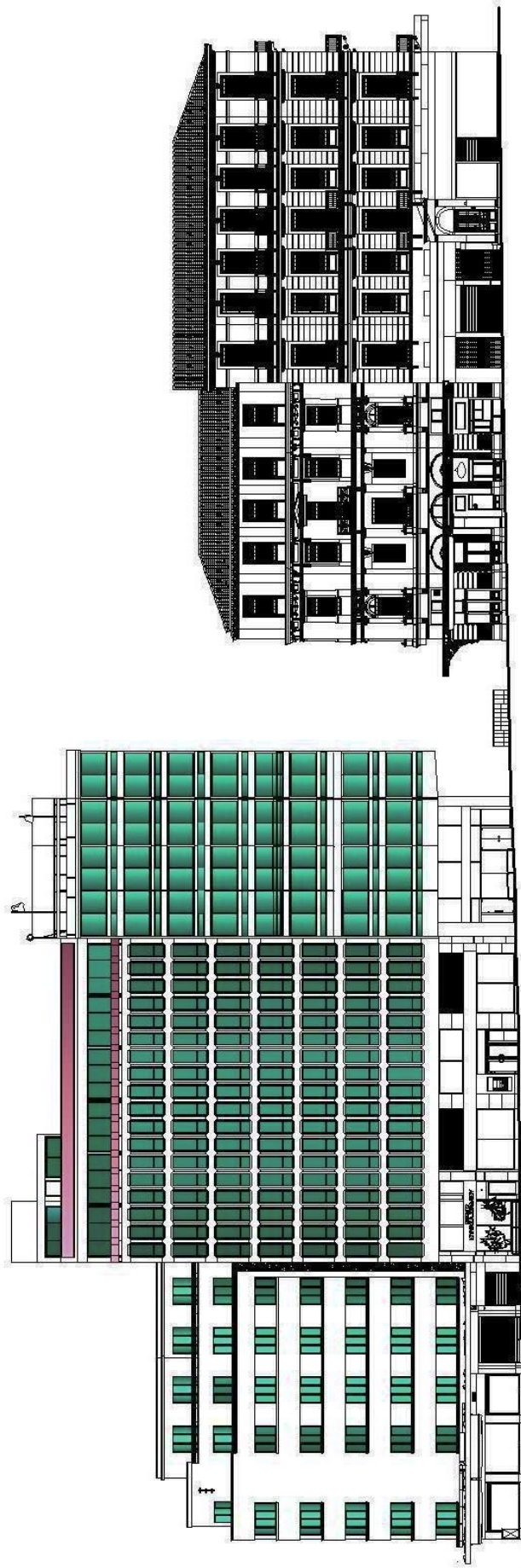
Οδός Κρατίνου

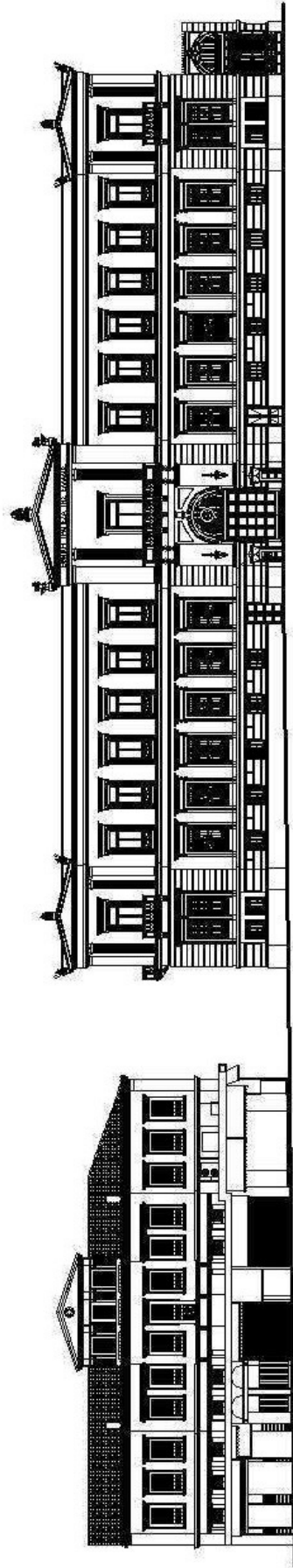
Οδός Αθηνάς

Οδός Ευπολίδος

Οδός Αιόλου

2.5 Αξιολόγηση Περιοχής

Η παρουσία της πολυκατοικίας καθιστά την πλατεία Κοτζιά έναν απρόσωπο χώρο, ενώ αλλοιώνει σε μεγάλο βαθμό τον νεοκλασικό της χαρακτήρα. Αρχικά, η πλατεία χάνει την αισθητική της αξία. Η μεγαλοπρέπεια, η μνημειακότητα και η επιβολή εξουσίας που εξέφραζαν τα νεοκλασικά κτήρια, δίνουν τη θέση τους στην απλότητα των πολυκατοικιών, οι οποίες προβάλλουν τη λειτουργική αξία έναντι της αισθητικής. Εκτός όμως από το γεγονός ότι, η πολυκατοικία αλλοιώνει τον νεοκλασικό χαρακτήρα της πλατείας, αλλοιώνει και τη δημόσια υπόσταση του χώρου. Ως γνωστόν, ο νεοκλασικισμός βρίσκει εφαρμογή στον δημόσιο χώρο, καθώς ταυτίζεται με την εξωστρέφεια και την προβολή. Αντίθετα, η πολυκατοικία εκφράζει ιδιωτικότητα και εσωστρέφεια.. Η πλατεία έχει χάσει την κεντρικότητα της, ενώ η ανάδειξη άλλων δημόσιων χώρων, όπως η πλατεία Συντάγματος, μειώνει τη σημασία της μέσα στην πόλη. Τέλος, η πλατεία Κοτζιά δεν λειτουργεί ως διακοσμητικό στοιχείο, ενώ ταυτόχρονα απογυμνώνεται από κάθε αισθητική και χρηστική αξία. Στην ουσία, η πλατεία Κοτζιά λειτουργεί ως μεταβατικός χώρος, αλλά και ως αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης, η οποία προέρχεται τόσο από τον υπόγειο χώρο στάθμευσης, όσο και από την οικειοποίηση της πλατείας, από τους μετανάστες. Ο υπόγειος χώρος στάθμευσης αποτελεί το βασικό στοιχείο που καταστρέφει την υπόσταση της νεοκλασικής πλατείας, καθώς εξ ορισμού, ο σχεδιασμός της γίνεται σε επίπεδο έδαφος. Με τη δημιουργία κατακόρυφης σύνδεσης όμως, η πλατεία παύει να λειτουργεί σε ένα επίπεδο, με αποτέλεσμα την διαφοροποίηση του αρχικού χαρακτήρα της. Τελικά, τα στοιχεία εκείνα που παραμένουν σταθερά στο χρόνο και ενισχύουν τον νεοκλασικό χαρακτήρα της πλατείας Κοτζιά, είναι τα κτήρια της Εθνικής Τράπεζας, του Μεγάρου Μελά και του Δημαρχείου, αλλά και ο ευρωπαϊκός τρόπος σχεδίασής της. Παρά την τροποποίηση των διαστάσεών της, η πλατεία διατηρεί την καθαρότητα στη μορφή της, τις γεωμετρικές χαράξεις και το ορθοκανονικό της σχήμα.

Η περιοχή στην οποία βρίσκεται η πλατεία Κοτζιά αποτελεί εστία συγκέντρωσης των οικονομικών μεταναστών, λόγω του χαμηλού οικονομικού και κοινωνικού επιπέδου που τη χαρακτηρίζει. Η πλατεία Κοτζιά αποτελεί έναν χώρο ζωτικής σημασίας για τους μετανάστες, καθώς είναι ο χώρος κοινωνικοποίησής τους, αλλά και ο χώρος της εργασίας τους. Το γεγονός ότι οι οικονομικοί μετανάστες δεν έχουν γίνει ακόμη αποδεκτοί από την ελληνική κοινωνία, δημιουργεί προβλήματα στη συνύπαρξή τους με αυτήν. Έτσι, η κατάληψη της πλατείας από τους μετανάστες, οδηγεί στη σταδιακή απομάκρυνση των άλλων κοινωνικών ομάδων από αυτήν.

Η οδός Αθηνάς, αποτελεί έναν από τους πιο κεντρικούς δρόμους της πρωτεύουσας, γεγονός που οφείλεται κυρίως στον εμπορικό χαρακτήρα που διαθέτει. Σε όλο το μήκος της οδού Αθηνάς, δημιουργούνται θύλακες συνάθροισης και σημεία συνάντησης, τόσο των ντόπιων της αγοράς, όσο και των περιηγητών του δρόμου. Από την άλλη πλευρά, η οδός Αιόλου αποτελεί έναν οδικό άξονα μικρής εμβέλειας. Μετά την πεζοδρόμησή της όμως, το 1989, αποκτά έντονη κίνηση και χαρακτήρα. Η δυνατότητα εναλλαγής της κίνησης και της στάσης που προσφέρει, σε συνδυασμό με την φύτευση και τη σκίαση, καθιστούν την οδό Αιόλου έναν ευχάριστο χώρο περιπάτου. Έτσι, οι οδοί Αθηνάς και Αιόλου, μετατρέπονται σε δύο ισχυρούς και αυτόνομους άξονες, οι οποίοι λειτουργούν ανεξάρτητα από την πλατεία και

χωρίς να υπάρχει καμία πόλωση με αυτήν. Το γεγονός μάλιστα ότι κινούνται παράλληλα με την πλατεία χωρίς να καταλήγουν σε αυτήν, ώστε να της μεταφέρουν την κίνησή τους, αποδυναμώνει την πλατεία ακόμη περισσότερο. Έτσι, δημιουργούνται σε αυτήν τρεις νοητές ζώνες. Οι δύο ακριανές, έχουν άμεση επαφή με τις οδούς Αθηνάς και Αιόλου, από τις οποίες αντλούν κίνηση, ενώ η κεντρική αποτελεί νεκρή ζώνη, στην οποία η κίνηση είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

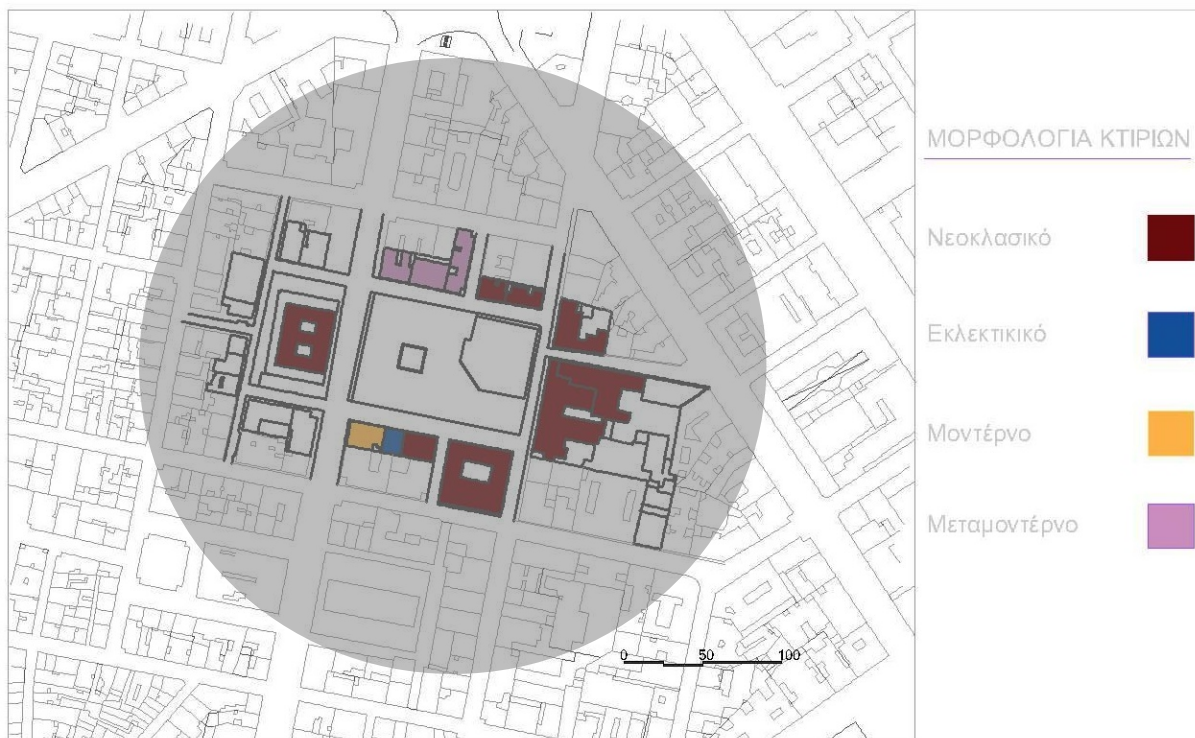
Χάρτης 1. Αριθμός ορόφων κτιρίων

Χάρτης 2.1. Χρήσεις Γής Ισογείων

Χάρτης 2.2. Χρήσεις Γής Λοιπών Ορόφων

Χάρτης 3. Μορφολογία Κτιρίων

Χάρτης 4. Υπάρχουσα Κυκλοφορία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : Πρόταση Ανάπλασης

3.1 Φιλοσοφία Ανάπλασης

Οι ρυθμοί ζωής εντός των ορίων των μεγάλων πόλεων, πολλώ δε μάλλον της πρωτεύουσας μίας χώρας, έχουν μετατρέψει την καθημερινότητα των κατοίκων της σε μία διαρκή προσπάθεια επίτευξης των υποχρεώσεων. Η περιδιάβαση στους δρόμους καθιστά πλέον μία μηχανική και αναγκαία κίνηση και η έλλειψη ελεύθερου χρόνου οδηγεί στη στέρηση, έστω και λίγων ποιοτικών στιγμών στη διάρκεια της ημέρας. Ο αγώνας επίτευξης των παραγωγικών στόχων των εργαζομένων και η εμπορευματοποίηση προωθούν ένα μοτίβο ζωής που μας αποξενώνει από τη φύση. Η δε ανάπτυξη της τεχνολογίας, αν και χρήσιμη, έχει επιφέρει τόσο την αποξένωση, όσο και τον εγκλεισμό μας σε ψυχρά και ακαλαίσθητα κουτιά που ονομάζονται είτε πολυκατοικίες, είτε γραφεία που ουσιαστικά κακοποιούν την αισθητική μας. Η πρόταση μας, λοιπόν, έχει ως στόχο την τέρψη της αισθητικής μας μέσα από τη μετατροπή ενός ψυχρού τοπιού σε μία πραγματική πλατεία με την αλλοτινή της έννοια.

3.2 Ανάλυση Επέμβασης

Έκταση Περιοχής Επέμβασης

Αρχικά, η πλατεία Κοτζιά συνορεύει ανατολικά με την οδό Αιόλου, η οποία είναι ένας από τους πιο πολυσύχναστους εμπορικούς πεζόδρομους της Αθήνας, δυτικά με την οδό Αθηνάς, βόρεια με την οδό Ευπόλιδος (πεζόδρομος) και δυτικά με την οδό Κρατίνου (πεζόδρομος).

Πεζοδρόμηση - Κυκλοφορία Οχημάτων

Προκειμένου να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για πιο ασφαλή περιδιάβαση των πεζών, προτείνουμε την πεζοδρόμηση του μέρους της οδού Αθηνάς που συνορεύει με την πλατεία. Η απαγόρευση της διέλευσης οχημάτων στο συγκεκριμένο κομμάτι έχει ως σκοπό την αίσθηση ασφάλειας για τους πεζούς αλλά και την προώθηση της πλατείας ως πιθανό και ασφαλή τόπο για παιδιά. Επίσης, προτείνεται η πεζοδρόμηση της οδού Γ. Σταύρου, από την οδό Αιόλου μέχρι την οδό Σταδίου, καθώς και η παράδοση στη κυκλοφορία των οχημάτων της οδού Αιόλου από την οδό Λυκούργου μέχρι την οδό Σταδίου. Για την είσοδο και έξοδο των οχημάτων από το υπόγειο παρκινγκ που βρίσκεται κάτω από την πλατεία, θα χρησιμοποιούνται μόνο οι οδοί Στρέϊτ και Απελλού (χάρτης), καθώς η είσοδο του παρκινγκ από την συμβολή των οδών Αιόλου και Ευπόλιδος θα καταργηθεί.

Κτιριακός Ιστός

Στη συνέχεια, θα θέλαμε να αναφερθούμε στην πρόταση μας σχετικά με τους κανονισμούς δόμησης που ισχύουν στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας. Εκτός από πρωτεύουσα της χώρας μας, η Αθήνα αποτελεί και μία από τις πιο παλιές πόλεις της Ευρώπης. Μέσα στα όρια συναντά κανείς κτίσματα που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων,

τα οποία αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους στις μέρες μας, και καθώς οι αιώνες περνούσαν ,αφήνοντας τα σημάδια τους πάνω στα κτίσματα αυτά, νέα κτήρια υψώνονταν, τα οποία ακολουθούσαν φυσικά και τα ρεύματα που επηρέαζαν την κάθε εποχή είτε στη φιλοσοφία, είτε στην τέχνη και φυσικά ακόμα και στην αρχιτεκτονική. Η Αθήνα, λοιπόν, είναι μία πόλη στα κτίρια της οποίας είναι αποτυπωμένα όλα σχεδόν τα ρεύματα που έχουν κάνει την εμφάνιση τους στην τέχνη κατά περιόδους. Μπορεί κανείς να διακρίνει για παράδειγμα, τα κτίρια της κλασσικής αρχιτεκτονικής δίπλα σε κτίσματα που υπάρχει έντονο το στοιχείο του μοντερνισμού ή ακόμα και τα πιο σύγχρονά όπως είναι ,ι φέρ' ειπείν, το Μουσείο της Ακρόπολης. Όπως είναι, βέβαια, λογικό, όλες αυτές οι διαφορετικές μορφές μέσα σε ένα μόνο αστικό κέντρο δημιουργούν μία σύγχυση στην αισθητική του κάθε διαβάτη. Προκειμένου να υπάρξει μία αισθητική ισορροπία, ψηφίστηκε ως νόμος τα κτίρια της κλασσικής τεχνοτροπίας να θεωρούνται διατηρητέα και να ανακαινίζονται χωρίς ουσιαστικές μεταβολές στη μορφή τους. Ο νομός όμως αυτός έφτασε όμως με χρονοκαθυστέρηση, με αποτέλεσμα κάποια κτίρια που θα αποτελούσαν κομμάτι της πολιτιστικής μας κληρονομιάς να έχουν θυσιαστεί για να δώσουν τη θέση τους σε πιο σύγχρονα δείγματα αρχιτεκτονικής, που όμως μοιάζουν παράταιρα. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα έχει υποστεί, λοιπόν, και η πλατεία Κοτζιά, την ανάπλαση της οποίας πραγματευόμαστε σε αυτή τη μελέτη.

Η πλατεία αυτή περιβάλλεται από νεοκλασικά κτίρια ανάμεσα στα οποία παρεμβάλλονται τέσσερα κτίσματα τα οποία διαταράσσουν την ομοιομορφία της. Σημαντικό ρόλο στην πρόταση μας παίζει η αναδιάρθρωση του τοπικού οικοδομικού κανονισμού για κτίρια που θα κατασκευαστούν στο μέλλον με σκοπό την ομοιομορφία με τα περιβάλλοντα νεοκλασικά κτίρια. Τα κτίρια αυτά δεν θα πρέπει να ξεπερνούν τους 4 ορόφους μαζί με το ισόγειο καθώς και τα 21 μέτρα σε ύψος καθώς και στέγη με κεραμίδια , να τηρούν τις διαστάσεις και τις αναλογίες των ανοιγμάτων των κουφωμάτων και γενικότερα την αστική μορφή που ορίζουν ο πολεοδομικός ιστός και η διάταξη των όγκων, οι σχέσεις μεταξύ των διαφόρων αστικών χώρων: κτισμένοι χώροι, ελεύθεροι χώροι, φυτεμένοι χώροι”, “η μορφή και η όψη των κτιρίων (εσωτερικά και εσωτερικά), όπως ορίζονται από τη δομή τους, τον όγκο, την τεχνοτροπία, την κλίμακα, τα υλικά, το χρώμα και τη διακόσμηση”, καθώς και οι σχέσεις της πόλης με το φυσικό ή ανθρωπογενές περιβάλλον” (Χάρτα Ιστορικών Πόλεων, άρθρο 2) προκειμένου να διατηρηθεί μία σχετική ομοιομορφία. Τα υπόλοιπα 8 Νεοκλασικά κτίρια της πλατείας έχουν κηρυχθεί διατηρητέα από το υπουργείο πολιτισμού. Να σημειωθεί πως οι οικοδομικοί όροι που ισχύουν σήμερα φέρουν το μέγιστο ύψος στα 21 μέτρα και τον μέγιστο αριθμό ορόφων στους 6 ενώ στους οικοδομικούς όρους πριν το 1994 ο μέγιστος αριθμός ορόφων ήταν 9 και ο συντελεστής δόμησης 3.6.

Ο Χάρτης της Βενετίας

Άρθρο 1. Η έννοια ενός ιστορικού μνημείου δεν καλύπτει μόνο το μεμονωμένο αρχιτεκτονικό έργο αλλά και την αστική ή την αγροτική τοποθεσία που μαρτυρεί ένα ιδιαίτερο πολιτισμό μια ενδεικτική εξέλιξη ή ένα ιστορικό γεγονός. Αυτό ισχύει όχι μόνο για τις μεγάλες δημιουργίες αλλά και για τα ταπεινά έργα που με τον καιρό απέκτησαν πολιτιστική σημασία.

Άρθρο 3. Η συντήρηση και η αποκατάσταση των μνημείων αποσκοπούν να τα διασώσουν τόσο σαν έργα τέχνης, όσο και σαν ιστορικές μαρτυρίες .

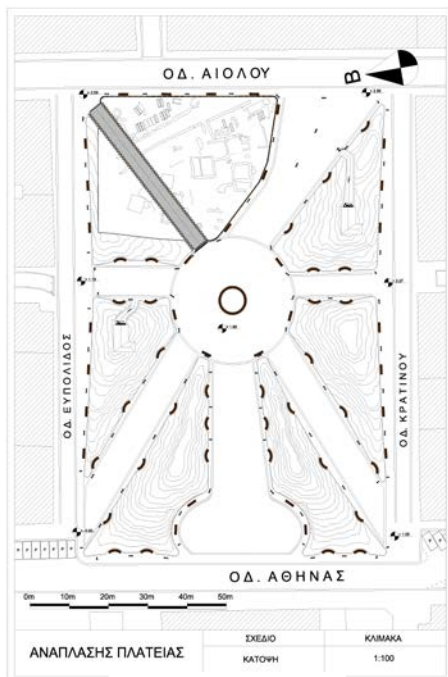
Άρθρο 4. Η συντήρηση των μνημείων έχει σαν πρωταρχική απαίτηση τη συνεχή και μόνιμη φροντίδα για την διατήρησή τους.

Άρθρο 5. Η συντήρηση των μνημείων ευνοείται πάντοτε από την καταλληλότητα τους να χρησιμοποιηθούν για κάποιο σκοπό ωφέλιμο στην κοινωνία. Μια τέτοια χρησιμοποίηση είναι βέβαια επιθυμητή, αλλά δεν πρέπει να αλλάζουν την διάρθρωση ή την διακόσμηση των κτιρίων. Οι διαρρυθμίσεις που επιβάλλει η αλλαγή της λειτουργίας τους (από νέες χρήσεις) πρέπει να αντιμετωπίζονται και ενδεχομένως να επιτρέπονται μέσα σ' αυτά τα όρια.

Άρθρο 6. Η συντήρηση ενός μνημείου συνεπάγεται την διατήρηση του άμεσου περιβάλλοντος του, στην κλίμακα του. Αν το παραδοσιακό πλαίσιο δεν έχει εξαφανισθεί, έχουμε καθήκον να το διατηρήσουμε αλλά και ταυτόχρονα να αποκλείσουμε κάθε άλλη προσθήκη, κάθε κατεδάφιση και κάθε αλλαγή που θα μπορούσε να αλλάξει τις σχέσεις των όγκων και των χρωμάτων.

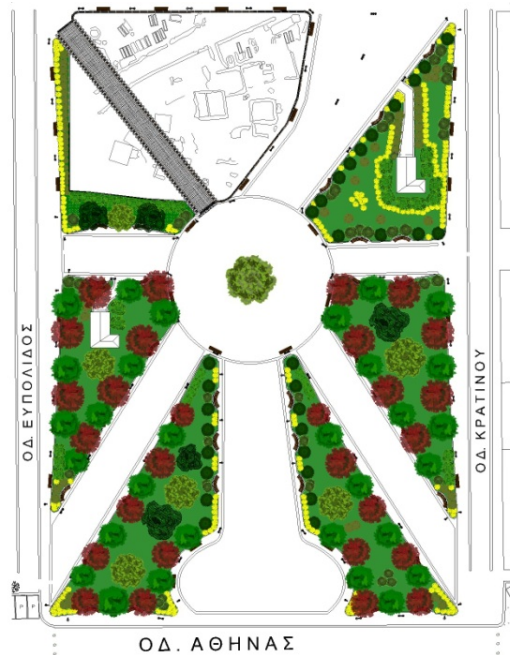
Η Πλατεία

“Αφού έχουμε ολοκληρώσει με τη πρόταση περί κτιριακού ιστού, ας περάσουμε στην αναδιαμόρφωση της πλατείας. Καταρχάς, η κύρια ιδέα για του επανασχεδίαση της πλατείας βασίστηκε στα κριτήρια που διέπουν τις νεοκλασικές πλατείες τόσο στην Ελλάδα, όσο και

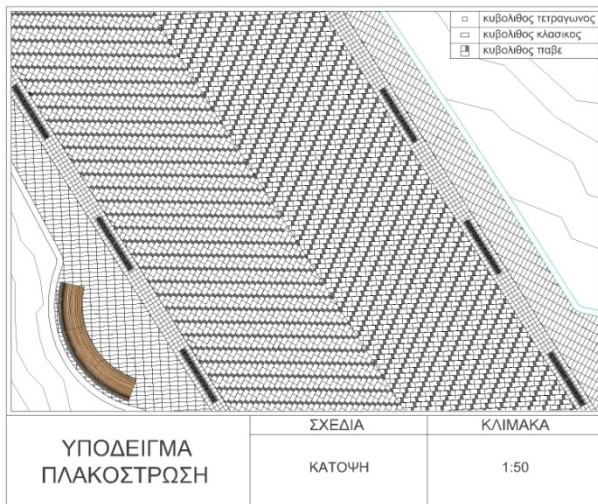
την άλλη Ευρώπη, όπου κριτήρια είναι η συμμετρικότητα των χώρων, η περιμετρική δεντροφύτευση και η ύπαρξη κενού χώρου στο μέσο της πλατείας, παράλληλα θέλοντας να πραγματοποιήσουμε μια ουσιαστική πράσινη ανάπλαση και να δημιουργήσουμε έναν πραγματικό πράσινο προορισμό για τους κατοίκους της πόλης, και όχι μόνο, προτείνουμε την ελαχιστοποίηση της χρήσης τσιμέντου στο έδαφος και την αντικατάσταση μεγάλου μέρους της πλακόστρωσης με ενδημικά δέντρα, θάμνους και διαφόρων ειδών καλλωπιστικών φυτά. Διατηρώντας το ορθογώνιο σχήμα της πλατείας, δημιουργούμε ένα κυκλικό πλαίσιο ακτίνας 32 μέτρων περίπου στο κέντρο της και το συνδέουμε με τις γωνίες του ορθογώνιου χρησιμοποιώντας διαδρόμους πλάτους 6 έως 15 μέτρων. Επίσης, δημιουργούμε διαδρόμους στις νοητές προεκτάσεις των οδών Στρέϊτ και Απελλού, καθώς και στην νοητή ευθεία που περνάει από το κέντρο της πλατείας μέχρι το Δημαρχείο. Ουσιαστικά, δημιουργούμε παρτέρια περιμετρικά της πλατείας.

Μέσα στα παρτέρια αυτά θα τοποθετηθούν εκεί όπου υπάρχουν χώροι ανάπαυσης (παγκάκια) φυλλοβόλα δέντρα, όπως καλλωπιστικές πλατύφυλλες μουριές και δαμασκηνιές, αειθαλή δέντρα, όπως καλλωπιστικές ελιές και χαρουπιές στο μέσο των παρτεριών, αειθαλείς θάμνοι όπως δενδρολίβανο, καλλωπιστικός σκίνος, ελαίαγνος και καλλωπιστικό σπάρτο φυτό. Τα κενά που θα δημιουργηθούν μεταξύ των δέντρων και των θάμνων, θα στρωθούν με γρασιδί δίνοντας την δυνατότητα πολλαπλών χρήσεων του συγκεκριμένου χώρου από απλός παιδότοπος για παιδιά μέχρι ιδανική επιλογή για πικνίκ. Η επιλογή αυτή των συγκεκριμένων δέντρων έγινε με σκοπό την διαμόρφωση, όχι μιας τυπικής αστικής πλατείας, αλλά τη δημιουργία ενός τοπίου που θα

ΕΙΚΟΝΑ 2

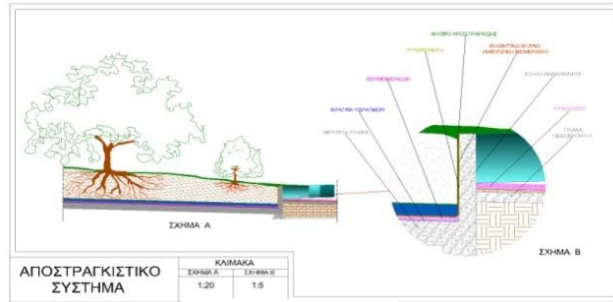
θυμίζει πραγματική ελληνική εξοχή στο κέντρο της πόλης. Επιπροσθέτως, το παρτέρι μεταξύ των οδών Αιόλου, Κρατίνου και Στρέιτ, καθώς και ο διάδρομος από το κεντρικό κυκλικό προς το δημαρχείο θα φυτεύουν κατά μήκος τους κωνοφόρες τούγιες με γεωμετρικά διάταξη ως προς τα ύψη, δημιουργώντας έτσι την αίσθηση της προοπτικής από την πλατεία προς τα κτίρια μέγαρο Μελά, την Εθνική Τράπεζα και το Δημαρχείο, αλλά και αντιστρόφως από τα κτίρια προς το κέντρο της πλατείας. Για τη διαμόρφωση των διαδρόμων αυτών θα χρησιμοποιηθούν πλάκες

ΕΙΚΟΝΑ 3

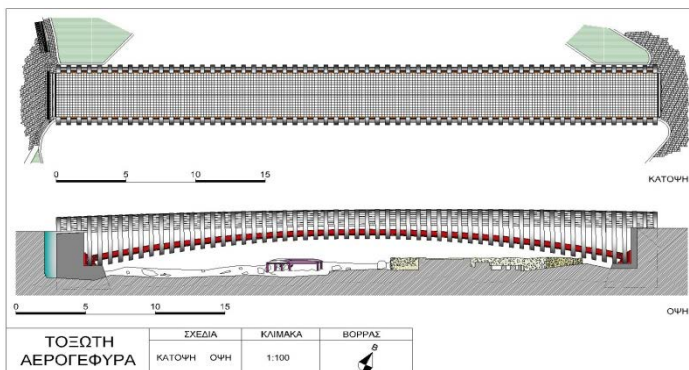
περιοχής της Πλάκας. Σε ότι αφορά το πρόβλημα των όμβριων υδάτων που δημιουργούνται από τις βροχοπτώσεις, με πρωτεύοντα στόχο μας την προώθηση οικολογικών πρακτικών για την ανάπλαση της πλατείας, προτείνουμε τη δημιουργία ενός υπόγειου αποστραγγιστικού συστήματος συλλογής του νερού και αξιοποίησης του για την άρδευση των φυτών της πλατείας. Σε αυτό το εγχείρημα ιδιαίτερα βοηθητικό ρόλο διαδραματίζει και η φυσική κλίση του εδάφους, το οποίο αν υποθέσουμε ότι ξεκινάει από την γωνία που σχηματίζουν οι οδοί Αθηνάς & Ευπόλιδος με στάθμη 0, φτάνει στην απέναντι γωνία (Ευπόλιδος & Αιόλου) με ανοδική στάθμη στο +2.96. Η κεκλιμένη αυτή, λοιπόν, μορφή του εδάφους της πλατείας δημιουργεί τις ιδανικές συνθήκες ώστε να

γίνεται η περισυλλογή του βρόχινου νερού από την πλευρά της οδού Αθηνάς. Επίσης, η κλίση αυτή, αν και φαίνεται μεγάλη, χάρη στη μεγάλη έκταση της πλατείας δεν γίνεται ιδιαίτερα αισθητή και συνεπώς, δεν παρουσιάζει την ανάγκη δημιουργίας σκαλοπατιών, καθιστώντας την κατ' αυτό τον τρόπο προσβάσιμη τόσο για τα άτομα με κινητικά προβλήματα αλλά και για τις μητέρες που αναγκαστικά χρησιμοποιούν καρότσια για τη μετακίνηση των βρεφών τους.

ΕΙΚΟΝΑ 4

Στο κεντρικό σημείο της πλατείας, όπου όπως προείπαμε θα συναντώνται όλοι οι περιμετρικοί διάδρομοι, θα δημιουργηθεί ένα κυκλικό παρτέρι εντός του οπίου θα τοποθετηθεί μία αιωνόβια ελιά. Η επιλογή αυτή έγινε με σκοπό, από τη μία να αποφύγουμε την τοποθέτηση ενός αγάλματος ή ενός σιντριβανιού, καθώς τα θεωρούμε πολυχρησιμοποιημένες λύσεις. Από την άλλη, μέσω της τοποθέτησης της ελιάς δημιουργούμε μία παραπομπή στο μύθο, σύμφωνα με τον οποίο πήρε το όνομα της η πόλη στην οποία βρίσκεται η πλατεία που αναδιαμορφώνουμε από την θεά Αθηνά, σύμβολο της οποίας είναι η ελιά. Επίσης, καθώς το κέντρο της πρωτεύουσας μας αποτελεί προορισμό για εκατομμύρια τουρίστες ετησίως που ενδεχομένως να διασχίσουν τη συγκεκριμένη πλατεία κατά τη περιήγησή τους στην πόλη μας, θέλαμε να τονίσουμε τη σημασία που έχει για το λαό μας η ειρήνη των λαών την οποία συνηθίζουμε να συμβολίζουμε με ένα κλαδί ελιάς. Η χρήση ωστόσο ενός αιωνόβιου δέντρου παραπέμπει στην και μακραίωνη ιστορία της πόλης της Αθήνας.

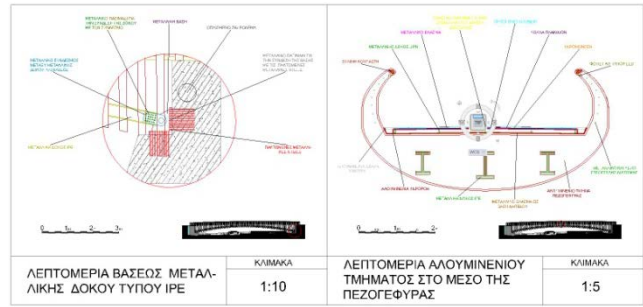

ΕΙΚΟΝΑ 5

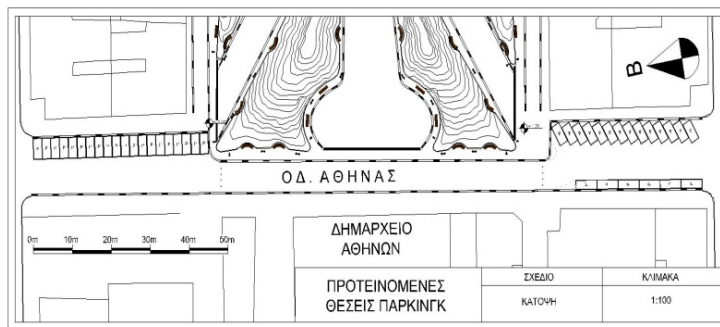
ύπαρξης του αρχαιολογικού χώρου, θα κατασκευαστεί μια υπέργεια μεταλλική-αλουμινένια πεζογέφυρα η οποία θα εκτείνεται κατά μήκος της αρχαιολογικής ανασκαφής επιτρέποντας στους διαβάτες μία πανοραμική θέαση των ευρημάτων που μένουν απαρατήρητα λόγω της σημερινής διαμόρφωσης του αρχαιολογικού χώρου. Το μήκος της πεζογέφυρας θα είναι 43,18 μ. το πλάτος 4,87 μ. και το ύψος από την θεμελίωση έως την τέρψη του κιγκλιδώματος 4,55 μ. , όσο αναφορά τον πεζόδρομο

Για την σύνδεση του κεντρικού πλέον σημείου της πλατείας με την συμβολή των οδών Αιόλου & Ευπόλιδος στο βορειοανατολικό άκρο και θέλοντας όχι μόνο να αξιοποιήσουμε αλλά και αναδείξουμε το συγκεκριμένο σημείο της πλατείας λόγω της

θα έχει μήκος 43,18 μ. ,πλάτος 4 μ. με πλακόστρωση από πέτρινα πλακίδια διαστάσεων 20x20 εκ. χρωμάτων ανοιχτό γκρι και σκούρο προς μαύρο γκρι. Τα κιγκλιδώματα θα είναι προέκταση του φέρον οργανισμού , όπως θα αναφέρουμε παρακάτω , με ξύλινη κουπαστή και μεταλλικά κάγκελα στρογγυλής διατομής , κρυφός φωτισμός θα υπάρχει κάτω από την κουπαστή με led λαμπτήρες. Στη συνέχεια ο φέρον οργανισμός θα απαρτίζεται από τρεις μεταλλικούς δοκούς τύπου IPE , από 59 ελλειψοειδή αλουμινένια τεμάχια , τα οποία θα τέμνονται από τους μεταλλικούς δοκούς. Έπειτα οριζόντια μεταλλικά ελάσματα πάχους 20 χιλ. θα συνδέονται με τα κάθετα αλουμινένια κομμάτια (για περαιτέρω διευκρίνιση βλ. σχ. 10 Και σχ. 11).

ΕΙΚΟΝΑ 6

ΕΙΚΟΝΑ 7

Θέσεις παρκινγκ θα δημιουργηθούν στην οδό Αθηνάς από την οδό Σοφοκλέους μέχρι την οδό Κρατίνου και από την οδό Ευπόλιδος μέχρι την οδό Κλεισθένους. Συνολικά 40 θέσεις ελεύθερου παρκινγκ διαστάσεων 4.50 x 2.25 μέτρα υπό γωνία 60°

και 90° ,και 5.50 x2.00 μέτρα με γωνία 0° , οι οποίες θα διευκολύνουν την στάθμευση στο κέντρο της Αθήνας που είναι και ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα.

Τώρα όσο αναφορά για τους χώρους ανάπαυσης έχουν σχεδιαστεί 2 ειδών παγκάκια. Στους διαγώνιους διαδρόμους , στον διάδρομο από το κυκλικό προς το Δημαρχείο και στους διαδρόμους από την οδός Στρέιτ και Απελλού θα τοποθετηθούν παγκάκια ημικυκλικής

ΕΙΚΟΝΑ 8

κάτοψης με πλάτος 0.6 μ. , μήκος εσωτερικής χορδής 2.9 μ. , ύψος καθίσματος 0.45 μ. και ύψος πλάτης 0.87 μ. Περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου , του κυκλικού αίθριου χώρου αλλά και επί των οδών Κρατίνου και Ευπόλιδος από τις μεριές της πλατείας θα τοποθετηθούν

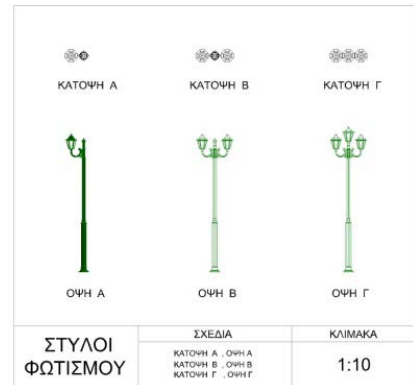

ΕΙΚΟΝΑ 9

παγκάκια ορθογώνιας κάτοψης με μήκος 2.5 μ., πλάτος 0.6 μ., ύψος καθίσματος 0.45 μ. και ύψος πλάτης

0.87 μ. Τα παγκάκια θα έχουν μεταλλικό σκελετό χρώματος σκούρο πράσινο και η επιφάνεια του καθίσματος θα αποτελείται από ξύλινα πηγάκια 4x2 εκ. χρώματος σκούρο καφέ καστανιάς (προτεινόμενα ξύλα τικ ή ιρόκο).

Επίσης οι στύλοι φωτισμού θα είναι 3 ειδών , και οι 3 με ύψος 4.5 μ., χρώματος σκούρο κυπαρισσί νεοκλασικού τύπου. Ο πρώτος τύπος έχει ένα φανάρι, ο δεύτερος τύπος δυο φανούς και ο τρίτος τύπος τρεις φανούς. (βλ. σχέδιο 17)

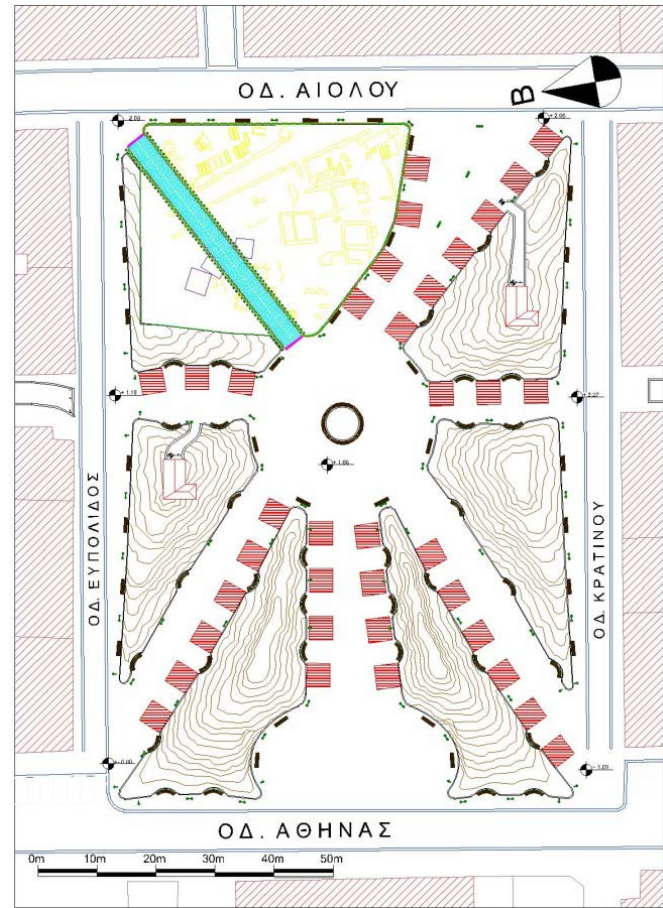
ΕΙΚΟΝΑ 10

Φυσικά δεν θα πρέπει να παραλείψουμε τις βιολογικές ανάγκες των περαστικών αλλά και την πρόσβαση προς το υπόγειο παρκινγκ, καθώς έχουν επανασχεδιαστεί τα ήδη υπάρχον κλιμακοστάσια και οι θέσεις των ανεγκυστήρων , όπου έχουν τοποθετηθεί παράπλευρα των κλιμακοστασίων (βλ. σχέδιο 12)

ΕΙΚΟΝΑ 11

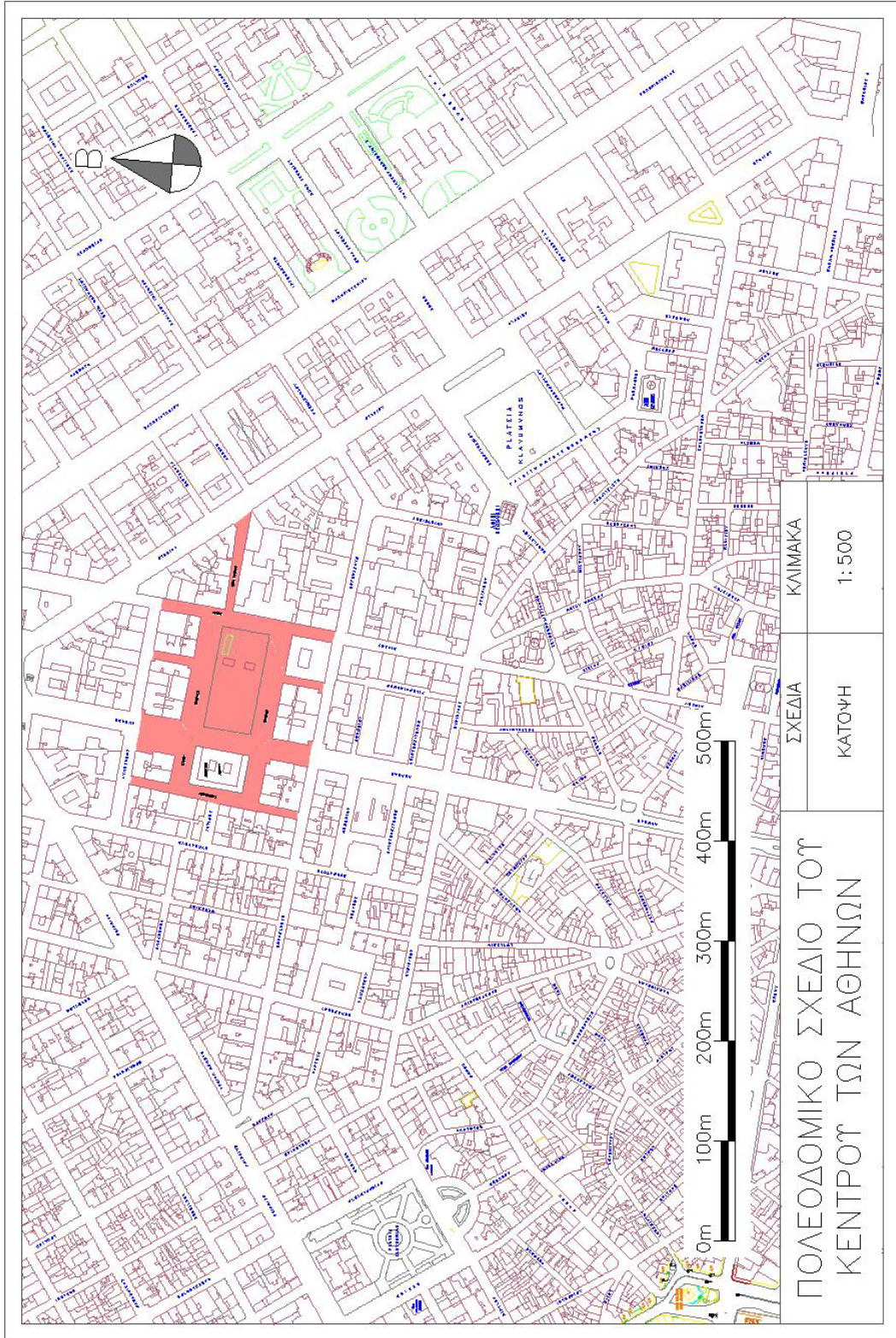
Ολοκληρώνοντας, δεν θα πρέπει να παραλείψουμε την αναφορά στις πολιτιστικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στον συγκεκριμένο χώρο. Κάθε Νοέμβριο μία έκθεση βιβλίου καθώς και μία ανθοκομική έκθεση λαμβάνουν χώρα στην πλατεία Κοτζιά, κατά την διάρκεια των οποίων τοποθετούνται στο εσωτερικό της πλατείας τα κατάλληλα περίπτερα οπύ στεγάζονται οι εκθέτες. Στην πρόταση μας, λοιπόν, έχει γίνει η απαραίτητη μελέτη ώστε να είναι εφικτή η συνέχιση της πραγματοποίησης των εκθέσεων, με την δημιουργία κενών χώρων άνω των τεσσάρων , διότι τα περίπτερα είναι διαστάσεων 4x4 μ. (βλ. σχέδιο 5)

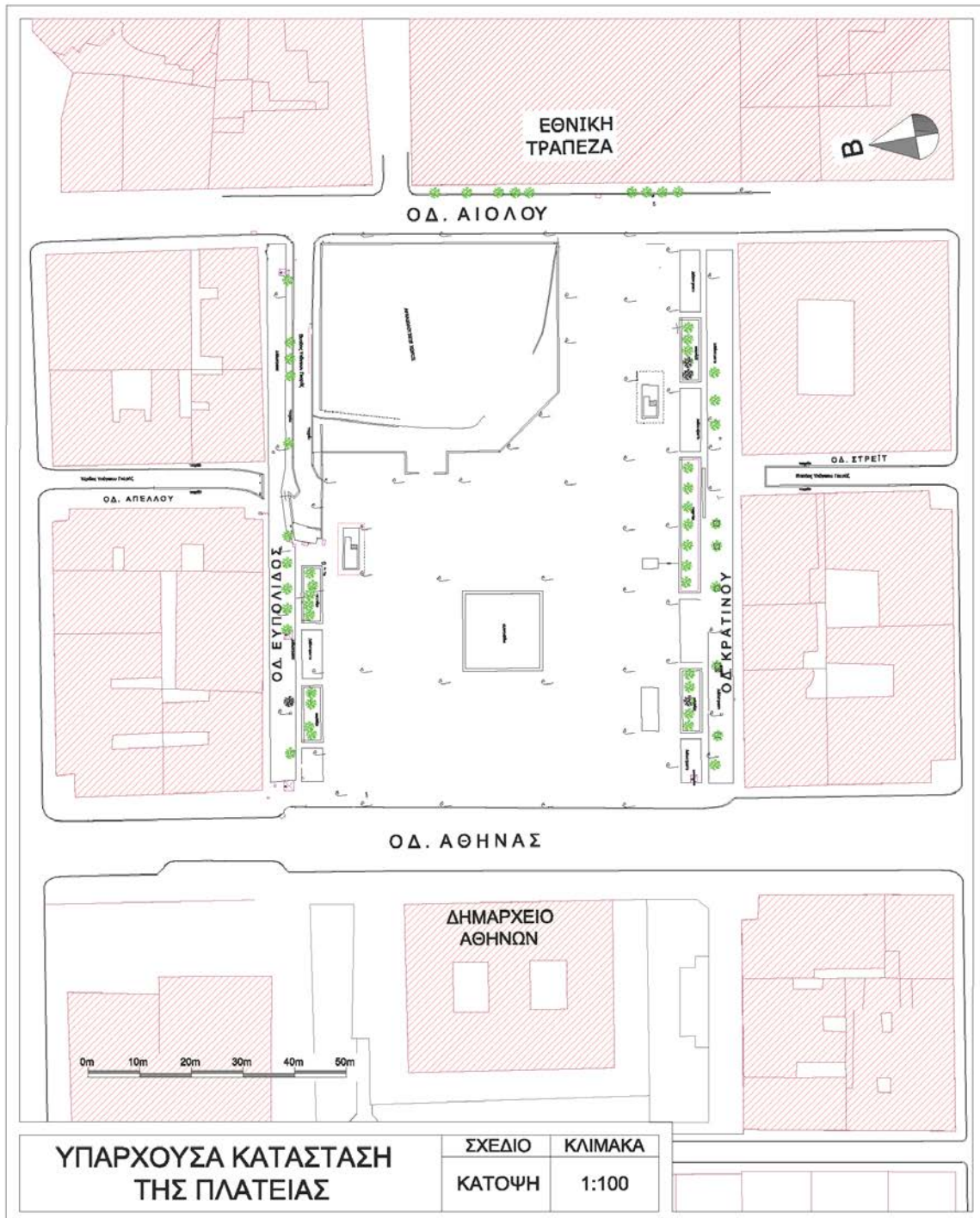
ΕΙΚΟΝΑ 12

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

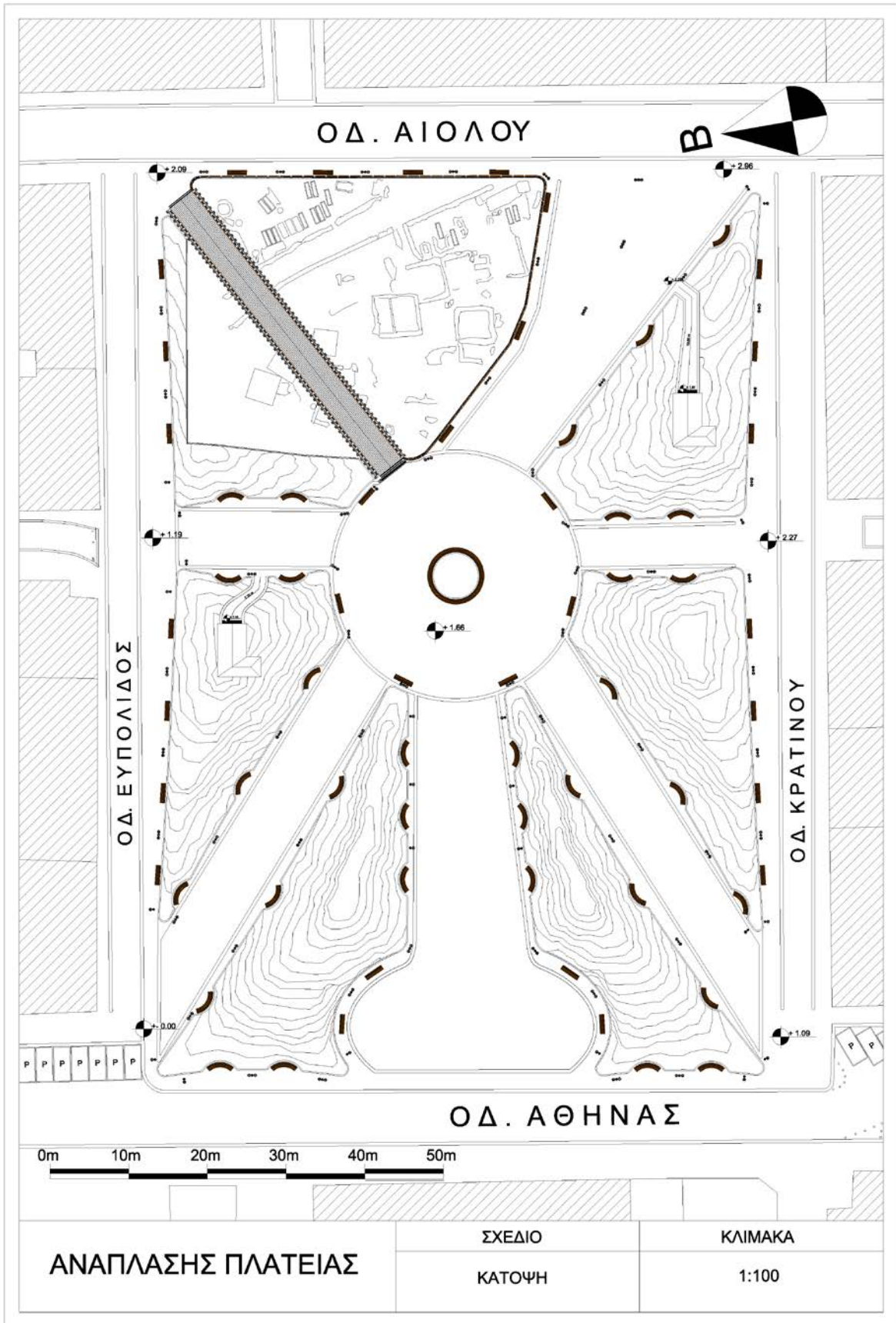
ΣΧΕΔΙΟ 1

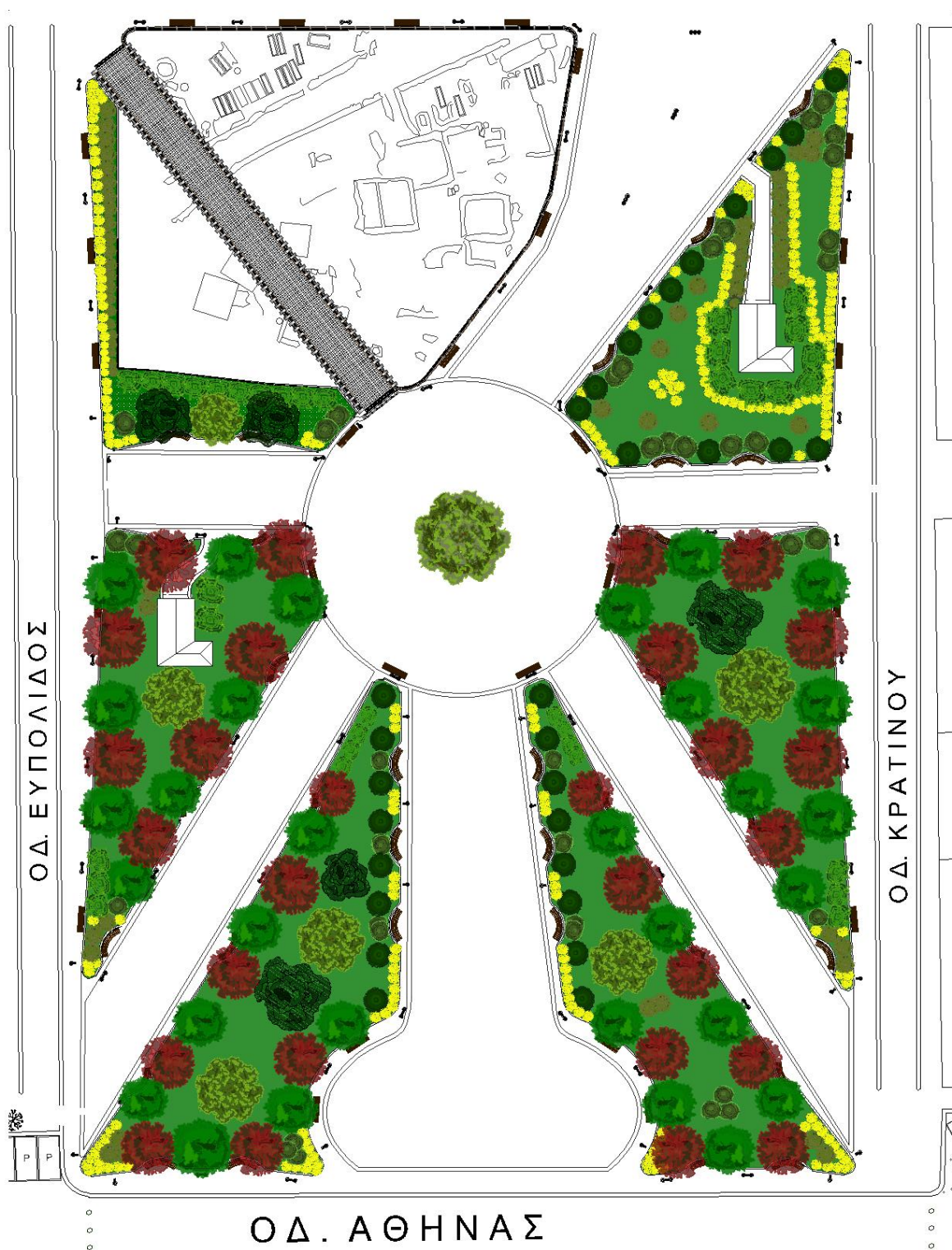
ΣΧΕΔΙΟ 2

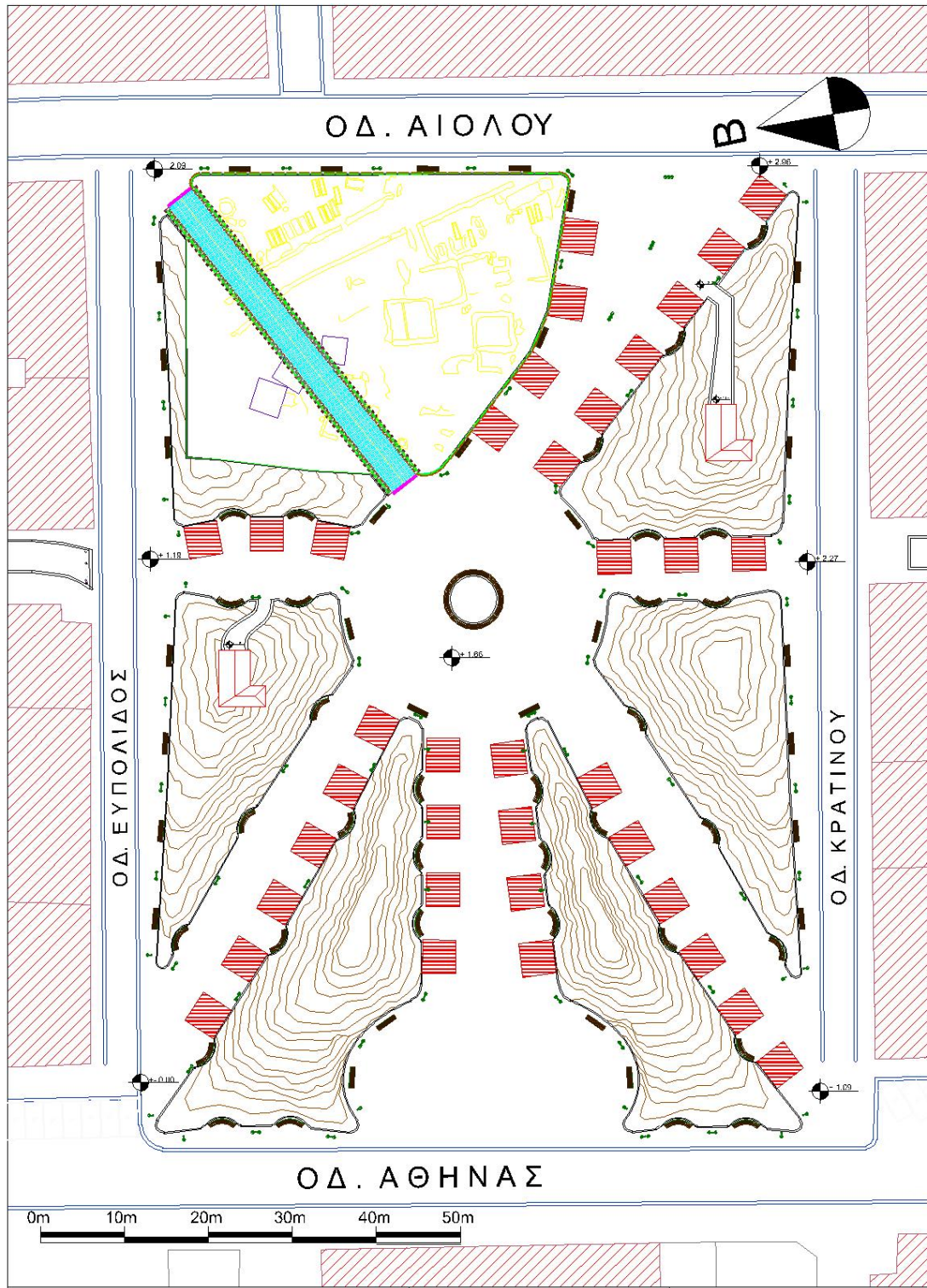
ΣΧΕΔΙΟ 3

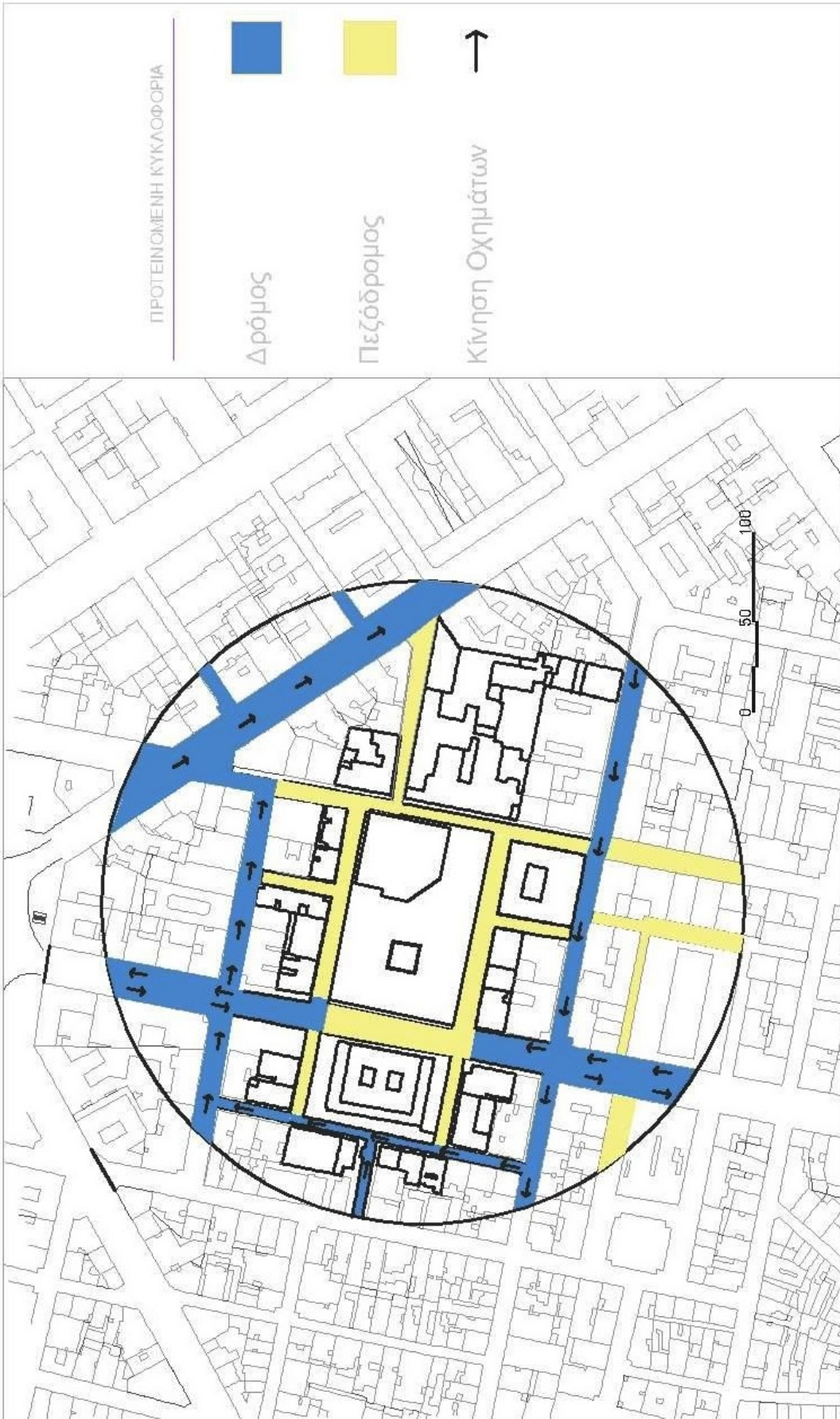
ΣΧΕΔΙΟ 4

ΣΧΕΔΙΟ 5

ΣΧΕΔΙΟ 6

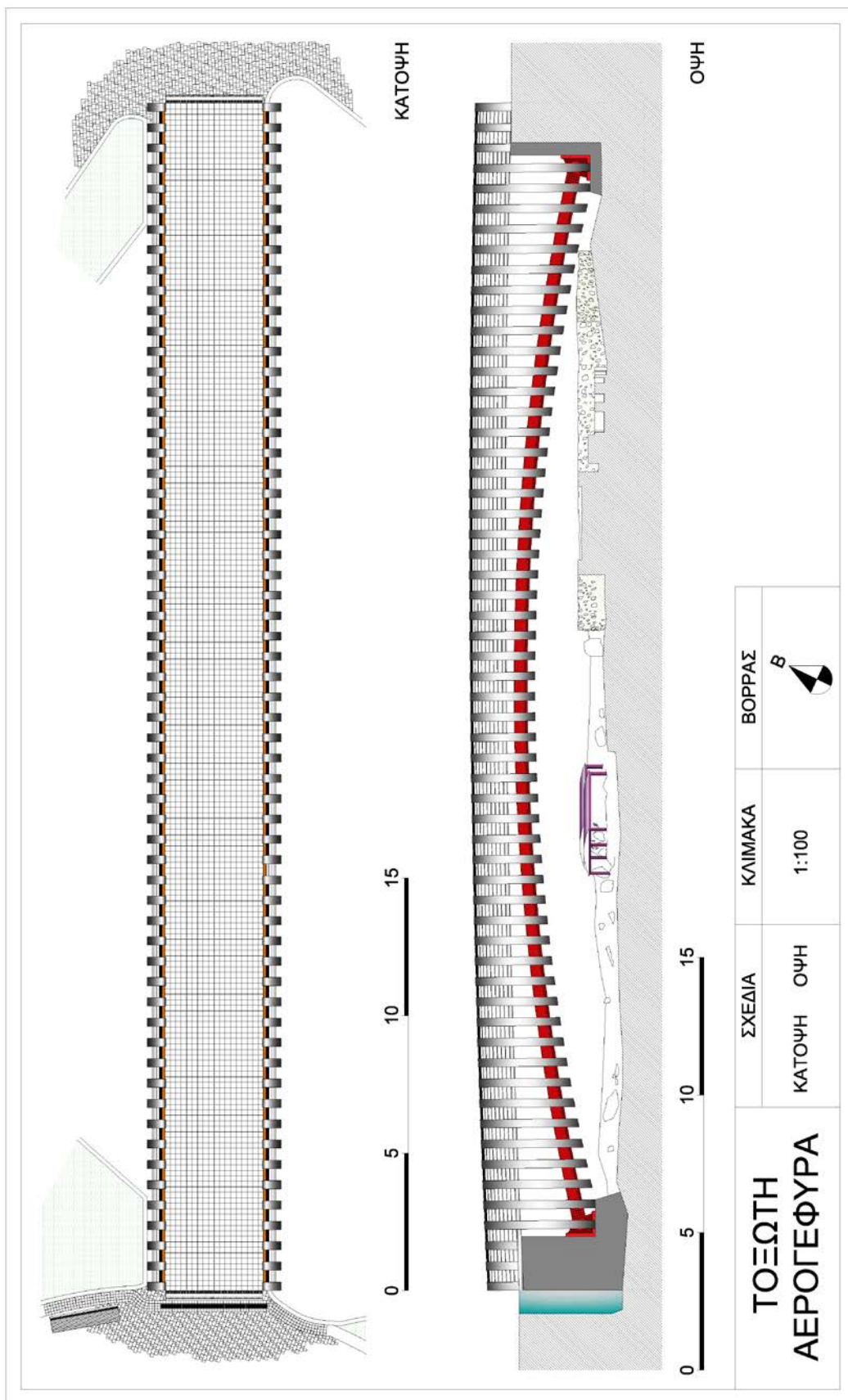
ΣΧΕΔΙΟ 7

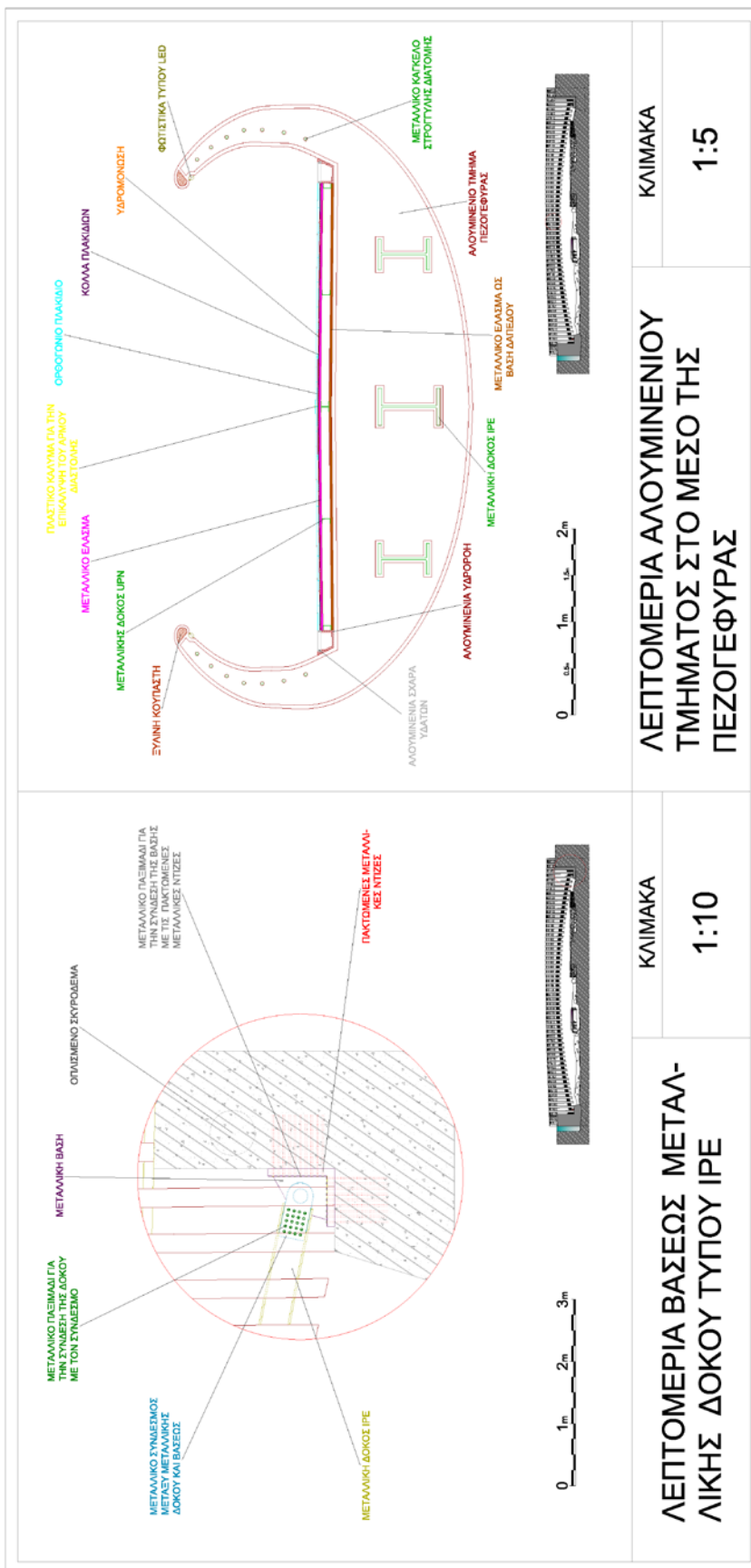
ΣΧΕΔΙΟ 9

ΣΧΕΔΙΟ 10

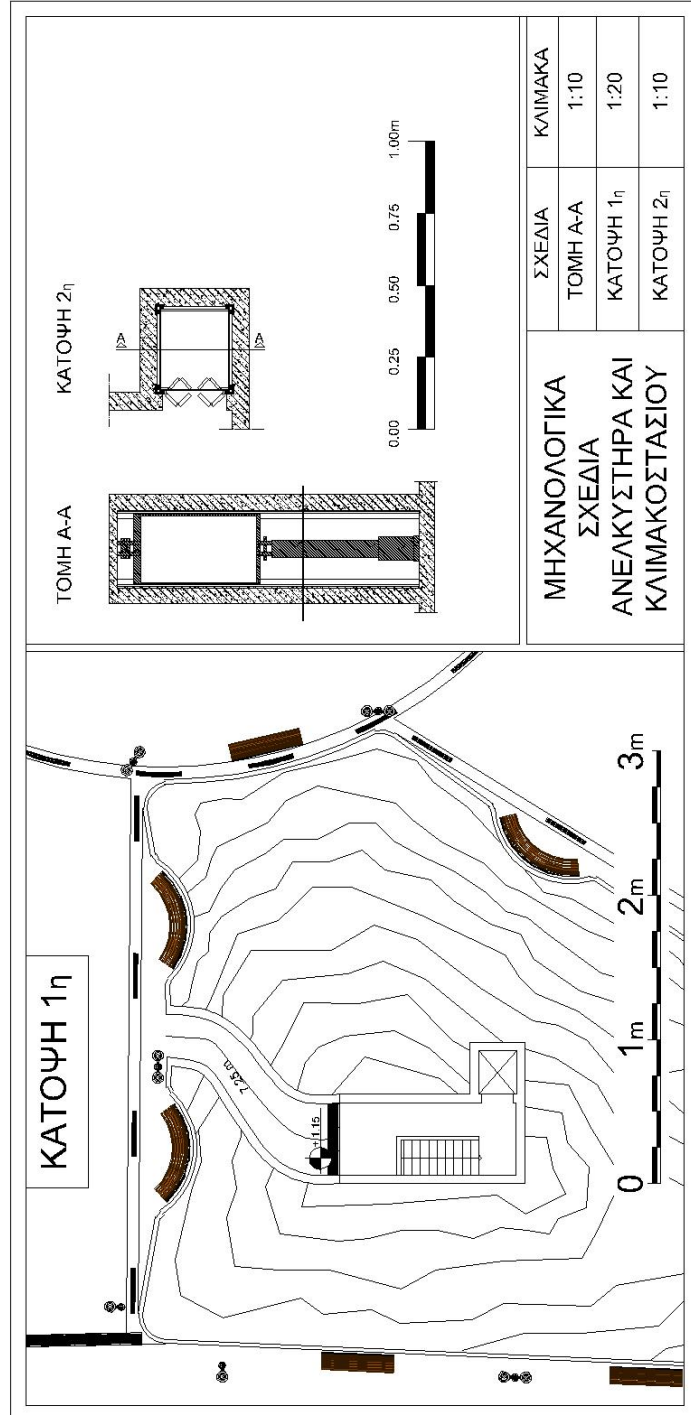
ΣΧΕΔΙΟ 11

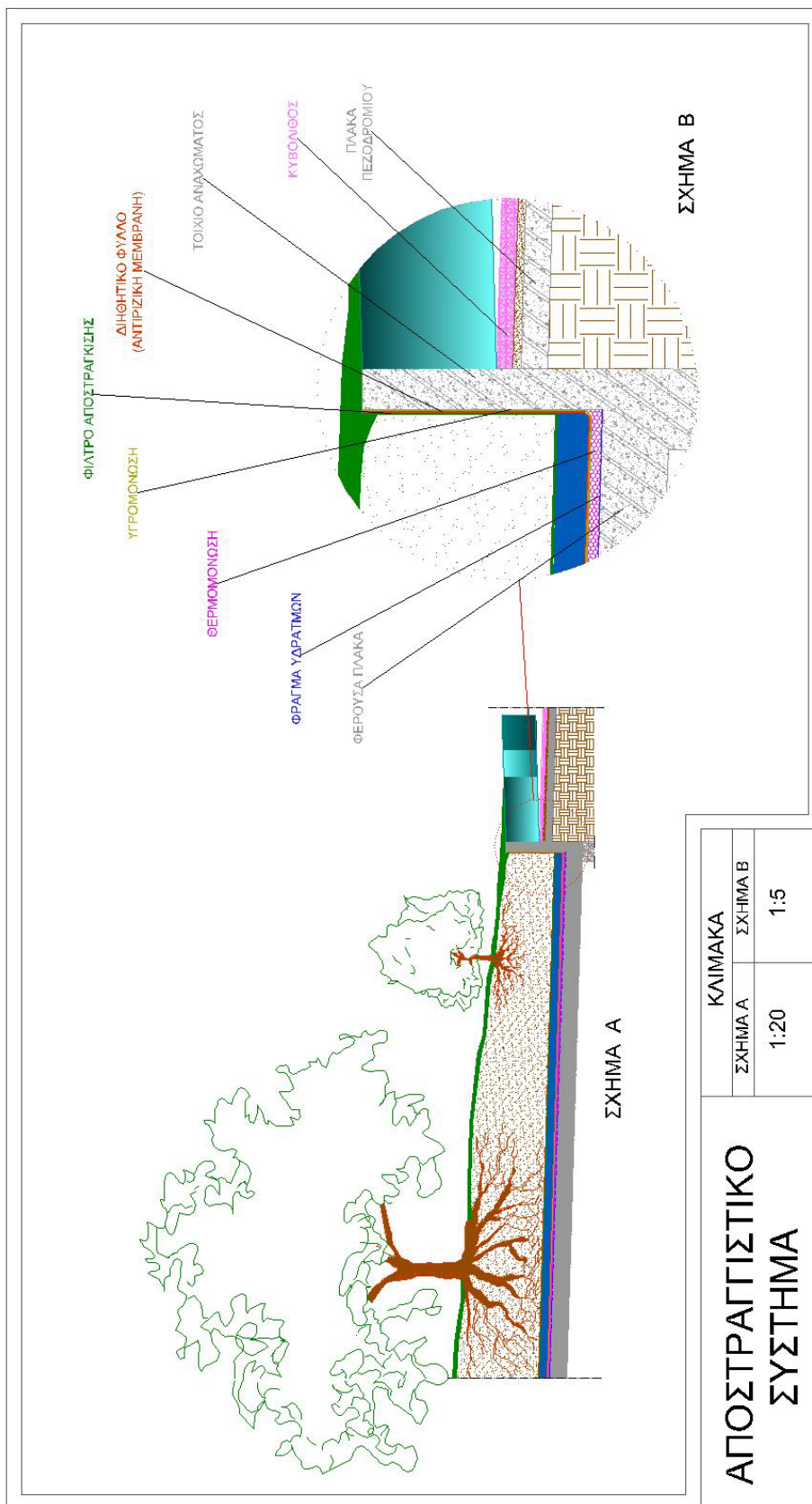
ΚΛΙΜΑΚΑ
ΛΕΠΤΟΜΕΡΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΕΝΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΜΕΣΟ ΤΗΣ ΠΕΖΟΓΕΦΥΡΑΣ
 1:5

ΚΛΙΜΑΚΑ
ΛΕΠΤΟΜΕΡΙΑ ΒΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΛΛΙΚΗΣ ΔΟΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΙΡΕ
 1:10

ΣΧΕΔΙΟ 12

ΣΧΕΔΙΟ 13

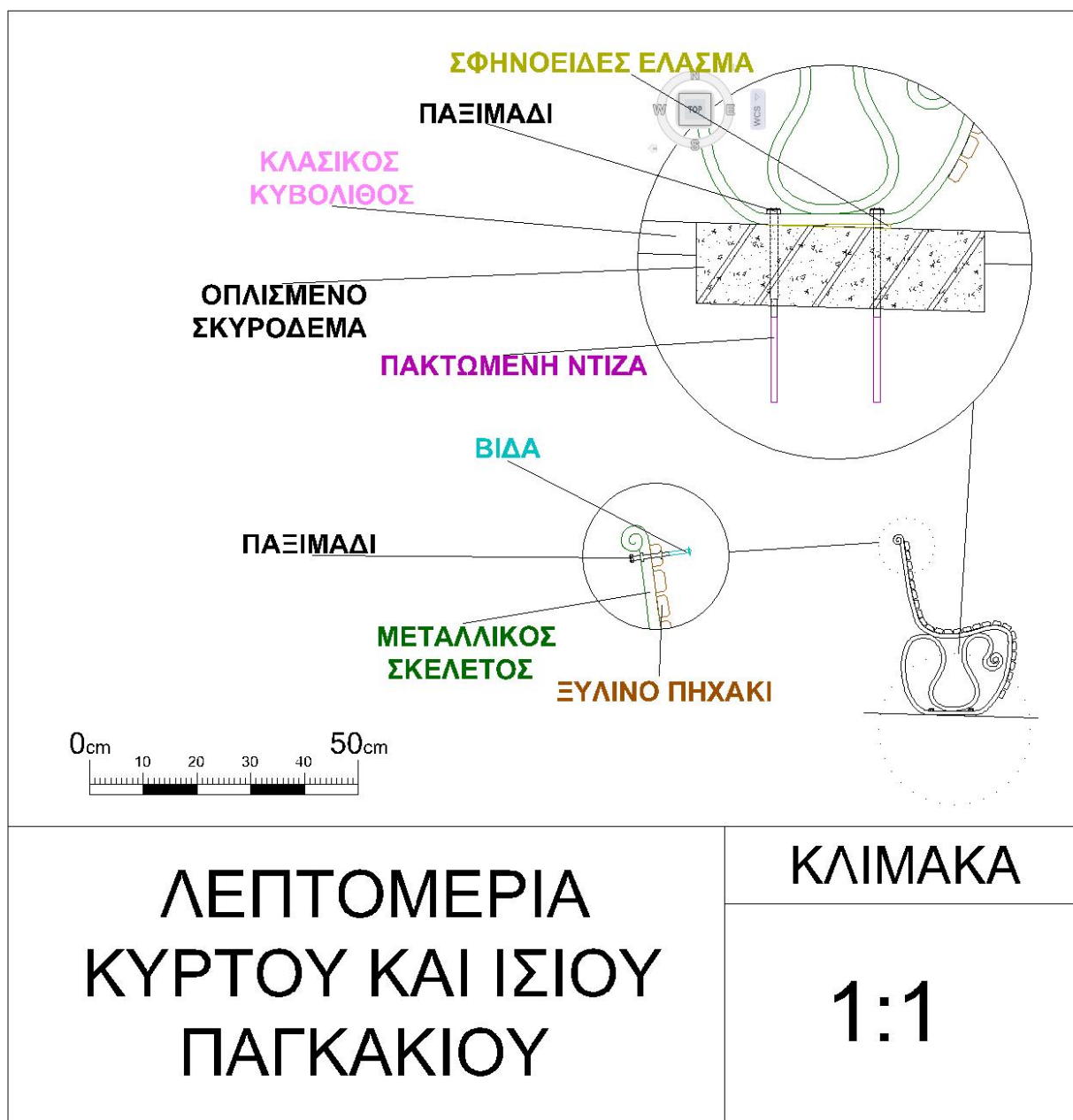

ΣΧΕΛΙΟ 14-15

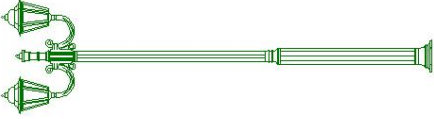
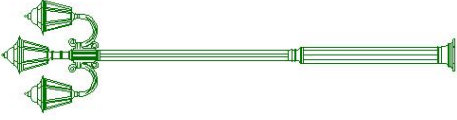
 <p>ΚΑΤΟΨΗ</p>	
 <p>ΠΛΑΓΙΑ ΟΨΗ</p>	 <p>ΠΡΟΣΟΨΗ</p>
ΚΥΡΤΟ ΠΑΓΚΑΚΙ	ΣΧΕΔΙΑ
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1:10	ΚΑΤΟΨΗ , ΠΛΑΓΙΑ ΟΨΗ , ΠΡΟΣΟΨΗ

 <p>ΚΑΤΟΨΗ</p>	
 <p>ΠΛΑΓΙΑ ΟΨΗ</p>	 <p>ΠΡΟΣΟΨΗ</p>
ΚΥΡΤΟ ΠΑΓΚΑΚΙ	ΣΧΕΔΙΑ
ΚΛΙΜΑΚΑ : 1:10	ΚΑΤΟΨΗ , ΠΛΑΓΙΑ ΟΨΗ , ΠΡΟΣΟΨΗ

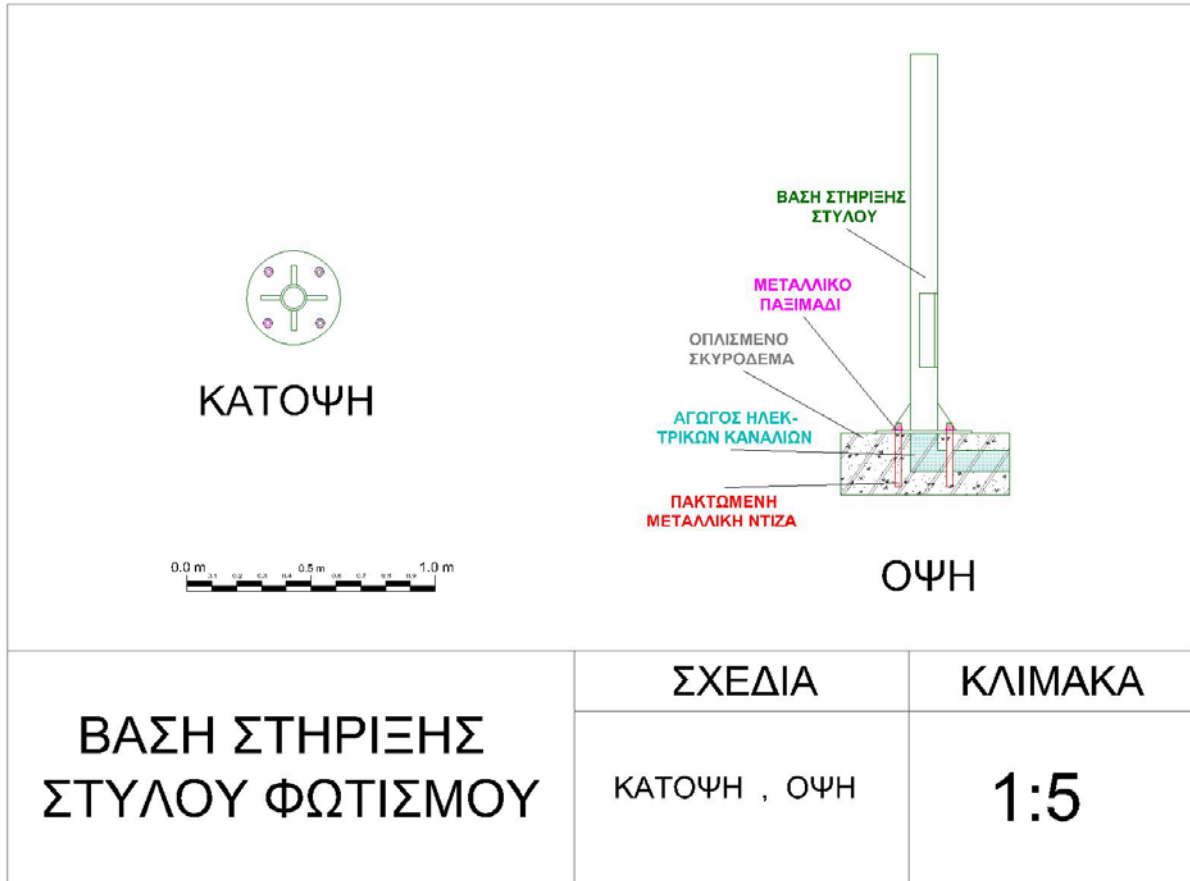
ΣΧΕΔΙΟ 16

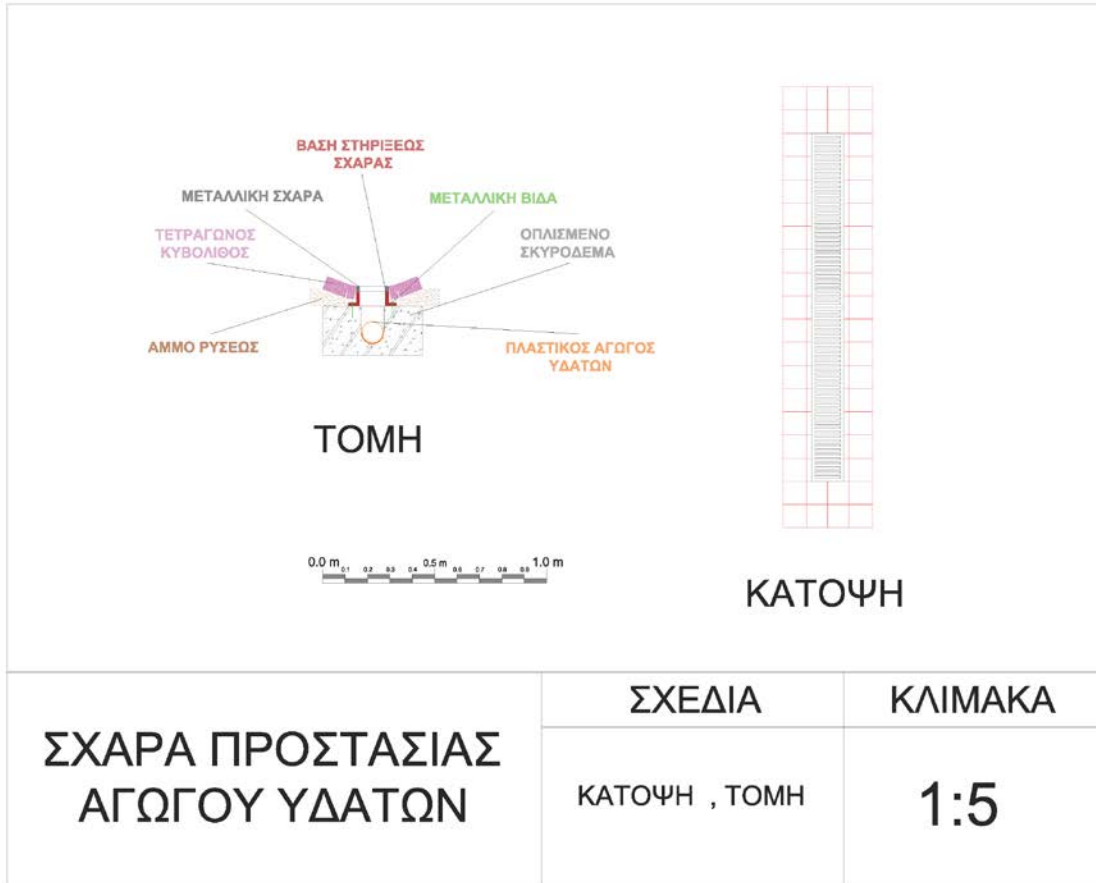
ΣΧΕΔΙΟ 17

 <p>ΚΑΤΟΨΗ Α</p>	 <p>ΚΑΤΟΨΗ Β</p>	 <p>ΚΑΤΟΨΗ Γ</p>	 <p>ΟΨΗ Α</p> <p>ΟΨΗ Β</p> <p>ΟΨΗ Γ</p>	<p>ΚΛΙΜΑΚΑ</p> <p>1:10</p>
<p>ΣΤΥΛΟΙ ΦΩΤΙΣΜΟΥ</p>		<p>ΣΧΕΔΙΑ</p> <p>ΚΑΤΟΨΗ Α , ΟΨΗ Α ΚΑΤΟΨΗ Β , ΟΨΗ Β ΚΑΤΟΨΗ Γ , ΟΨΗ Γ</p>	<p>ΚΛΙΜΑΚΑ</p>	

ΣΧΕΔΙΟ 18

ΣΧΕΔΙΟ 19

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΚΩΣΤΑ Η. ΜΠΙΡΗ , *ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ από τον 19^ο εις τον 20^ο αιώνα* , 5^η έκδοση , εκδοτικός οίκος ΜΕΛΙΣΣΑ, 2005
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ , *ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ* , εκδοτικός οίκος ΜΕΛΙΣΣΑ , 1984
- ΝΕΥΦΕΡΤ ,ERNST , *Οικοδομική και Αρχιτεκτονική Σύνθεση* , εκδοτικός οίκος ΓΚΙΟΥΡΔΑΣ Μ. ,2003
- ΝΕΥΦΕΡΤ , *Οικοδομική και Αρχιτεκτονική Σύνθεση* , εκδοτικός οίκος ΓΚΙΟΥΡΔΑΣ Μ. ,2000
- ΝΕΥΦΕΡΤ ,NEFF , *Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός και Εφαρμογές* , εκδοτικός οίκος ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟ ,1998
- ΜΠΙΡΗΣ, ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ-ΑΔΑΜΗ , *ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ* , εκδοτικός οίκος ΜΕΛΙΣΣΑ, 2005
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ , *ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ* , εκδοτικός οίκος ΜΕΛΙΣΣΑ, 2001
- ΜΠΙΡΗΣ Μ. , *ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ 1875-4925* , εκδοτικός οίκος ΜΕΛΙΣΣΑ , 2005
- ΜΙΧΑΗΛ Ε. ΝΟΜΙΚΟΣ , *ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ* , (Μεθοδολογία , Εφαρμογές) , εκδοτικός οίκος ΓΙΑΧΟΥΔΗ , 2004
- ΤΣΑΚΙΡΙΔΗΣ ,ΜΠΑΚΙΡΤΖΗ , *ΤΟΠΙΑ ΚΑΙ ΚΗΠΟΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣΤΟΠΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ* , εκδοτικός οίκος ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ , 2014
- ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ , *ΑΘΗΝΑ 1800-2000 ΕΞΕΛΙΞΗ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ – ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ* , εκδοτικός οίκος ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ, 2000
- ΜΟΝΙΟΥΔΗ- ΓΑΒΑΛΑ ΔΩΡΑ , *ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ 1833-1890 ΑΘΗΝΑ , ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ, ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ , ΑΓΡΙΝΙΟ , ΑΙΓΙΟ, ΣΠΑΡΤΗ* , εκδοτικός οίκος ΙΔΙΩΤΙΚΗ , 2012

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ / ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- ΑΡΙΣΤΗΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ , *ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ*, εφημερίδα , ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2009
- ΔΑΝΙΗΛ ΜΑΡΙΑ, *ΟΙ ΚΗΠΟΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ (1834-1862)*, περιοδικό , ΜΟΝΥΜΕΝΤΑ , 2011
- ΤΡΑΪΟΥ Ε. , *ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ* , εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ,2001
- ΜΥΚΟΝΙΑΤΗΣ ΗΛΙΑΣ , *ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ*, περιοδικό ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, Φεβρουάριος 1982, τεύχος 2
- ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ Κ.- ΜΑΥΡΟΕΙΔΗΣ Σ. , *ΟΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ* ,εφημερίδα Η ΑΥΓΗ, 01/04/2012
- ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Δ. , *Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΓΕΜΑΤΗ ΜΕ ΤΟ ΝΟΗΜΑ ...* , εφημερίδα , Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 06/12/2009
- *Η ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΩΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ* , ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ, τεύχος 2, 09/09/2011
- ΛΟΪΖΙΔΗ ΝΙΚΗ , *ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ* , εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ γνώμες, 02/07/2000
- ΚΡΙΚΟΥ ΝΑΝΤΙΑ , *Η ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ* , περιοδικό ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΜΑΤΙΕΣ, 04/04/2008
- ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ Β. , *ΣΙΩΠΗΛΕΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ (Α μέρος)* , περιοδικό ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΜΑΤΙΕΣ , 24/06/2010

ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ

- <https://encrypted-tbn3.gstatic.com>
- <https://previews.123rf.com>
- <https://openclipart.org>
- <http://img08.bibliocad.com>
- <http://www.extension.umn.edu>
- <http://www.geoponiko-parko.gr>
- <http://www.elinyae.gr>
- <http://www.bibliocad.com>
- <http://www.bioblock.gr>
- <http://zee.gr/architecture/index.php?lang=e1&id=194>
- <http://listedmonuments.culture.gr>
- <http://estia.minenv.gr>
- <http://www.eie.gr>
- <https://el.wikipedia.org>
- <http://www.ypeka.gr>
- <http://www.greekgastronomyguide.gr>